

Danes in v nedeljo izide »Primorski dnevnik« na 16 str
V ponedeljek posebna izdaja o goriški enotni manifest

OSREDNJA KNJIZNICA
P. P. 126
66004 KOPER
8554 AA
60100200

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 28. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerkljem, razmnožen
na cirkostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni »Doberdoba
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni »Slovenija« pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužni Evropi.

primorski dnevnik

Poltnina plačana v gotovini
Abn. postale 1 gruppo

Cena 500 lir - Leto XL. št. 118 (11.841)

Trst, sobota, 19. maja 1984

Jutri enotno v Gorico!

Program množične manifestacije na goriškem Travniku

Danes in jutri izide Primorski dnevnik s posebno prilogo, posvečeno enotni goriški manifestaciji, na 16 straneh.

V prilogi med drugim:

- Navodila in zemljevid Gorice
- Zgodovinski oris boja za globalno zaščito

V ponedeljek bo izšla posebna številka o enotni manifestaciji vseh Slovencev. Napisali, postavili, fotografirali, tiskali in raznosili jo bodo novinarji, fotoreporterji, stavci, tiskarji in drugi uslužbenci povsem brezplačno. Delali bodo v nedeljo, da tako v čim večji meri in čim bolj učinkovito prispevajo k uspehu manifestacije in s tem tudi k uspehu našega skupnega boja za pravice in boljši jutri.

KOLEKTIV »PRIMORSKEGA DNEVNIKA«
IN »ZALOŽNIŠTVA TRŽASKEGA TISKA«

Program nedeljske enotne manifestacije ob 11. uri na Travniku v Gorici. Zbiranje množice na trgu, po goriških ulicah in na Travniku, igrajo godbe na pihala iz Trsta in Gorice.

V imenu enotne delegacije pozdravi prisotne v slovenščini in italijanščini prvi govornik, predstavnik Slovencev videmske pokrajine Viljem Černo, sledi njegov govor in govori ostalih članov delegacije po naslednjem vrstnem redu:

- za Slovensko kulturno - gospodarsko zvezo Boris Race
- za Socialistično stranko Italije Jože Cej
- za Slovensko skupnost Rafko Dolhar

za Svet slovenskih organizacij Marija Ferletič

za Komunistično partijo Italije sen. Jelka Gerbec

Ob zaključku bo napovedovalka Savina Remec v slovenščini in italijanščini prebrala telegrame, naslovljene na: predsednika republike Sandra Pertinija, predsednika vlade Bettina Craxija in predsednika obeh domov parlamenta, senata Francesca Cossigo in poslanske zbornice Nilde Iotti.

Zborovanje bomo zaključili s skupno udarno in borbeno pesmijo združenih pevskih zborov in vseh prisotnih »Le vkup, uboga gmajna«.

Kljub večji razpoložljivosti nasprotnikov odloka

Nepopustljivost Craxijeve vlade povzroča oster nastop opozicije

RIM — Medtem ko ozračje v parlamentarni razpravi postaja vedno bolj glasno in ostro je parlament ponoči izglasoval zaupnico vladi glede zakonskega odloka o ceni dela. Tajnik KPI Berlinguer je včeraj ponovno opozoril na nevarnosti, ki grozijo demokraciji in je poudaril, da je možna tudi drugačna vlada. Leva opozicija pa se je v bistvu poslužila precej omiljene oblike obstrukcionizma, saj je le tridesetim poslancem omogočila, da bodo lahko nastopili v lastnem in ne v strankinem imenu.

Danes bodo razpravljali o resolucijah in tudi pri teh bo vlada kot kaže ponovno zahtevala zaupnico. Nič čudnega torej, da je včeraj Berlinguer poudaril, da se KPI in opozicija ne borita samo proti odloku, temveč je to »del splošnega boja, ki naj

zaustavi deformacije in avtoritativne težnje v našem političnem sistemu, da zaustavi degeneracije, za katere je kriva vlada. Vsekakor pa se ne sme parlament omejiti zgolj na glasovanje, temveč lahko odraža tudi zahteve po »drugačni vladi«. KPI v bistvu poziva k spoštovanju ustave.

Včeraj pa se je zaradi izglasovanja sardinskega volilnega zakona ozračje precej skazilo tudi v vladni večini. Republikanci in liberalci so opozorili, da bo razpoka pustila trajne posledice. Obe stranki, ki bi ju novi zakon lahko izključil iz politične igre na Sardiniji, sta že napovedali, da se bosta na volitvah predstavili s skupnimi listami.

Prav tako včeraj je predsednik vlade Craxi napovedal, da bo zahteval zaupnico tudi glede resolucij. Komuniste vodstva komunistične partije pa je direktor Avantija Ugo Intini ocenil kot »poziv k splošnemu upor pred golpističnimi poskusi«. Intini pa ni varčeval niti z napadi proti tisku in obtožil časopise, da vodijo in organizirajo prave kampanje političnih napadov. Italijanski tisk ni bil namreč v teh dneh popustljiv do pred-

sednika vlade Craxija.

Zahteva po zaupnici pa je povzročila kritike celo med socialistično komponento v CGIL, da sta pomisleke izrazila tudi Del Turco in Verzelli.

Vlada bi morala v prihodnjih dneh pokazati svojo razpoložljivost tudi v razpravi glede resolucije o primeru Longo - P2, katero so predložili komunisti, ki obenem zahtevajo, da se razprava začne pred evropskimi volitvami.

R. G.

Tiskovna konferenca v Celovcu

Nasprotovanje ločevanju šolskih otrok po jeziku

CELOVEC — »To je splošen koroški problem,« je na današnji tiskovni konferenci, ki sta jo sklicali obe osrednji organizaciji koroških Slovencev na temo aktualnih vrašanj prijav k dvojezičnemu pouku, na pripombo, da prihaja precej otrok v šolo s slabim predznanjem slovenščine, odgovoril jezikoslovec celovške univerze dr. Franz Dotter, »ko sem namreč svojega sina vpisal v šolo, je bilo kar precej takšnih otrok, ki niso imeli prav nobenega posluha za »althochdeutsch«, pa jim za to naj-

brže ne gre očitati, da so bodisi slabši učenci ali pa zabiti.«

Zastopniki univerze v Celovcu, mladinske organizacije koroške SPOe, mlade OeVP in predstavniki obeh slovenskih organizacij, so številnim novinarjem spregovorili o perečih problemih manjšinskega šolstva na Koroškem, ki so nastali zlasti v zvezi z gonjo Heimadienst, ki hoče ob močni podpori deželnega predsednika FPOe Joerga Haiderja s posebnim referendumom ločiti južnokoroške šolarje po principu jezika.

Konferenca, ki jo je v imenu obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev vodil predsednik Narodnega sveta dr. Matevž Grilc, so se udeležili prorektor celovške univerze dr. Guenther Hoedl, predsednik deželne organizacije socialistične mladine Peter Kaiser in predsednik mlade OeVP Rainhold Lexter. In prav ta — nemški del ljudi, ki je danes sedel nasproti predstavnikom tiska, radia in televizije, je nastopil v jasni vlogi zagovornikov dvojezičnega šolstva v deželi.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Včeraj splošna stavka v Pordenonu

NA 3. STRANI

Podpora slovenskih občin na Goriškem

GORICA — Občinski sveti v Sovodnjah, Števerjanu in Doberdobi so na izrednih sejah, posvečenih nedeljski enotni manifestaciji Slovencev za globalno zaščito, izglasovali po vsebini enako resolucijo, ki izraža soglasno podporo pobudi Enotne slovenske delegacije in demokraciji na načinu, ki ga je izbrala za izražanje u pravičnih zahtev, poudarja, da se stopnja demokratičnosti vsake družbene ureditve odraža prav v odnosih do manjšinskih skupnosti in obžaluje, da Slovenci v Italiji čakajo že skoraj 40 let na uresničitev določil ustave in mednarodnih pogodb.

Izhajajoč iz teh ugotovitev občinski sveti v resoluciji tolmачijo želje večine prebivalstva slovenske in italijanske narodnosti po mirnem in aktivnem sožitju in medsebojnem spoštovanju in v sklepu opozarjajo vlado, parlament in politične stranke na »danes neodložljivo dolžnost« sprejetja zaščitnega zakona za Slovence v naši deželi, brez vsake razlike v obsegu in vsebini pravic glede na kraj bivanja.

Jadran v boju za tretjo tekmo

Košarkarji Jadrana se bodo drevi ob 20.30 v tržaški športni palači pomerili z Maltintijem iz Pistoie v drugi tekmi »play-off« za prestop v košarkarsko B ligo. V prvi tekmi so slavili domačini in Jadran mora danes storiti vse, da si z zmago zagotovi tretje srečanje čez teden dni v Pistoii.

Jadranovci so se za tekmo vestno pripravljali in so med tednom na prijateljski tekmi z ljubljansko Olimpijo pokazali dobro formo, tako da z velikimi upi pričakujejo drevisnje srečanje, v katerem bodo poleg košarkarskega znanja igrali veliko vlogo tudi živci, zelo pomembna pa bo tudi pomoč zvestih Jadranskih navijačev.

NA 10. STRANI

Srečanje o miru in varnosti

Na pobudo deželnega vodstva KPI je bila sinoči v Trstu okrogla miza o miru in varnosti v Evropi, ki so se je udeležile vidne osebnosti iz Italije, Jugoslavije in Avstrije

Slovenski književniki izročili bralne značke

Skupina slovenskih književnikov je bila včeraj gost slovenskih osnovnih in nižjih srednjih šol na Tržaškem. Pesniki in pisatelji so nagradili učence in dijake, ki so se najbolj izkazali na tekmovanju za bralne značke. Pobuda Zveze bralnih značk Slovenije se je v zadnjih petih letih razbujala tudi po naših šolah, nagradjevanja, na katerih so bili prisotni tudi slovenski književniki, pa so predstavljala za posamezne šole pravi praznik.

Goste so mentorji bralnih značk pričakali na Opčinah pred osnovno šolo »Bevk«, kjer so jih na dvorišču pozdravili s petjem tudi učenci sami. Nato so se ustvarjalci razkropili po šolah, kjer so nagradili najbolj za- služne ljubitelje knjige.

● Nasprotovanje

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Potem ko je dr. Valentin Inzko, vodja manjšinskega šolskega oddelka, vendar danes predvsem kot zastopnik deželne šolskega sveta, ob razložitvi zgodovino dvojezičnosti v južnokoroškem šolstvu, navedel število dvojezičnih ljudskih šol in tistih nekaj glavnih, na katerih imajo učenci možnost pouka slovenščine kot dodatnega predmeta, je dejal, da deželni šolski svet podpira težnje po ohranitvi dvojezičnega šolstva, da je potrebno najresneje razmišljati o ustanovitvi dvojezične trgovske akademije v Celovcu in v sodelovanju z zveznim ministrstvom za pouk in umetnost imenovati posebno delovno skupino za izdelavo učnih pripomočkov za dvojezični pouk.

Dr. Marjan Sturm, tajnik Zveze slovenskih organizacij, je med drugim opozoril na dezinformacijo, ki jo je bilo "slišati iz ust deželnega vodje svobodnjakov, češ da je zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu tudi geto šola in poudaril, da Slovenci v petdesetih letih niso zahtevali slovenske, temveč dvojezično gimnazijo, prav tako kot danes ne zahtevajo slovenske, temveč dvojezično trgovsko akademijo.

»Pozvali smo deželne in zvezne politike, naj preprečijo, da bi to občutljivo področje postalo predmet predvolilne kampanje,« je dejal profesor Hoedl in povedal, da bo pri speveku univerze morda v tem, ker prireja med 16. in 26. junijem letos simpozij z naslovom »Ali ima dvojezičnost na Koroškem bodočnost?«. »Vprašati se moramo predvsem, ali na Koroškem želimo ohraniti manjšino,« je razmišljal Dotter, »in če jo, potem moramo seveda tudi izvajati določene, mednarodno priznane ukrepe za njen obstanek in razvoj.« Dotter je govoril tudi o specifičnem pomenu dvojezičnosti v prostoru, kakršne je koroški, torej v sklopu Alpe Jadran, in večkrat dejal, da je dvojezičnost in večjezičnost samo prednost.

V imenu mlade OeVP je njen vodja povedal, da podpirajo učenje obeh deželnih jezikov in da se bodo odlej začeli z mladimi slovenskimi organizacijami družiti na kulturnih in športnih prireditvah.

»Mladi socialisti smo že na zvezni konferenci jasno povedali, da najostreje odklanjamo referendurno KHD, poleg tega menimo, da naj sega miroljubno sožitje mladih na Koroškem čez meje, ob zavesti, seveda, da je znanje dveh deželnih jezikov prednost ne le za otroke, ampak za vse prebivalstvo.«

Drugi del včerajšnje tiskovne konference so njeni sklicatelji posvetili predstavitvi brošure »Roke proč od (dvojezične) šole, o tej je spregovoril dr. Avguštin Malle, ravnatelj Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu, ki je publikacijo ob obeh osrednjih organizacijah Slovencev na Koroškem tudi izdal. »Zbrali smo dokumentacijo, ki naj bi bila s celotno vrsto pojasnitev in izjav odgovor na poskuse demontaže dvojezičnega šolstva na Koroškem,« je dejal Malle. Teodor Domej, dr. Hans Haas, Peter Wieser, dr. Peter Gsetzner in dr. Malle so v bogato dokumentacijo prispevali svoja stališča o manjšinskem šolstvu na Koroškem. Brošuro bodo razposlali vsem sredstvom javnega obveščanja v Avstriji, vsem koroškim učiteljem, občinskim, deželnim in zveznim poslancom.

Dr. Ewald Krainz, direktor pedagoške gimnazije in mag. Walter Juritsch, referent za šolstvo pri OeVP, ki se tiskovne konference nista mogla udeležiti, pa sta njenim udeležencem poslala v pisni obliki svoja odklonilna stališča do ločevanja otrok na temelju narodnostne pripadnosti.

BARBARA GORIČAR

Medtem ko bivši kancler Schmidt opozarja na kontinuiteto

Kongres zahodnonemških socialdemokratov načrtuje pot za ponoven prevzem oblasti

BONN — Predvčerajšnjim se je v Essnu začel letni kongres socialdemokratske stranke (SPD) z enournim poslovnim govorom nekdanjega zveznega kanclerja Helmuta Schmidta, ki je brez patosa in sentimentalnosti ob izrazito mlačnem ploskanju dopovedoval delegatom, naj ne pozabijo na kontinuiteto osnovne politične linije in smeri v stranki.

»V naši današnji opoziciji,« je dejal Schmidt, »je treba čutiti našo včerajšnjo vladno odgovornost. In v naši jutrišnji vladni praksi bo treba čutiti našo današnjo opozicijo.« Helmut Schmidt, ki ni v stranki nikoli dosegel priljubljenosti predsednika Willyja Brandta, je zmeraj užival spoštovanje, toda spoštovanje, porojeno nekoliko tudi iz strahu. Odločni pragmatik in realista je še danes prepričan, da mora stranka ostati na tisti poti, po katerih je hodila, ko je bil on še kancler.

Schmidt je tako kot Brandt in Vogel govoril delegatom, da se je pot do oblasti že začela, hkrati pa je polagal delegatom na srce, naj ne pozabijo na kontinuiteto. Za Schmidta je doktri-

na vojaškega ravnotežja med blokoma še vedno nesporna. »Mi Nemci se tudi v prihodnosti ne bomo mogli odreči podpori naših ameriških zaveznikov. Njihovi in naši interesi se bistveno ne križajo,« je govoril Schmidt delegatom, ki so te tone prav tako neradi poslušali, kot so lani v Koelnu poslušali Schmidtov zagovor nameščanja ameriških raket na ozemlju Zvezne republike Nemčije.

Sicer pa se je essenski kongres SPD začel v ozračju nove samozvesti po lanskem porazu na volitvah in pod geslom »Obnova v okviru socialne odgovornosti«.

Vogel, ki je silovito napadel koalicijsko vladno kanclerja Kohla, je dejal, da vodi vladna reakcionarno politiko, se sploh ne ozira na socialno pravičnost in se čedalje hitreje razkaja. Našel je nekaj najhujših grehov in spodrsrlajev zveze vlade, zlasti izjalovljeni poskus zrniti skozi Bundestag zakonski osnutek o amnestiji oseb, ki so prispevale denar za stranke, ne da bi ga prijavile davkariji.

Kongres je tudi pozdravil predsednik zahodnonemških sindikatov Ernst Breit, ki je tudi očital vladni številne afere, a najbolj »blatenje sindikatov«. Kongres je sprejel resolucijo, v kateri izraža solidarnost s stavkajočimi delavci, člani koroškega sindikata IG Metall in sindikata tiskarjev in papirničarjev.

Ton v včerajšnji razpravi je dal predsednik deželne vlade Severno Porenje - Vestfalsko Johannes Rau, ki je govoril o tretji industrijski revoluciji in prihodnosti delavcev. Opozoril je socialdemokrate, naj se ne zaletavajo nerazumno proti tehnološkim spremembam. Zavzel se je za večje pravice soodločanja za delavce in sindikate.

Danes bo član prezidija in strokovnjak za varnostna in razorožitvena vprašanja dr. Egon Bahr poročal o strategiji atlantskega zaveznitva.

Kongres bo dosegel svoj vrh jutri z referatom predsednika SPD Willyja Brandta »Perspektive SPD«. Jutri bodo delegati tudi izvolili člane novega predsedstva stranke ter člane kontrolne in arbitražne komisije.

BOŽIDAR PAHOR

Iran grozi s »sveto vojno« proti vsem ki bi vojaško posegli v zalivski spopad

BAGDAD, TEHERAN — V že dovolj eksplozivnem položaju zaradi iranskih letalskih napadov na nevtralne tankerje izven območij vojaških operacij v zalivski vojni, je včeraj iz Bagdada prispela vest, da so iraška letala napadla »dva velika plovna objekta« nedaleč od iranskega naftnega terminala na otoku Karg. Kot običajno Bagdad ne navaja narodnosti napadenih ladij, poudaril je le, da je bil napad uspešen in da obe ladji gorita.

Bagdad hoče torej izbiti sodu dno, potem ko je skoraj poldrugo leto le v besedah grozil, da bo potopil vsako ladjo, ki bo zaplula v iranske ozemelske vode. Po mnenju številnih opazovalcev hoče iraška poteza prisiliti Iran, da bi s svojo nepredvidljivostjo vmešal v spopad še druge zalivske države in prisilil Zahod, da priside h konkretnim ukrepom, saj bi prekinitev svobodne plovbe v Zaliivu hudo načela dobave nafte.

Iran je kot kaže že začel s svojimi povračilnimi akcijami v duhu besed, da mora biti plovba v Zaliivu svobodna za vse, ali pa za nikogar. Včeraj je predsednik iranskega parlamenta Rafsandžani zagrozil, da

bo Iran razširil »sveto vojno« na vse države, ki bi vojaško posegle v Zaliivu.

Na Japonskem je zavalad pravi preplah, saj je država v glavnem energetska odvisna prav od uvoza zalivske nafte. Zaskrbljene so tudi zahodnoevropske države. V teku so mrzlična pogajanja med ZDA in zahodnimi zavezniki. Reaganova administracija je pripravljena poseči v vsakem trenutku, a hoče imeti kritje tako pri svojih zaveznikih kot pri zalivskih državah, ki bi hotele ameriško zračno kritje, a ga nočejo uradno prositi, prav tako ne pristajajo, da bi nudile letališča in druge ugodnosti ameriškega letalstvu. Ameriško brodogradništvo si namreč ne upa v Zaliiv in raje ostaja v Arabskem morju. V Zaliivu bi namreč imelo omejen manevrski prostor, da bi se njegova udarna moč, predvsem pa obrambne zmogljivosti precej zmanjšale.

Kljub črnim oblakom nad Zaliivom pa marsikateri politični opazovalec navaja, da je Saudska Arabija v preteklosti pokazala izredno mero potrpežljivosti, strpnosti in zdravega razuma, da se ne bo pustila vplesti v sedanjo krizo. Vsi pa se bojijo nepredvidljivosti Irancev in groženj izvoza njihove revolucije.

Zunanjetrgovinski primanjkljaj SFRJ čedalje manjši

BEOGRAD — Jugoslovanski primanjkljaj v blagovni menjavi s tujino je bil konec aprila letos 335,1 milijona dolarjev, kar je za 177,8 milijona dolarjev manj kot v enakem obdobju lani. Strokovnjaki interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino so izračunali, da se je primanjkljaj s konvertibilnim področjem še bolj zmanjšal in sicer z lanskim 437,4 milijona dolarjev na 193,7 milijona dolarjev v letošnjem aprilu.

Na ugodnejša gibanja jugoslovanske zunanje bilance v minulih 4 letih je najbolj vplival skromen uvoz, ki se v tem obdobju ni povečal niti za odstotek. Vendar pa ima »zasluge« tudi izvoz, ker se je v celoti povečal za 4, na konvertibilno področje pa za 12 odstotkov. (dd)

Protestne manifestacije v Brescii in Ferrari

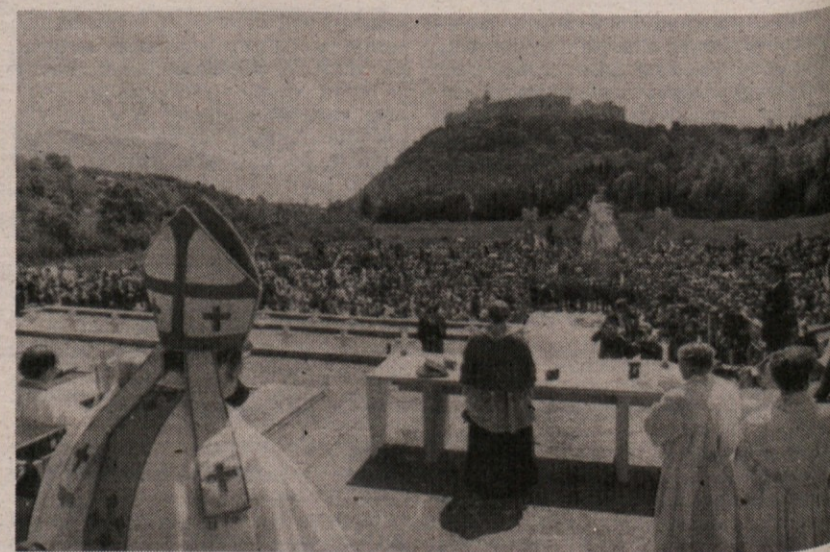
RIM — Odločitev vlade, da za potrditev dekreta o draginjski dokladi postavi vprašanje zaupnice in s tem avtomatično zavrne vse predloge sindikatov glede popravkov in dopolnil (kot so zamrznitev stanarin ali davčne olajšave) je še bolj razburila delavsko bazo, ki je začela vrsto protestnih stavk. Včeraj se je več kot 20.000 delovnih ljudi iz Brescie in okolice vzdrgalo dela za 3 ure in priredilo, na pobudo komunistične večine CGIL in tovarniških svetov, povorko po mestnih ulicah. Na sindikalnem shodu so sindikalisti pozvali tudi CISL in UIL k skupnem odgovoru vladnim ukrepom.

V Ferrari pa je bila prva enotna manifestacija po razbitju sindikalne enotnosti. Pokrajinske zveze CGIL, CISL in UIL so skupaj priredile splošno stavko za zaposlovanje, obrambo realnih plač, davčno pravičnost in

preustroj skrbstva in pokojnin. Čeprav so voditelji UIL poudarili, da ni šlo za protest proti vladi, je seveda med delavstvom kipelo nasprotovanje vladnemu dekretu, ki razpolavlja draginjsko doklado.

V prihodnjih dneh in tednih se bodo vrstile deželne ali pokrajinske stavke in manifestacije proti dekretu v Piemontu, Apuliji, Venetu, Toskani, Emiliji - Romagni, Kampanji, Liguriji in drugod. Pobudnica je zvečina komunistična komponenta CGIL, ponekod pa te pobude podpirajo tudi socialistični sindikalisti, kot v Venetu, Apuliji in Liguriji. Včeraj je za držanje vlade in Craxija odkrito kritiziral tudi socialistični namestnik tajnika CGIL Del Turco, ki je odobril stavke, a je hkrati svaril pred pretiranjem, češ da je treba predvsem zasledovati ponovno vzpostavitev sindikalne enotnosti.

Poklon poljskim vojakom

Ob 40-letnici velike bitke pri Montecassinu je prišel poljski primas kardinal Glomp darovat mašo na vojnem pokopališču, kjer so pokopani Poljaki, ki so umrli na tem bojišču (Telefoto AP)

Filipinska vlada bo odstopila dasi niso znani volilni izidi

MANILA — Še vedno niso znani uradni izidi parlamentarnih volitev, ki so bile v ponedeljek na Filipinih. Medtem pa se o njih vrstijo nasprotujoče si izjave opzijskih odnosov vladnih krogov.

Po izjavah opzijskega Gibanja za svobodno volitve so doslej opzijske in neodvisne liste pridobile 86 od skupnih 183 parlamentarnih sedežev, vladni kandidati 83, za dodelitev ostalih 14 sedežev pa je še v teku šteje glasov. Po drugi strani so včeraj režimu naklonjeni časopisi objavili, da si je Gibanje za novo družbo KBL predsednika Marcosa že zagotovilo 43 sedežev, opzijske liste, zbrane v Enotni demokratski nacionalistični fronti UNIDO 29. neodvisne liste pa 2.

V nasprotju s tem pisanjem režimskih časopisov se vrstijo znaki, ki

jasno kažejo, da Marcos ni nikakor zadovoljen s sicer uradno še neznanimi izidi ponedeljkovih volitev. Tako je včeraj ukazal 24 ministrom, ki sestavljajo filipinsko vladno, naj do 30. junija podajo odstavek.

Medtem pa opzijska tudi čedalje glasneje protestira zaradi volilnih goljufij. Včeraj je koalicija UNIDO uradno zahtevala, naj ponovijo volitve v 16 od 73 filipinskih provinc, v katerih je bilo ustrahovanje volilcev posebno nasilno in očitno.

Sumljiva zamuda pri objavi uradnih volilnih izidov pa čedalje bolj vznemirja tudi finančne kroge. Bojijo se, da bo trenje med Marcosom in opzijsko zaradi volilnih operacij privedlo do novega vala stavk in do razporeda zastoja gospodarskih dejavnosti.

Potrjen upravni svet RAI kljub nasprotovanju PSI

RIM — Ob koncu skoraj 14 ur trajajočega zasedanja je parlamentarna komisija za nadziranje RAI v prvih včerajšnjih urah podaljšala mandat dosedanega upravnega sveta italijanske državne radiotelevizije do 30. novembra letos. Komisija je odobrila v tem smislu resolucijo, ki jo so predlagali predstavniki DC, PLI, PRI in Južnotirolske ljudske stranke in ki ga je podprla tudi KPI, medtem ko so glasovali proti misovci in radikalci. Socialisti in socialdemokrati so se vzdržali in celo glasovali proti tistemu delu resolucije, v katerem je rečeno, naj IRI čimprej imenuje svoje tri člane upravnega sveta RAI.

S tem sklepom bo italijanska državna radiotelevizija imela polnomočno upravo, potem ko je bila celih 10 mesecev brez nje. Res je, da je mandat starega upravnega sveta podaljšan le za šest mesecev, toda predstavniki skoraj vseh političnih sil so izrazili upanje, da bo parlament do 30. novembra odobril zakon, ki bo urejal celotni, tj. državni in privatni, radiotelevizijski sektor. Za 24. maja je že napovedano prvo skupno zasedanje obeh parlamentarnih zbornic, ki bosta začeli obravnavati zakonske osnutke o tej problematiki.

Zadeva Saharov pogojuje Mitterrandov obisk v SZ

MOSKVA, PARIZ — Sovjetska tiskovna agencija TASS je včeraj zanikala, da bi bila žena sovjetskega disidenta Saharova Jelena Bonner hudo bolna. Za SZ so zahodne vesti le plod »bolezenske domišljije« proti-sovjetske zahodne propagande. TASS pa ni niti z besedico omenila zdravstvenega stanja Andreja Saharova, ki z gladovno stavko zahteva, naj oblasti dovolijo Jeleni Bonner, naj odpotuje v tujino na zdravljenje.

Po vsem sodeč pa v ta zagotovila le redki verjamejo. Še najmanj francoski predsednik Mitterrand, ki bi moral v kratkem obiskati Sovjetsko zvezo. Francoske oblasti se sedaj na vse kripke trudijo, da bi odložile obisk, ne da bi vzbudile nejevolje Moskve. Mimo strumen-talizacij francoske desnice bi bilo za Mitterranda skrajno neprijetno, da bi se kaj zgodilo zakoncem Saharov med njegovim obiskom v Moskvi.

Medtem pa so zahodni krogi posredno potrdili sovjetske trditve, da so trije ameriški diplomati skušali omogočiti Jeleni Bonner zatočišče v ameriškem veleposlaništvu v Moskvi.

Ob prisotnosti več kot 400 udeležencev

Danes se v Novi Gorici zaključijo zanimiv posvet o predšolski vzgoji

NOVA GORICA — Vzgoja in varstvo predšolskih otrok kot del našega enotnega vzgojnoizobraževalnega sistema nedvomno terja posebno družbeno pozornost in nenehno preverjanje njenih učinkov v prizadevanjih za vsestranski človekov in družbeni razvoj. Temu preverjanju so namenjeni tudi tradicionalni posveti vzgojnovarstvenih ustanov Slovenije. Tokratni peti posvet se je začel v četrtek dopoldne v Novi Gorici.

Posvet, ki traja tri dni, pa so delavci vzgojnovarstvenih ustanov namenili tudi počastitvi 150. obletnice ustanovitve prvega otroškega vrtca — zavetišča v Sloveniji in 100. obletnici prvega slovenskega otroškega vrtca na Goriškem (v današnji italijanski Gorici). Osrednja tema posveta pa je socialistično humanistične vrednote in predšolska vzgoja.

Na posvetu se je zbralo več kot 400 vzgojiteljic, pedagoških delavcev in drugih strokovnjakov s področja vzgojnovarstvene in izobraževalne dejavnosti iz vse Slovenije in kot gostje tudi predstavniki vzgojnovarstvenih organizacij iz Srbije. V otvoritvenem delu je diplomirana pedagoginja republiškega zavoda za šolstva Irena Levičnik govorila o razvoju vzgojnovarstvene dejavnosti in ustanov na Slovenskem. Korenine te dejavnosti namreč segajo v leto 1834, ko so 4. novembra v

Ljubljani odprli prvi otroški vrtec, takrat imenovan zavetišče, za otroke od drugega do petega leta starosti iz revnejših družin. Že kmalu po ustanovitvi je bilo v njem 109 otrok.

Danes, ko je organizirana predšolska vzgoja sestavni del družbene dejavnosti v samoupravni socialistični skupnosti, pa je v Sloveniji v vzgojnovarstvenih ustanovah vključenih več kot 75 tisoč otrok, kar je približno 48 odst. vseh predšolskih.

V popoldanskem plenarnem delu posvetovanja so strokovnjaki filozofske fakultete, fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo ter politične šole pri CK ZKS govorili o vzgojnih smotrih, etičnih vrednotah v naši družbi, socioloških vidikih moralne vzgoje in psiholoških osnovah za oblikovanje vrednot v predšolskem obdobju.

Včeraj so udeleženci posveta nadaljevali delo po skupinah, zaključni plenarni del pa bo danes dopoldne.

Kot spremlno prireditev 5. posveta vzgojnovarstvenih ustanov Slovenije je novogoriška VVO »Marinka Ribičič« pripravila razstavo o dejavnostih predšolske vzgoje na Goriškem.

SLAVICA CRNICA

Včeraj splošna stavka na pobudo CGIL-CISL-UIL Zaskrbljenost na Pordenonskem zaradi gospodarskega stanja

PORDENON — V pordenonski pokrajini je bila včeraj splošna stavka. Oklicala jo je sindikalna federacija CGIL - CISL - UIL, da bi opozorila na gospodarsko krizo v pokrajini, predvsem pa na vprašanje družbe Zanussi, ki jo namerava kupiti, kot znano, švedska firma Electrolux.

Protestne povorke po mestnih ulicah se je udeležilo kakih 10.000 ljudi, med katerimi je bilo tudi precejšnje število študentov. Trgovine so bile zaprte, sredstva javnega prevoza pa ustavljena. Manifestacija je odražala predvsem veliko zaskrbljenost prebivalstva. Zelo zgovorno je bilo v tem smislu dejstvo, da so manifestanti nosili pogrebne vence ter tolkli na železne sode, kot da bi šlo za pogrebno zvonjenje.

Manifestacija se je zaključila na

Trgu XX. Settembre, kjer je govorilo več sindikalistov. V imenu enotne vsedržavne sindikalne federacije je povzel besedo Bruno Geromin. Med drugim je dejal, da načelno ne nasprotuje vstopu tujega kapitala v družbo Zanussi, toda pod pogojem, da vodstvo podjetja ostane v deželi. Za spoštovanje tega pogoja bi se morala odločno zavzeti italijanska vlada.

□ RIM — Južnotirolski poslanec Benedikter je naslovil finančnemu ministru vprašanje, v katerem sprašuje, zakaj so šele sedaj začeli s prevajanjem obrazcev za davčne prijave v nameščenost. Tudi če bodo več kot 100 tisoč izvodov hitro natisnili, bodo imeli nemški davkoplačevalci na razpolago znatno manj časa, da izpolnijo obrazce, ugotavlja Benedikter. (bbr)

Delegacija CGIL obiskala Tolminsko

TOLMIN — Danes je tolminsko občino obiskala delegacija italijanske sindikalne organizacije CGIL iz videmske pokrajine. Na obisku, ki pomeni po dveh letih premora obnovitev stikov med Tolminsko in videmsko sindikalno organizacijo, so Tolminci najprej predstavili gospodarstvo občine ter njegove načrte za maloobmejno sodelovanje in povezovanje z gospodarstvom onstran meje. Nato so gostom pokazali srpeniško tovarno krede in kemičnih izdelkov.

KATJA ROŠ

Portoroške hotele bo grelo sonce

Na strehah portoroških hotelov in gostinskih lokalov rastejo zadnje čase sončni zbiralniki kot jurčki po dežju. Trenutno postavljajo sto zbiralnikov na strehe hotelov Riviera. Dela bodo predvidoma končali do 1. junija. 10-milijonska naložba naj bi omogočila 30-odstotni prihranek energije, ki naj bi se kasneje še povečal. Sonce naj bi namreč v kombinaciji z drugimi viri ogrevalo tudi prostore in ne samo sanitarno vodo.

Na sliki: koprski obrtnika Vlado Marsetič in Silvo Boštjančič postavljata kolektorje. (Tekst: Vitko Kogoj, slika: Zdravko Primožič).

Letošnji sejem Brames dal pričakovane rezultate

KOPER — V nedeljo so zaprli tretji sejem pobratenih mest Brames 84, udeleženci in organizatorji pa so trdno prepričani, da bodo drugo leto pripravili Brames 85. Še vedno se sicer niso dogovorili, če bo ostal v Kopru ali se bo selil iz enega v drugo po brateno mesto, vendar se bodo drugo leto prav gotovo spet srečali.

Letos so imeli gospodarstveniki tri večja srečanja, kjer so spregovorili o maloobmejnem prometu in medsebojnem sodelovanju, zlasti med pristanišči in možnostih, ki se nudijo novim zakonom o prostih carinskih conah. S predstavniki zamejskih Slovencev so se sešli v Miljah in Dolini, na koncu pa so spregovorili še o upešnosti in prihodnosti sejma.

Vsi so ugotavljali, da so rezultati Bramesa spodbudni, zlasti prihaja do konkretnih in čvrstih stikov med sodnimi organizacijami, v prihodnje pa naj ne bi več iskali sodelovanja samo, ko se srečujejo s težavami, ampak bi moralo postati stalna in dolgoročna oblika dela. Morda bi za drugo leto pripravili več gradiva s seznamom vseh delovnih organizacij v občinah, nikakor pa ne bi smeli pozabiti na drobno gospodarstvo, ki je

do zdaj stalo precej ob strani in razen razstave koprskih obrtnikov v obrtnem domu na Bramesu ni bilo predstavljeno. V prihodnje naj bi mu na Bramesu posvetili posebno mesto.

Sodelovanje med pobratenimi mesti pa naj bi se še razširilo, pri izbiri sindikalnih izletov in raznih srečanj naj bi imeli prednost Prilep, Jajce, Valjevo, Zadar, Nikšić in Bosanski Brod, saj bi se tako bolj spoznali sami prebivalci.

Brames pa je bil letos nekoliko manj zanimiv za obiskovalce. Razstavljalcem niso pokazali veliko novega, manjkali pa so predvsem prospekti in prodajna mesta, ki jih je bilo lani precej in so popestrila dogajanje na Cesti JLA in seveda privabila več ljudi. Zato organizator naslednje leto nikakor ne bi smel pozabiti na ta zelo pomemben del Bramesa — na obiskovalce.

V juniju se bodo sestali predstavniki občin in natančno analizirali sejem ter verjetno sprejeli odločitev, kje bo Brames prihodnje leto. Koper je pripravljen ponovno prevzeti organizacijo, zanj pa se bodo morala odločiti še druga mesta.

BARBARA VERDNIK

Vprašanje DP o zaščiti naše manjšine

RIM — Poslanec DP Massimo Gorla je naslovil na predsednika vlade v zvezi z nedavnim sporočilom, da vlada namenja večjo vsoto denarja — nekaj sto milijonov lir — raznim ustanovam, ki si prizadevajo za »ohranitev italijanskih ljudskih in kulturnih tradicij na obmejnem pasu«. Gorla sprašuje, po katerih kriterijih bo vlada razdelila ta sredstva, obenem pa želi od predsednika vlade oceno o resnični koristi teh izrednih prispevkov, ki jih predsedstvo vlade deli po svoji uvidnosti, kajti minilo je že mnogo let, odkar so bila rešena vsa vprašanja meje. Nasprotno pa, poudarja Gorla, zamude, do katerih prihaja v parlamentu, ko gre za zakonske osnutke narodnih manjšin, in še zlasti za neodložljivo vprašanje slovenske manjšine, dokazujejo, da so prav manjšinske kulturne in ljudske tradicije prizadete. Končno pa Gorla sprašuje, ali je potrebno, tudi glede na krčenje državnih izdatkov, omenjeno postavko še sploh ohraniti v državnem proračunu. (bbr)

BERITE

»Novi Matajur«

Knjiga o poslancih iz naše dežele

RIM — Na rimskem sedežu dežele Furlanije - Julijske krajine je predsednik deželne odbora odv. Comelli predstavil knjigo zgodovinarja Carla Rinaldija »I deputati del Friuli - Venezia Giulia a Montecitorio dal 1919 alla Costituente«. Gre za dva zajetna snopiča z biografijami in navedbo parlamentarnega dela vseh 92 poslancev (oziroma članov sveta korporacij v fašistični dobi) izvoljenih v okrožjih Videm - Belluno, Gorica, Trst, Reka in Zadar. Delo je zgodovinsko in biografsko vsekakor pomembno, ker so v teh dveh snopičih pač vsi osnovni podatki teh 92 osebnosti. Ta aspekt je v svojem nagovoru tudi poudaril predsednik Deželne odbora Comelli.

Na predstavitvi je nato govoril avtor Carlo Rinaldi; najprej je govoril o metodologiji dela in razglabljal o razliki med zgodovino in vero, nato pa je navedel nekaj »zgodovinskih resnic«. Na primer: na italijansko-avstrijski meji je avstroogrska monarhija podpirala Slovence na škodo Italijanov, zato so postali Italijani iredentisti so vstopili v fašizem, da zaščitijo svojo kulturno identiteto;

razumevanje za nekatere od teh osebnosti ne pomeni, da jih opravičujemo; ali bi sploh lahko govorili o odporništvu brez odločujoče pomoči Anglo-Améričanov?; zgodovina bo redimenzionirala številne osebnosti odporniškega gibanja.

Te »zgodovinske resnice« silijo človeka k branju knjige, tudi zato, ker je v njej govor tudi o slovenskih poslancih v rimskem parlamentu, izvoljenih na volitvah leta 1921 in 1924: to so Wilfan, Šček, Besednjak, Podgornik, Lavrenčič, Srebrnič in Hrvat Stanger. Prav tako je v knjigi govor o nekaterih drugih znanih imenih, o nacionalistu Pogatschnigu, o fašistih Cocceanu, Suvicu in Giunti, o članih ustavodajne skupščine, demokristjanu Pecorariju in komunistu Lizzeru. Zanimivo je, da Rinaldi v svoji rimski predstavitvi slovenske prisotnosti v parlamentu sploh ni omenil, kot da bi je ne bilo, čeprav je bila, še zlasti v prvi zakonodajni dobi, ta prisotnost množična (5 poslancev) in organizirana. H knjigi se bomo vsekakor še povrnili.

BOJAN BREZIGAR

Uspešna sezona Primorskega gledališča

NOVA GORICA — Sezona v Primorskem dramskem gledališču gre h koncu, čeprav bodo člani ansambla še vadili in delali, saj bodo 17. julija uprizorili slovitno dramsko delo Don Kihot in z njim odprli festival v Križankah v Ljubljani. Ravnatelj gledališča Sergij Pelhan pravi, da je bila sezona 1983/84 najboljše, najuspešnejša v vseh petnajstih letih njegovega profesionalnega delovanja. To zaradi repertoarja, ki je bil na visoki umetniški ravni in spriču tega, da je pet premier (vseh so v gledališču uprizorili 6) kritika zelo ugodno ocenila.

Pomembna vloga, ki jo Primorsko dramsko gledališče opravlja na tem obmejnem slovenskem prostoru, izhaja tudi iz podatkov, da bo v tej sezoni uprizorilo nad 200 predstav, obiskovalcev pa bo skupaj preko 55 tisoč. Med stalnimi obiskovalci je več tisoč učencev in dijakov, saj je obiskovanje gledaliških predstav del njihove umetniške vzgoje. Med pomembnejšimi kazalniki in podatki naj nadalje navedemo, da gledališče vsako leto samo ustvari okrog 600 milijonov starih

dinarjev dohodkov, in sicer s snemanji na TV, s prodajami predstav, nastopi posameznih igralcev oziroma članov ansambla na proslavah in prireditvah, in podobno. Preostala sredstva za delovanje gledališča pa bodo v tej sezoni znašala 5 milijard starih dinarjev, ki jih vsaka po polovico prispevata občinska Kulturna skupnost v Novi Gorici oziroma Kulturna skupnost Slovenije.

Ravnatelj Sergij Pelhan poudarja, da je gledališče zadovoljno s sezono in s svojim delovanjem, tudi zato, ker si Festival malih odrov, nastal je v njegovem okviru, utira pot in sloves v jugoslovanski in širši evropski prostor. Ta festival denimo že sodi med vrhunske gledališke dogodke v Jugoslaviji in je zapisan v koledarje kulturnih prireditev tudi na mednarodni ravni. Kot znano je bil Festival v Novi Gorici uvrščen med prireditve, ki jih bo prirejela in sofinancirala Delovna skupnost držav oziroma dežel z območja Alp in Jadrana. O tem je bilo v preteklih mesecih objavljeno okrog 300 poročil in daljših zapisov v javnih občilih po drugih jugoslovanskih republikah

in v obeh pokrajinah in 60 prispevkov v tujih deželah.

V pogovoru za Primorski dnevnik je ravnatelj Pelhan omenil tudi funkcijo gledališča v slovenskem zamejstvu v Italiji. Opozoril je, da je najbrž zaradi finančnih težav Slovenskega stalnega gledališča v Trstu prišlo do osiromašenja in zmanjšanja sodelovanja med obema ansambloma. Ni izmenjav v gostovanjih, čeprav bi na Goriškem radi sprejemali predstave iz Trsta, kot si tudi Primorsko dramsko gledališče želi, da bi ponovno redno nastopalo v Gorici in po okoliških vaseh, pa seveda tudi na Tržaškem in drugod v zamejstvu. Ta zastoja bi morali čimprej premistiti, saj na občino v Novi Gorici prejema pisma iz Doberdoba, Steverjana in Standreža z željami za gledališke predstave iz Nove Gorice. Za obnovo gledaliških izmenjav naj bi se po priporočilu iz novogoriškega ansambla zavzela tudi Komite za kulturo pri slovenski vladi in Kulturna skupnost Slovenije.

MARIJAN DROBEŽ

Spominska plošča padlim letalcem

PORTOROŽ — Na sečoveljskem letališču bodo danes ob 11. uri odkrili spominsko ploščo trinajstim padlim pilotom 1. in 2. lovske eskadrilje (1. lovskega polka). Spominsko obeležje bo odkril narodni heroj Stane Bobnar.

Odkritje spominske plošče bo še posebej slavnostno, saj soupada s počastitvijo dneva letalstva in protiletalske obrambe JLA ter 40-letnico oblikovanja letalskih prekomorskih enot (1. in 2. lovske eskadrilje, letalske mehanične čete, letalskega odreda NOVJ pri RAF).

Ob tej priložnosti bodo odprli tudi podaljšano letalsko stezo na letališču v Sečoveljah.

Sklepi upravnega sveta SSG

Slovensko stalno gledališče mora v novo sezono neokrnjeno

V četrtek se je sestal upravni svet Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Na dnevnem redu je bila že spet dramatična finančna situacija, v kateri se nahaja naše gledališče. Sestane, tu pa tam že skoraj mučen, se je zavlekel pozno v noč, saj je bilo vsem članom upravnega sveta jasno, da sklepajo o bodočnosti osrednje kulturne ustanove slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Do potankosti so tako preučili in ocenili do sedaj opravljeno delo, akcije in pobude, ki sta jih tako upravni svet kot izvršni odbor sprožila za premostitev tega kritičnega trenutka.

Konkretnějšíh rezultatov zaenkrat, žal še ni, čeprav so vsi pristojni organi prav dobro informirani, da gre tokrat zares, da gre za obstoj Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Nevarnost je tako huda predvsem zaradi dolgov, ki si jih je SSG naložilo zadnja leta, da je lahko preživelo, zaradi splošne krize italijanskega gledališča in spremenjenega odnosa družbe do stalnih gledališč, še posebej pa zaradi tega kritičnega trenutka, ko je vse življenje naše narodnostne skupnosti na previsnici.

Slovensko stalno gledališče mora stopiti v novo sezono neokrnjeno, je bil prvi sklep upravnega sveta. Upravni svet je tudi sklenil, da bo za-

stiril pritisk na deželo Furlanijo - Julijsko krajino, ki bi morala poravnati posojila, za katera je jamčila in v bodoče tudi gledališče bolj učinkovito podpirati. S tem v zvezi je bil sprejet sklep, da bo upravni svet Slovenskega stalnega gledališča stopil do vseh slovenskih županov in izvoljenih predstavnikov, da bi skupno zahtevali sprejem pri predsedniku deželne vlade Antoniu Comelliju in da bo za solidarnost zaprosil širšo demokratično javnost. Akcijo bo treba zaostri tudi na državni ravni. Država se mora zavedati, da SSG kot gledališče slovenske narodnostne skupnosti ne more živeti v italijanskem sistemu gledališč, če mu ne prizna njegove specifičnosti, saj nima ne tako širokega zaledja ne tako številne publike kot druga italijanska gledališča. Predvsem pa mora imeti veliko več lastnih produkcij in stalen igralski ansambel. Struktura, manjšinsko gledališče ima specifične potrebe, ki so še tem bolj občutne, če to gledališče noče pristati na kvaliteto »manj«.

Kolikor pa ne bodo nastopile v kratkem kakšne stvarne rešitve, bo moral upravni svet gledališča sprejeti dokaj žalostne ukrepe: redukcijo osebja, redukcijo repertoarja, ukinitve baletne in gledališke šole. Dejstvo je, da predvidena zagotovljena sredstva

za novo gledališko sezono 1984-85 znašajo približno tretjino tega, kar bi gledališče potrebovalo, da bi lahko s prvim septembrom uradno in svečano, kot smo bili do sedaj navajeni, otvorilo novo sezono v sedanjem stavu.

● Sindikat upokoencev SPI CGIL sporoča, da bo od ponedeljka, 21. maja dalje, vsak delovni dan od 15. do 18. ure v Prosvetnem domu Tabor na Opčinah na razpolago brezplačno svojim članom za izpolnitev davčnih prijav.

Komunisti in Parovel protestirajo zaradi odložitve občinske seje

Četrtekova odložitev zasedanja tržaškega občinskega sveta, ki je imel na dnevnem redu izvolitev župana, je sprožila proteste s strani komunistov in svetovalca Tržaškega gibanja Parovela.

Svetovalska skupina KPI je izdala tiskovno noto, v kateri očita KD, LpT in laično-socialističnim silam, da so namesto soočenja v skupščini izbrale pot podlega bega pred odgovornostjo in to v škodo celotne mestne skupnosti. Kaj si lahko pričakujemo od take koalicije, se vprašujejo komunisti, ki je izbrala kot pretežno za odložitve seje kongres PRI in tako spet pokazala, da so ji problemi Trsta deveta briga.

Istega tona je tudi komentar Paola Parovela, ki je mnenja, da se stara manjšinska koalicija v resnici krega z melonariji za razdelitev »stolčkov« v obeh odborih in v KZE. To je sramotno, pravi Parovel, saj se vse to dogaja na škodo Trsta in njegovih številnih problemov.

OČI LATINSKE AMERIKE UPRTE V TRŽAŠKO LUKO

Aytonomna ustanova za tržaško pristanišče je izdala tiskovno sporočilo, v katerem zelo ugodno ocenjuje posvetovanje z diplomatskimi predstavniki latinskoameriških držav, ki je bilo v našem mestu prve dni maja. Kot je znano, so se takrat mudili v Trstu trgovski svetniki (in trije veleposlaniki) 16 od 21 srednje in južno-ameriških držav, ki so vključene v Italijansko-latinskoameriškem inštitutu. Namen posveta je bil preveriti možnosti večjega in učinkovitejšega izkoriščanja tržaških luških naprav in tukajšnjih speditorskih, uvožno-izvoznih in drugih podjetij za pospešitev izvoza blaga iz Latinske Amerike na evropsko celino, sicer v prvi vrsti v srednjeevropsko zaledje. Vodstvo ustanove EAPT ugotavlja,

da je šlo za eno največjih trgovsko-promocijskih pobud v Trstu doslej, kar dokazuje na primer že dejstvo, da je samo tri dni po koncu zasedanja prišlo iz Mehike vabilo, naj se odposlanstvo tržaškega pristanišča pripelje v to deželo in sodeluje pri zasnovi operativnih smernic bodočega sodelovanja.

Države Latinske Amerike so hudo zadolžene z mednarodnimi finančnimi zavodi in so drastično omejile uvoz, da poskusijo vsaj nekoliko izboljšati vrtočljivo pasivo v zunanje-trgovinski oziroma plačilni bilanci. Sedaj so prisiljene povečati izvoz v Evropo, toda njihovi odnosi z evropskim tržiščem so le občasni in brez vsakega reda. Latinska Amerika bi lahko pošiljala v Evropo nič koliko kave, banan, mesa, nafte, celuloze, bombaža, arašidov, industrijskih polidelkov in drugega, ki bi našli ugodna tla v srednjevzhodnem delu naše celine. Za to pa potrebujejo neko skladiščno bazo v brezcarinskem režimu, kar pa jim ponuja ravno Trst.

V tukajšnjih luških skladiščih bi tovari lahko čakali za nedoločen čas, ne da bi jih sploh bilo treba ocariniti, poleg tega razpolaga naša luka za olajšavami carinsko-kreditne narave šestmesečne veljavnosti, kakršnih nima nobena druga luka na Sredozemlju.

V letu 1983 je skozi tržaško pristanišče šlo v tranzitu okrog 200.000 ton raznega blaga

Stavka novinarjev dnevnika Il Piccolo

Tržaškega italijanskega dnevnika »Il Piccolo« danes ne bo v prodaji zaradi stavke novinarjev, ki protestirajo nad zavlačevanji in neizpolnjevanji obvez, ki jih je uprava založniške hiše OTE SpA sprejela s sindikalnim sporazumom v podjetju.

Redakcijski odbor izraža nadalje tudi nezadovoljstvo nad trenutnim položajem pri časopisu, ki ga označuje začasnost vodenja časopisa po odhodu glavnega urednika Luciana Ceschie, premestitev upravnega ravnanja Carla Benedetta in prehod oglasnega oddelka od družbe PK k družbi SPE. Redakcijski odbor v svojem tiskovnem poročilu dodaja, da je v teku preverjanje zamud glede uresničevanja založniškega plana, tako kar zadeva uvajanje novih tehnologij kot izpolnjevanja splošnih upravnih poslov.

Pekovski uslužbenci ob delovno pogodbo?

Lastniki pekarn so sklenili odpovedati vsedrjavno kolektivno delovno pogodbo, ki velja za osebe pri obrtnih ter industrijskih krušnih pečeh in za prodajno osebje. Deželno tajništvo sindikata FILZIAT-CGIL, ki združuje delovno silo s področij sladkorne, živilske in tobakne industrije, je v tiskovnem sporočilu zaradi tega izrazilo globoko zaskrbljenost. Nanovo načeti vprašanje o zvišanju plač, ki je bilo že rešeno s sporazumom iz aprila 1983, menijo sindikalisti, pomeni izziv sindikatu in delovnim ljudem v trenutku, ko okrnjena draginjska doklada že itak hudo omejuje realne prejemke.

Sindikat FILZIAT-CGIL je v odgovor na samovoljno ravnanje delodajalcev sklenil mobilizirati prizadeto delovno silo in prisiliti delodajalstvo k spoštovanju delovne pogodbe.

150-letnica tržaških pomorskih zavarovalnic

Tržaški odbor pomorskih zavarovalnic, v katerem so Assicurazioni generali, RAS, Lloyd Adriatico in SASA, pa še skoraj vse zavarovalniške agencije, ki delujejo v krajevnem merilu, slavi te dni 150-letnico obstoja. Ustanovilo ga je kakih 20 tukajšnjih zavarovalcev kot sekcijo avstrijskega Lloydja.

Jubilejna proslava bo v četrtek, 24. maja, v kongresnih prostorih grljanskega hotela Adriatico Palace. Tedaj (ob 9.15) se bo začelo tudi dvodnevno zasedanje o najnovejših pridobitvah na področju zavarovanja pomorskih tovorov. Zasedanje, ki ga bo uvelodel predsednik omenjenega odbora Enrico Orlando, bo pod pokroviteljstvom vsedrjavnega združenja zavarovalnic ANIA, zaključilo pa se bo, kot rečeno, naslednjega dne.

Na zavodu Stefan se nadaljuje tečaj za programiranje

Ruska ruleta... a le na kompjuterju

Skupina 40 profesorjev slovenskih nižjih in višjih šol in dijakov zadnjih razredov poklicnega zavoda za industrijo in obrt že nekaj tednov prodira v skrivnosti računalniškega sveta. Na tečaju, ki ga prireja poklicni zavod »Stefan«, se udeleženci seznanjajo s programiranjem, računalniškim jezikom in s temelji računalništva. Tečaj vodi prof. Fabio Šturman in prof. Pavel Čok; delo tečajnikov se ne omejuje le na poslušanje predavanj, temveč ima tudi praktični značaj z vajami na računalniku, s katerim razpolaga šola.

Po šestih lekcijah so si ustvarili tečajniki že okvirno sliko o računalnikih in možnostih njihove uporabe v pedagoškem procesu. »Računalnik lahko uporabimo kot učni pripomoček pri vsakem predmetu«, pravi prof. Magda Rebula, ki poučuje matematiko na zavodu »Stefan«. »Seveda pri tem ni bistveno, da dijak ali učenec s pritiskom na gumb takoj dobi odgovor na vprašanje. Pri tem je predvsem pomembno razčlenjevanje, ki privede do priprave programa, spoznavanje logične strukture vsega procesa do najmanjšega dela, do golih postopkov.«

»Možnost uporabe računalnikov pri posameznik predmetih nam je prav med eno prejšnjih lekcij nakazal prof. Šturman, ko je nastavljal program za sklanjanje samostalnikov, ki končujejo na -a-, je nadaljevala prof. Rebula. Tako smo lahko na ekranu prebrali v zaporedju sklanjanje besede »ženska«. Program je bil »preprost«, omejen le na samostalnice s končnico -a, pri čemer pa računalnik ni vedel razlikovati spola posameznih samostalnikov; tako je tudi samostalni »očka« sklanjal kar po ženski sklanjatvi (»očka - očke - očki - očko - očki - očko«). Ta program nam je služil le kot primer, da smo spoznali možnosti uporabe kompjuterja, je zaključila prof. Rebula.

»Samo ministrstvo za šolstvo je svetovalo uporabo

računalnikov v šoli«, je menil prof. tehnične vzgoje na nižji srednji šoli »Levstika« Edvard Bogatec, ki so tudi udeležuje tečaja. »Vse šole pa tega ne morejo uresničiti zaradi pomanjkanja finančnih sredstev«, je nadaljeval. »Ta pobuda je nadvse hvalevredna, saj se morajo dijaki v našem sodobnem svetu seznaniti s tehniškimi inovacijami. Za nas profesorje je res še najlažje uporabiti pri poučevanju kredo in tablo. Vsem tudi ne gre, da bi se začeli sedaj »učiti«. Napredek pa nas sili v to: dijake bomo morali pripraviti do tega, da se bodo lahko »pogovorili« z računalnikom.«

Resnici na ljubo se na poklicnem zavodu »Stefan« nekateri dijaki že »pogovarjajo« s šolskim računalnikom. Med obiskom na šoli smo imeli priložnost spoznati zanimivo igrice ruske rulete (tisto iz znanega filma »Lovci na jelene«) na kompjuterju. Program igrice je sestavil dijak 3. razreda oddelka monterjev RTV Andrej Santin kar v prostem času, in sicer po 32 neuspešnih verzijah.

Računalnik na ekranu že takoj ob začetku opozori igralca da je to »zelo zahtevna in komplicirana igra«, pri kateri mora paziti. »da reši svojo čebulko«. Potem ko mu zaželi »dosti sreče«, se na ekranu prikaže pištola. Če igralec zapusti igro, mu kompjuter zafrkljivo odvrne, da je »strahopetec«, in da je njega »sram igrati s takimi osebami«. Če pa igralec pristane na igro, lahko pritisne večkrat na petelina (v našem primeru na ustrezni računalniški gumb). Prvič in drugič jo dobro skupi (pištola ne ustrelj napisa »klik - klik«); tretjič pa je po njem (na ekranu se prikaže velik napis »boom - bang«). Igrice pa ni še konec. Kompjuter se ob koncu še bzdajljivo »spomni« nesrečnega igralca z velikim križem in epitafom: »Tukaj počiva naš ubogi igralec, ki je skušal igrati to zelo komplicirano igro.«

Slovenski književniki nagradili naše šolarje

Na desetine učencev in dijakov naših osnovnih in nižjih srednjih šol je včeraj prejelo bralne značke, priznanja, ki jih podeljuje Zveza bralnih značk Slovenije za njihovo ljubezen do knjige. Bralne značke jim je na posameznih šolah izročila skupina slovenskih pesnikov in pisateljev, katerim so naši šolarji s svojimi mentorji pripravili povsod lep sprejem.

Srečanje s slovenskimi pesniki in pisatelji ob podeljevanju bralnih značk je postalo za naše šole že tradicionalno, od uvedbe prostovoljnega tekmovanja za značko v zamejstvu dalje. Prvič so se namreč začeli naši najmlajši množično potegovati za ta priznanja pred petimi leti, ob poimenovanju openske osnovne šole po Francetu Bevku. Odtlej so se slovenski ustvarjalci še vedno najprej zbrali na tej šoli ter odšli nato z mentorji še na druge šole na nagrajevanja. Tako je bilo tudi včeraj.

Slovenske pesnike in ustvarjalce so sprejeli na dvorišču openske šole, pred doprskim kipom Franceta Bevka. Srečanje slovenskih književnikov so omogočili Svet bralnih značk in Zveza prijateljev mladine Slovenije ter založbi Mladinska knjiga in Borec. Goste je najprej pozdravila učiteljica Draga Lupinc, ki je tudi član Zveze bralnih značk Slovenije za zamejstvo, zatem še predsednica Združenja staršev openske šole Matejka Maver. Pesnike in pisatelje so pozdravili tudi trije učenci, predstavniki četrtega in petega razreda, šolski pevski zbor pa je zapel nekaj pesmi.

Sprejem je bil nadvse pristrčen. Pesnike in pisatelje so lepo predstavili kar sami učenci, saj so jih dobro poznali in se jih spominjali še iz prejšnjih nagrajevanj.

Slovenske pesnike in pisatelje so sprejeli na dvorišču openske šole »France Bevka«

Zatem so sledila nagrajevanja, ki so jih naši najmlajši ljubitelji knjig že težko pričakovali. Na openski osnovni šoli sta izročili priznanja Marija Lucija Stupica in goriška rojkinja pesnica Ljubka Šorli, medtem pa so se preostali gostje iz matične domovine v spremstvu mentorjev »razkropili« po posameznih osnovnih in nižjih srednjih šolah.

Učenci šol nabrežinskega didaktičnega ravnateljstva so se zbrali kar v dvorani Igo Gru-

den v Nabrežini, kjer sta jih nagradila mladinska pisateljica Ela Peroci in ilustrator Božo Kos. V Trebčah so dočakali književnike učenci osnovnih šol »Primož Trubar« iz Bazovice, »K. D. Kajuh« s Padrič - Gropade in »PINKO Tomažič« iz Trebč. Malčkom je izročil značke pesnik Niko Grafenauer. V repentabski šoli »Alojz Gradnik« sta obiskali učence in podelili priznanja najbolj vztrajnim prijateljem knjig Ljubka Šorlijeva in Marija Lucija Stupica. Na proški osnovni šoli so se zbrali tudi učenci šole »Albert Sirk« iz Križa: na tej šoli je izročila značke pesnica Kristina Brenkova. Katinarska šola »Fran Milčinski« je bila ena od prvih naših šol, ki se je začela potegovati za bralne značke. Včeraj je učencem te šole podelil priznanja pisatelj Janez Kajzer. Na šoli »Oton Župančič« pri Sv. Ivanu so prejeli učenci priznanja iz rok humorističnega pisatelja Miha Matēja, ki je nagradil tudi učence šole »Marica Gregorič - Stepančič« od Sv. Ane in »Ivan Grbec« iz Škedenja. Pisateljica Branka Jurca je nagradila učence šole »Josip Ribičič« od Sv. Jakoba, nato pa še učence šole »Karel Širok« in »Dragotin Kette«. V Barkovljah so se zbrali učenci domače šole »Finžgar« in rojanske šole »Bazoviški junaki«, ki jim je izročil značke pesnik Ivan Minatti.

Poleg osnovnih so slovenski ustvarjalci obiskali tudi štiri nižje srednje šole. Dijake šole »Ivan Cankar« pri Sv. Jakobu sta nagradila Branka Jurca in Janez Mušič; šolo »Levstik« na Proseku je obiskala Branka Golob, šolo »Kosovel« na Opčinah Jože Snoj, nabrežinsko šolo »Gruden« pa Ivo Zorman.

V Trebčah je podelil bralne značke pesnik Niko Grafenauer

Otroci katinarske šole in njihovi starši (v ozadju) med obiskom pisatelja Janeza Kajzerja

Nasvidenje jutri na Travniku v Gorici

Solidarnost CGIL in drugih organizacij

Včeraj smo zapisali, da se z odštevanjem ur, ki nas ločijo od jutrišnje manifestacije v Gorici, množijo pozivi k udeležbi in izrazi podpore vse demokratične javnosti. Poseben dvojezični letak je natisnila in razdelila med slovenske in italijanske delavce tržaška sindikalna konfederacija CGIL in s tiskovnim sporočilom posredovala svojo podporo in sodelovanje na goriški manifestaciji. V letaku je med drugim zapisano, da je naloga sindikalnega gibanja odločno podpreti upravičene zahteve slovenske manjšine v Italiji po pravičnem globalnem zaščitnem zakonu, ki naj ustvari pogoje za njen vsestranski razvoj in za mirno sožitje med različnimi narodi, ki živijo v naši deželi.

Furlanske in tržaška federacija Proletarske demokracije so na enotno delegacijo Slovencev v Italiji naslovile pismo, v katerem izražajo svojo podporo slovenski manjšini in željo, da bi jutrišnja manifestacija v Gorici čimbolje uspela. V pismu je utemeljena zahteva po nujnosti naše vsestranske zaščite na področju kulture in jezika, gospodarskega in druž-

Slovenski odvetniki v Italiji, ki so združeni v društvo Pravniki, se ob vseslovenski manifestaciji za globalno zaščito naše narodne skupnosti, ki bo jutri v Gorici, pridružujejo zahtevam slovenske manjšine in pozdravljajo shod v živem upanju, da bodo uresničene naše upravičene zahteve.

Brzjavki enotni slovenski delegaciji

Enotna slovenska delegacija je včeraj prejela naslednji brzjavki: Izražam popolno podporo goriški manifestaciji z željo, da bo pomenila pomemben prispevek za končno odobritev globalne zakonske zaščite za vse Slovence v Italiji, ki prebivajo v treh pokrajinah naše dežele. Z moje strani vam zagotavljam, da se bom še dalje zavzemal v to smer.

Claudio Tonel
podpredsednik deželne svete Furlanije - Julijske krajine

Združenje kmetijskih obdelovalcev (Confcoltivatori) pozdravlja vašo pobudo za obrambo etničnih, jezikovnih, gospodarskih in kulturnih interesov slovenske narodnostne skupnosti v Furlaniji - Julijski krajini. Podpiramo nastop za čimprejšnjo izglasovanje globalnega zaščitnega zakona, v skladu z republiško ustavo, ki se je rodila iz odporu in temelji na vrednotah dela. Želimo vam obilo uspehov in vam izrekamo vso našo solidarnost.

Giuseppe Avolio
predsednik Confcoltivatori

benega razvoja, krajevnih avtonomij in prostora, ki ga tradicionalno nase-ljujemo pa tudi potreba po sožitju in boljšem poznavanju naše skupnosti s strani italijanske večine. Proletarska demokracija zato smatra, da je v tem trenutku potrebna največja mobilizacija in sodelovanje na goriški manifestaciji, za katero si bo prizadevala tudi sama.

Zadovoljstvo, da je končno prišlo do skupnega manjšinskega nastopa v podporo zahtevi po sprejetju dobrega zakona o zaščiti slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, so izrazili tudi dolinski občani, zbrani na javnem sestanku krajevnih sekcij Slovenske skupnosti 17. maja v Borštu. Na njem so govorili o razlogih in namelih zaradi katerih so se člani enotne delegacije Slovencev odločili za organiziranje javne manjšinske manifestacije v Gorici. Izrazili so prepričanje, da bi morali Slovenci nastopati skupno in enotno tudi ob drugih priložnostih ko gre za uveljavitev naše prisotnosti v javnem življenju, po zgledu drugih manjšin, ki so prav na tej osnovi že dosegle svojo zaščito. Zbrani so na koncu pozvali vse zavedne rojake, naj vedno in povsod podprejo skupne nastope, kakršen je bil 5. maja v Kulturnem domu v Trstu in kakršen bo jutri v Gorici.

V četrtek pa je bil v prostorih društva Igo Gruden v Nabrežini sestanek mladih iz tamkajšnje občine, ki ga je sklical krajevni enotni mladinski pripravljalni odbor za goriško manifestacijo. Mladi so se dogovorili o nadaljnjem propagandnem delu po občini in o tem, kako bodo nastopili na jutrišnji manifestaciji.

Pravice so ali jih ni

Naši dijaki in vsa naša mladina v mestu in v okolici so se zelo aktivno angažirali za jutrišnjo manifestacijo v Gorici, na kateri bodo množično prisotni tudi s transparenti. Tako izgleda transparent, ki so ga izdelali dijaki strokovnega zavoda J. Stefan

Urnik posebnega vlaka za Gorico

- odhod s tržaške železniške postaje ob 9. uri
- iz Križa ob 9.15
- iz Vižovelj ob 9.22
- povratek: odhod s goriške železniške postaje ob 14. uri
- poskrbljeno za avtobusni prevoz z goriške železniške postaje do trga na Travniku
- na vlak sprejemamo tudi zamudnike brez vozovnic
- tisti, ki so že plačali vožnjo, naj prinesejo listke, ki so jih dobili ob plačilu
- vozovnice veljajo samo za posebni vlak

Pozivi in obvestila udeležencem manifestacije

SPDT vabi vse svoje člane, da se množično udeležijo jutrišnje goriške manifestacije.

KD Rovte - Kolonkovec poziva vse svoje člane in prijatelje, da se v čim večjem številu udeležijo shoda v Gorici! Odhod z osebnimi vozili bo ob 9. uri s križišča Monte Sernio, Ul. Campanelle in cesta 202. Prosimo za točnost!

Zavodski svet nižje srednje šole Fran Levstik - Prosek poziva učno in neučno osebje, starše ter učence, naj se v čim večjem številu udeležijo manifestacije, ki bo jutri na Travniku v Gorici!

Smučarski klub Devin vabi vse svoje člane, naj se množično udeležijo manifestacije v Gorici! Zbirni prostor bo pri transparentu kluba ob 10. uri na parkirišču pri Rdeči hiši, od koder bomo šli peš do Travnika. Zaželeno je prisotnost v športnih dresih!

Kriške organizacije obveščajo, da bo zbirališče za odhod v Gorico jutri ob 8.30 pred spomenikom v Križu. V avtobusu je prostih še nekaj mest, zainteresirani se lahko vpišejo pred odhodom!

Družbenopolitične organizacije ob-

veščajo, da bodo odpo-tovale avtomobilske kolone iz posameznih vasi za avtobusi ob 9. uri. Skupno zbirno mesto ob 9.15 na križišču na Kresiji.

KD Ivan Cankar, Šentjakobsko kulturno društvo, Zavodski svet nižje srednje šole Ivan Cankar in Združene staršev osnovne šole Josip Ribičič pozivajo k množični udeležbi na goriški manifestaciji! Zbirališče avtomobilov na začetku Ul. Orlandini točno ob 9. uri.

Vaške organizacije iz Mačkolj pozivajo vse vaščane, da se množično udeležijo shoda v Gorici! Odhod avtobusa in osebnih vozil bo ob 8.30 izpred spomenika NOB (pri gostilni Tul). Rezervacija sedežev za avtobus pri Danici Smotlak, tel. 23-21-14.

Krožek absolventov slovenske trgovske akademije KASTA obvešča, da bo zbirališče za kolono osebnih vozil za odhod v Gorico v nedeljo ob 9. uri pred Tržaškim velesejmom, kjer bodo udeleženci prejeli vsa navodila, letake in nalepke. KASTA pozdravlja enotno manifestacijo Slovencev v Gorici in vabi člane, njihove svojce in prijatelje, da se je polnoštevilno udeležijo.

Vaške organizacije od Domja sporočajo, da poteka vpisovanje udeležencev za avtobus še danes od 17. do 19. ure v Domu A. Ukmar (tel. 83-02-75).

Vsi Barkovljani, Gretarji in Rojančani se bomo jutri, 20. maja, udeležili enotne manifestacije v Gorici. Odhod z osebnimi avtomobili oziroma z avtobusom bo izpred barkovljanskega portiča ob 9.00. Rezervacija avtobusa še danes, 19. maja, od 18. do 20. ure na sedežu SKD Barkovlje, Ulica Cerreto 2. Za informacije telefonirajte na številko 43-819.

Odbor za vrnitev in ponovno uporabo Narodnega doma pri Sv. Ivanu, KD Slavko Škamperle, KD Union Podlonjer in SZ Bor organizirajo skupni množični odhod v Gorico z avtobusom in v kolonah osebnih vozil. Odhod avtomobilov in avtobusa ob 8. ure dalje, potem ko dobite natančna navodila in propagandno gradivo. Za podrobnejše informacije telefonirajte na št. 51-377 ali 73-28-58.

SKD Igo Gruden in ŠD Sokol obveščata, da bo zbirališče za avtokolono za jutrišnji shod v Gorici ob 8.30 na nabrežinskem trgu. Odhod bo točno ob 9. uri.

Tudi Lonjerci, prebivalci Mavhinj in Cerovelj pa še naši igralci na manifestaciji v Gorici

Priprave za nedeljsko manifestacijo v Gorici so tako zajele dejavnost vseh društev in organizacij, da je za soboto, ali nedeljo predvidenih zelo malo drugih prireditev in še tu so organizatorji polagali posebno težnjo na to, da so vse urnike prireditev prilagodili glavnemu cilju in namenu, to je, da se lahko čim večje število ljudi udeleži nedeljske goriške manifestacije. Tako bodo na primer imeli v Lonjerju, kot vsako leto danes in jutri razstavo domačih vin, ki bo povezana tudi s kulturnim programom, pa tudi z že tradicionalno kolesarsko dirko za 18. pokal Lonjerja. Da pa bi se vaščani vseeno v čim večjem številu udeležili manifestacije v Gorici, so se predstavniki vseh vaških organizacij zbrali že v ponedeljek na sestanku in sklenili, da se bodo s svojo avtokolono pridružili vsem, ki bodo na ta, ali drugi način, odpotovali v Gorico. V četrtek so se ponovno sestali, ugotovili, da je akcija za zbiranje čim večjega števila Lonjercev za odhod v Gorico

dobro uspela in da se bodo lahko vsi tudi pravočasno vrnili popoldne domov in tako izpeljali še svoj domači praznik.

Iz Mavhinj, Cerovelj in drugih bližnjih vasi, je bilo morda še najmanj vesti o tem, kako se ljudje pripravljajo na udeležbo v Gorici. No, sedaj je prišla vest, da so bile prav ženske iz teh dveh vasi tiste, ki so začele zbirati ljudi in jih nabrale toliko, da bo tudi iz teh krajev odpotoval v Gorico avtobus, ki bo med potjo pobral še nekatere zamudnike v Šempolaju, Prečniku in tudi v Praprotnu. Še to smo izvedeli, da se bo na novo ustanovljeno kulturno društvo »Vigred« iz Šempolaja, ki ima te dni svojo šagro, udeležilo manifestacije tudi s svojim transparentom.

Tudi Slovensko stalno gledališče bo s svojim transparentom, pa tudi s tistimi člani, ki niso službeno odsotni, na nedeljski manifestaciji v Gorici. Med temi bo tudi igralec Joško Lukeš: »Nisem sicer po rodu Tržačan, a živim in delam tu že od leta

1946 ter se čutim del slovenske manjšine. Menim, da je prav, da smo tudi mi igralci navzoči na tej manifestaciji, saj gre za doseg globalnega zaščitnega zakona, ki bi moral vsebovati tudi določila, ki bi zagotovila naši, tako pomembni kulturni ustanovi, nadaljnji obstoj in napredek. Želim si, da bi nedeljska manifestacija resnično dobro uspela.«

● Devinsko - nabrežinski svet se bo sestel v torek, 22. maja, ob 20. uri Na dnevnem redu ima vrsto upravnih zadev in spremembo pravilnika občinskega sveta.

● V prihodnjih dneh bo ACEGA poskrbel za ureditev razsvetljave na nekaterih mestnih področjih. Uredili bodo tudi prepoved parkiranja ob delavnikih na obeh straneh ceste v nekaterih ulicah mestnega središča kot so Ul. Monte Cengio, Ul. S. Cilino, Foro Ulpiano, Ul. Damiano Chiesa in v drugih.

Manifestacija za mir v Milanu: zastopana tudi Miljska občina

V Milanu se je včeraj začela dvodnevna manifestacija za mir pod geslom: V odporu in v družbi ženske protagoniste v prizadevanjih za novo kulturo miru. Priredilo jo je 81 žensk različne politične in nazorske opredelitve v zastopstvu VZPI - ANPI, FIVL, FIAP in ANED, med njimi so Camilla Ravera, Tina Anselmi, Natalia Ginzburg in Marija Bernetič - Marina. Na manifestacijo je odšla tudi delegacija miljske občinske uprave, v kateri sta predstavnica večine in predstavnica opozicije v občinskem svetu.

Partizanski praznik v Miljah

Sekcija VZPI - ANPI iz Milj prireja danes in jutri partizanski praznik ob 40-letnici ustanovitve partizanskega bataljona Alma Vivoda. Praznik bo potekal v miljskem ljudskem domu. Danes bodo položili vence ob spomenik padlih partizanov na miljskem pokopališču, v kulturnem programu bo nastopil mešani pevski zbor iz Marušičev pri Bujah.

Jutri popoldne bo na sporedu koncert folklorne skupine Ongia, prisotne pa bodo delegacije borčevskih organizacij iz Doline, Buj in Kopra. Na prazniku bo v slovensčini pozdravil Giulio Barut, v italijansčini pa Arturo Calabria.

Dijaki iz Postojne danes na učiteljsku

Danes dopoldne bo gost slovenskega učiteljskega »Slomšek« skupina dijakov srednje naravoslovno - matematične in kovinarske - strojne šole iz Postojne. Dijaki so člani šolskega krožka OZN, imajo pa tudi svoj pevski zbor. Spremljal jih bo mentor krožka prof. Zupan. Sodelovanje med našim učiteljskim in postojnsko šolo se je začelo med nedavnim dijaškim obmejnim srečanjem Primorske, ki je bilo prav v Postojni.

Obisk gropajsko-padriške šole Kajuh na istoimenski šoli iz Šoštanja

Že leta 1964 so na seminarju v Radovljici učitelji iz Trsta navezali prijateljske vezi s kolegi iz Šoštanja, in ta zasluga gre tudi učitelju Brunu Kralju. Pismeni stiki so se nadaljevali in nato še bolj poglobili, ko so se prebivalci Gropade in Padrič odločili poimenovati svojo šolo po šoštanjskem rojaku pesniku-partizanu K. D. Kajuhu. Ta želja se jim je izpolnila leta 1972 in od takrat dalje se učenci in učitelji obeh pobratenih šol tudi med seboj obiskujejo, tako je bilo poudarjeno prejšnji teden v Šoštanju, ko je gropajsko-padriška šola z učenci, učiteljsvom, ravnateljstvom in starši vrnila obisk šoli iz Šoštanja, ki nosi tudi isto ime.

V četrtek, 10. maja je že v zgodnjih jutranjih urah avtobus iz Gropade, oziroma Padrič odpotoval, kot rečeno, v Šoštanj s polnim navdušenjem otrok, čeprav ni bilo vreme naklonjeno.

Ko smo po dolgi vožnji le prispeli v Šoštanj, smo ostali res presenečeni. Pred tamkajšnjo šolo nas je sprejelo približno 400 otrok v pionirskih uniformah z učiteljsvom in tamkajšnjimi družbeno-političnimi delavci ter nam zaželelo dobrodoščilo, nakar je otroški zbor zapel nekaj pesmi. Z mahanjem slovenskih in rdečih zastavic in z igranjem »šolskega orkestra« so nas otroci sprejeli v šolsko poslopje, ki je res lepo in sodobno opremljeno z vsemi objekti, od velike telovadnice do šolske bančne hranilnice.

Po zajtrku, ki so ga nam pripravili na šoli se je »uradni« sprejem oziroma kulturni program vršil v moderno opremljenem šolskem ateljeju, v katerem je tudi stalna razstava pesnika-partizana K. D. Kajuha in 14. divizije, ki je tukaj med NOB bila boj.

Najprej je zamejske rojake pozdravil ravnatelj tamkajšnjih šol v Šoštanju Karel Kordež, nakar je sledil kul-

turni program gropajske šole na partizansko temo s petjem in recitacijami, in velika zasluga gre požrtvovalnim učiteljicam Savici Grgič, Sonji Cahariji in Nevenki Škerl, za lep uspeh. Pozdrav šole sta podali učenki Daša Grgič in Petra Križmančič; izvajanje pesmi je spremljal Karel Grgič. Sledila je izmenjava daril oziroma knjig. V imenu ravnateljstva se je Šoštanjem toplo zahvalila za njihov sprejem ravnateljica openskega didaktičnega ravnateljstva Lučka Križman. V spomin na to nepozabno srečanje pa je naša šola dobila v dar lep kup knjig in majhnega kurenta, ki ga je poklonil sam ravnatelj Kordež.

V imenu KD Slovan, Gozdne zadruge in padriške vaške skupnosti je Šoštanje pozdravil Darko Grgič, Magda Milkovič pa je prinesla pozdrave SZ Gaja in vaščanov Gropade. Kulturni spored je zaključila kulturno-umetniška skupina tamkajšnje šole, ki je izvajala recitacije in pesmi o sodobnem življenju s posebnim poudarkom na mir in razorožitve.

Pred kosilom so naši učenci imeli v telovadnici pod vodstvom Mire Grgič telovadni glasbeni nastop.

V popoldanskih urah so si naši učenci ogledali hišo-spomenik, v kateri je vrhovni komandant nemške vojske Aleksander Lear leta 1945 podpisal s partizani kapitulacijo Nemčije. Ogledali so si slike iz časov NOB ob kapitulaciji nemške vojske, ki je drla na Koroško. Šoštanjci so orisali takratne boje na tem ozemlju.

Sledil je še obisk šole podružnice iz Šoštanja v Topoljščici in srečanje z učenci, nakar je v šoštanjski šoli v slovo ob zvoku harmonike zadonela skupna slovenska pesem, z učiteljem Brunom Kraljem pa smo s Šoštanjci obujali spomine 20-letnih stikov in spoznanj ter si zaželeli še veliko in še tesnejših srečanj, kot je zaželel v pozdravu Darko Grgič: »Nasvidenje drugo leto na 400-letnici Padrič!«

DANES IN JUTRI v ŠEMPOLAJU III. VAŠKI PRAZNIK

DANES, 19. maja
ob 15. uri odprtje kioskov in tekmovalstvo v škrilah
od 20.30 dalje PLES z ansamblom TAIMS

JUTRI, 20. maja
od 20.30 dalje PLES z ansamblom TAIMS
Delovali bodo dobro založeni kioski (omleti, domače pecivo, meso na žaru, domače vino).

včeraj-danes

Danes, SOBOTA, 19. maja
PETER CEL.
Sonce vzide ob 5.29 in zatone ob 20.34
— Dolžina dneva 15.05 — Luna vzide ob 1.00 in zatone ob 8.45.

Jutri, NEDELJA, 20. maja
BERNARD

Vreme včeraj: temperatura zraka 17,2 stopinje, zračni tlak 1016,6 mb rahlo narašča, veter 10 km na uro vzhodnik, vlaga 65-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 14,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Marco Bolčič, Katia De Conto, Carolina Pecar, Jessica Covicari, Valentina Pauletto, Deborah Vidonis, Alessandro Apostoli.
UMRLI SO: 92-letni Antonio Scrobogna, 71-letni Mario Fontanot, 74-letni Attilio Vicario, 72-letni Salvatore Podgornik, 73-letni Angelo Leonardi, 85-letni Mariano Petronio, 76-letna Caterina Basanese, 89-letni Angelo Agrusti.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 20.30)
Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini, Ul. Commerciale 26, Trg XXV. aprila 6, Nabrežina, Boljunec, Milje (Lungomare Venezia 3).
(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Nabrežina, Boljunec, Milje (Lungomare Venezia 3).

POTOVALNI URAD

»AURORA«

prireja naslednje izlete in potovanja:

26. in 27. maja — na PLITVIČKA JEZERA. Cena 89.000 lir.
26. in 27. maja — na KRK. Cena 56.000 lir.

9. in 10. junija — na BLEDE in in v Bohinj. Cena 59.000 lir.

Vabimo tudi na 1-tedenska poletna bivanja v BOVEC. Cena od 138.000 lir dalje.

Informacije in vpisovanje pri potovalnem uradu »Aurora« — Ul. Cicerone 4, telefon 60-261.

Gostišče

GRAJSKA KLET

Kromberk 97

se priporoča za obisk!

Rezervacije po telefonu

003865/21118

PARCHETTI TORO

LESENI PODI: dobava - montaža - popravila - strganje - lakiranje

Trst - Ul. Marco Polo 35/A
Tel.: (040) 775190

Coop GLAVINA

— ZASTEKLITVE SCHÜCO
— BLINDIRANA VRATA PO MERI
— ZLOŽLJIVE VERANDE

MILJE — UL. FRAUSIN 9 — Tel 271061

mali oglasi

telefon 040-775275 — vsak dan od 8. do 13. ure

ZAVAROVALNICA LATINA redno posluje v novem sedežu na Opčinah - Narodna ulica 28 (blizu openskega tramvaja), tel. 213-939. Agent Anton Feri. **OSMICO** ima v Repnu št. 15 Emil Purič. **PRODAM** hišo na Kontovelu št. 25 v vasi, 108 kv. m. Telefonirati ob delavnikih na št. 61034 od 17. do 18. ure (Košuta).

PRODAM Renault 5 v dobrem stanju. Tel. 040/228-390.

PRODAM Fiat 850 z opravljenim tehničnim pregledom po dobri ceni. Tel. na št. 040/814-212 od 15. do 21. ure.

PRODAM Volvo 244 GLE letnik 1979 za 9.000.000 lir. Tel. 040/820-182.

PRODAM Fiat 127/900 v dobrem stanju. Tel. 040/228-370.

12. MAJA sem v Domu A. Sirk v Križu izgubil možko torbico z dokumenti in denarjem. Poštenega najditelja prosim, naj se telefonsko javi na št. 0481/884-110.

IŠČEM kakršnokoli poldnevno zaposlitev; dokončala sem tečaj tipkanja. Tel. 040/227-404.

STROKOVNI DELAVEC postavlja hidro-sanitarne instalacije. Opravlja vsakovrstna popravila, nudi brezplačni predračun. Tel. 040/910-150.

ZA DOBRO SPANJE IZBERI

CENTRO DEL MATERASSO

Gradara Petruccl

UL. CERERIA 8 - TEL. 727617 TRST

Servis za tvoj počitek!

SOS — iščem kakršnokoli zaposlitev, tudi začasno. Tel. na št. 040/228-813 od 12. do 13. ure.

NAPRODAJ nova, še nikoli rabljena prikolica za Goldoni stroje. Tel. na št. 040/228-813 od 12. do 13. ure.

V SREDINI Gorice prodam polkneto stanovanje z ogrevanjem: 2 sobi, kuhinja, kopalnica, shramba in klet. Tel. na št. 0481/85328.

DOBRE cene pri »Cistilnici - pralnici Vilma« v Dolini šte. 190 — tel. 040/228530 ter v Bazovici - Ul. Gruđen 27. Obiščite nas!

PRODAM Fiat 131/1300, po zmerni ceni. Telefon 040/567248 od 13.30 do 14.30.

ZLATO, zlate kovance kupi ali ugodno zamenja zlatarna Sosič - Narodna ul. 44, Opčine - Trst.

prispevki

V spomin na našo drago botro Kristino Vidmar por. Birsar darujejo družine Kodrič in Šiškovci 25.000 lir za Glasbeno matico in 25.000 lir za SZ Bor. Marija Križmančič (Tuževa) daruje 10.000 lir za pogrebno podporno društvo v Bazovici.

Ob poroki Lucijana Cergola, vodja odprave na južno Anapurno — 80-letnica SPDT darujeta Alenka in Pino 50.000 lir za SPDT.

V spomin na Dina Daneva darujeta Lidija Stoka in Vilma Antoni z družinama 20.000 lir za KD Prosek - Kontovel in 20.000 lir za mladinski krožek Prosek - Kontovel.

Nameste cvetja na grob Lina Visentina daruje Angelo Švara 10.000 lir za Godbeno društvo Nabrežina.

V počastitev spomina Marčela Sosiča darujeta Rafaela Gerbinova in Marta Fredotova 10.000 lir za moški pevski zbor Tabar.

Ob 3. obletnici smrti naše drage Eme Colja vd. Tomažič darujejo v njen spomin Just, Sonja in Lili 50.000 lir za Dijsko matico, 25.000 lir za Glasbeno matico in 25.000 lir za knjižnico P. Tomažič in tovariši na Opčinah.

V spomin na Justo Terčon darujeta Ema in Dana Rudolf 20.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

V spomin na Pina Starca darujeta Amelia in Karleta 20.000 lir za Dijsko matico.

Agent za Tržaško in Goriško pokrajino

Fotokopirni stroji z uporabo navadnega papirja
Prodaja:
TRST — Ul. M. della Libertà 13/A
Tel.: (040) 64212

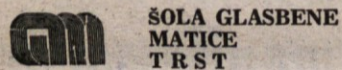
FOTOKOPIRNI SERVIS

LIR 5
Ul. F. Severo 149 (Univerza)
Tel.: 588688
Ul. F. Severo 4 (Sodišče)
Tel.: 60354 TRST

DUŠAN KOVAČEVIČ
RADOVAN TRETJI

DANES, 19. maja, ob 19.30 v Kulturnem domu.

V sredo, 23. maja 1984, ob 20.30 v Gallusovi dvorani, Ul. R. Manna 29

Diplomski koncert

MARKO BITEŽNIK - violina
(razred prof. Cirila Veroneka)

prof. MOJCA ŠIŠKOVIČ pri klavirju

Na programu: Leclair, J. S. Bach, Paganini, Bravničar, Bruch

Vabljeni!

gledališča

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

E. Albee - GOSPA IZ DUBUQUA od danes, 19., do četrta, 24. t.m., v Drami SNG v Ljubljani.

J. in W. Grimm - RDEČA KAPICA v ponedeljek, 21. t.m., ob 9. uri v otroškem vrtcu v Doberdolu in ob 11. uri v otroškem vrtcu v Krmini.

ROSSETTI

Danes, 19. maja, ob 15.30 (rezervirano za deželo) in ob 20.30 — red 1. sobota — bo gledališka skupina »Teatro Eliseo« gostovala z delom »Don Carlos«. Nastopali bodo: Gabriele Lavia, Ivo Garrani in Monica Gueritore. Režiser: Gabriele Lavia. V abonmaju odrezek št. 10. Predstava traja 4 ure.

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

Danes, 19. maja, ob 19.30: E. O'Neill »Dolgega dneva potovanje v noč«. Gostovanje PDG v Desklah.

VERDI

Spomladanska simfonična sezona 1984 — Danes ob 18. uri (red B) 6. koncert. Dirigent Max Epstein, Roberto Fabbriani - flauta.

CANKARJEV DOM - Ljubljana

Mala dvorana
Danes, 19. maja, ob 20. uri: Gledališka avtorska delavnica »Raskorak« predstavi delo »Sodnike« po romanu Vuka Draškovića.

V ponedeljek, 21. t.m., ob 20. uri: Skuc - produkcija 83/84.

Velika dvorana

V torek, 22. t.m., ob 20. uri: Letni koncert akademskega pevskega zbora T. Tomšič.

Okrogla dvorana

Danes, 19. maja, ob 22. uri: M. Jesih »Grenki sadeži pravice«.

Jutri, 20. maja, ob 20.30: R. Que-neau »Vaje v slogu«.

Danes se poročita

LJUBO in NADJA

Vso srečo v skupnem življenju jima voščiti

KD Vesna

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

Mladinski odsek KD Vesna prireja v sredo, 23. t.m., ob 20.30 v Domu A. Sirk v Križu predvajanje diapozitivov »Čarobna Indija«, potovanje od Delhija do Madrasa in do vrhov Himalaje. Sledila bo predstavitev joge s praktičnimi vajami.

SKD Slavec - Ricmanje obvešča vaščane, da sta oba razpoložljiva avtobusa za jutrišnje manifestacijo v Gorici zasedena. Zato poziva ostale, da se pridružijo avtokolonii. Odhod ob 8.30 z vaškega trga.

kino

Ariston 17.00 — 22.00 »Carmen Story«. Režija Carlos Saura. Antonio Gades. Eden 17.00 — 22.15 »L'ascensore«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Fenice 17.00 — 22.15 »Fratelli nella notte«. Ted Kotcheff. Igrata: Jane Hackman, Fred Ward.

Nazionale Dvorana št. 1 15.30 — 22.15 »Le porno mogli«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Dvorana št. 2 15.30 — 22.00 »Mat Dillon - American blue jeans«. M. Dillon. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Dvorana št. 3 15.30 — 22.00 »Cristiana F. - Noi i ragazzi dello zoo di Berlino«.

Grattacielo 16.30 — 22.00 »Delitto in formula uno«.

Mignon 16.30 — 22.15 »Il grande freddo«.

Capitol 16.30 — 22.00 »Sotto sotto... strappato da anomala passione«.

Aurora 17.00 — 22.00 »Rusty il selvaggio«. M. Dillon.

Moderno 17.40 — 22.00 »Voglia di tenezza«.

Vittorio Veneto 16.00 — 22.00 »Al bar dello sport«. L. Banfi, J. Calà.

Lumiere 16.00 — 22.00 »Divas«.

Radio 15.30 — 21.30 »Bachman dal pianeta Eros«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Alicione 16.00 — 22.00 »L'esorcista«. E. Burstin.

razstave

V restavraciji na hipodromu bodo jutri, 20. maja, odprli razstavo slikarke Katarine Dabič. Razstava bo trajala do 20. junija.

V TK galeriji - Ul. sv. Frančiška 20 je odprta razstava skulptur in risb Franceta Rotarja.

V galeriji Rossoni, Korzo Italia 9, bodo 22. t.m. odprli razstavo slikarja Giacoma Ciramija. Razstava bo do 31. t.m.

V prireditvi Foto krožka Trst 80 je v Gregorčičevi dvorani — Ul. sv. Frančiška 20 na ogled razstave črno-belih fotografij JANKA KOVAČIČA.

izleti

KD Slovan priredi dne 27. t.m. izlet na Koroško, v Celovec in okolico. Cena 25.000 lir. Za informacije in vpisovanje telefonirati na št. 040/226-286.

čestitke

Danes se poroči LUCIJAN CERGOLO z ANNAMARIJO SAVIO. Svoji vodji alpinistične šole in soprogu iskreno čestita alpinistični odsek in odbor SPDT.

Danes si obljubita večno zvestobo NADJA in LJUBO. Vse lepo v skupnem življenju jima vošči upravni odbor Doma Albert Sirk.

Ponedeljkari se veselijo poroke LJUBA in NADJE KOŠUTA ter jima voščijo, da bi bila njuna pot vedno posuta z rožicami.

razna obvestila

Foto krožek Trst 80 vabi člane in prijatelje, udeležence jutrišnje goriške manifestacije, da vzamejo s sabo foto-aparat.

KD Ivan Cankar, šentjakobsko kulturno društvo, Zavodski svet nižje šole I. Cankar, Združenje staršev osnovne šole J. Ribičič in vrtca pri Sv. Jakobu pozivajo k množični udeležbi na goriški manifestaciji. Zbirališče avtomobilov na začetku Ul. Orlandini jutri, 20. maja, ob 9. uri.

Vaške organizacije Padrič - Gropade pozivajo vse vaščane, da se udeležijo enotne manifestacije v Gorici jutri, 20. maja. Odhod avtobusa bo ob 9. uri izpred trga pri cerkvi v Padričah.

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu, Donizetijeva ul. 3, bo v ponedeljek, 21. t.m., ob 20.30 okrogla miza o »Problemih vključevanja handikapiranih v šolo in družbo«.

Vaške organizacije iz Bazovice javljajo, da so na razpolago mesta v avtobusu za Gorico. Vpisovanje in podrobnejše informacije dobite v Gospodarski zadrugi v Bazovici.

Vaške organizacije Domjo sporočajo, da bo zbirališče za odhod avtobusov in avtomobilov za Gorico jutri, 20. maja, ob 8.30 pred kulturnim centrom A. Ukmar - Miro pri Domju. Vpisovanje še danes, 19. t.m., v Domu A. Ukmar - Miro od 17. do 19. ure (tel. 830-275).

Vaška organizacija iz Boršta poziva vse vaščane, da se množično udeležijo shoda v Gorici in obenem obvešča, da je zbirališče in odhod avtobusa jutri, 20. maja, ob 8.30 iz križišča v Borštu.

Kriške organizacije pozivajo vse vaščane na množično udeležbo na goriški manifestaciji. Zbirališče jutri, 20. maja, ob 8.30 izpred spomenika.

SZ Bor in PD Škamperie organizirata za vse člane in prijatelje množični pohod v avtokolonah na enotno slovensko manifestacijo v Gorici 20. maja. Zbirališče na stadionu 1. maj pri Sv. Ivanu v Trstu jutri, 20. maja. Odhodi od 8. ure zjutraj dalje. Za informacije kličite vsak dan na telefonsko št. 040/51377 v Trstu. Priporočamo, da lastniki avtomobilov poskrbijo za polno zasebno vozilo.

Jutri, 20. maja, vsak Slovenec v Gorico na enotno manifestacijo za globalno zaščito.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesljan: tel. 209-197.

menjalnica

18. 5. 84	
Ameriški dolar	1.695.—
Kanadski dolar	1.300.—
Švicarski frank	746.—
Danska krona	166.—
Norveška krona	215.—
Švedska krona	208.—
Holandski florint	546.—
Francoski frank	199.50
Belgijski frank	27.—
Funt šterling	2.350.—
Irski šterling	1.870.—
Nemška marka	614.—
Avstrijski šiling	87.—
Portugalski eskudo	11.—
Japonski jen	6.—
Španska pezeta	10.—
Avstralski dolar	1.425.—
Grška drahma	14.50
Debeli dinar	10.25
Drobni dinar	11.—

SLOVENC

graficenter

**ENOTNO
ZA
NAŠE
PRAVICE**

GORICA · Travnik, 20. maja 1984 ob 11. uri

Pregled boja Slovencev v Italiji za narodne pravice po II. svetovni vojni

Slovenska narodnostna skupnost v Italiji je v povojni dobi doživela več obdobij boja za uveljavitev svojih pravic.

V prvi fazi (1945 - 1947) se je zavzemala za uresničevanje svoje najbolj naravne težnje — za priključitev k osvobodjeni Sloveniji, svojemu matičnemu narodu in državi, ki je nastala v obdobju narodnoosvobodilnega boja jugoslovanskih narodov in narodnosti. Zaradi mednarodnega razmerja sil je bila ta zahteva Slovencev v Italiji grobo zavrnjena. K vsemu temu je treba dodati še znano anglo-ameriško stališče oziroma načelo o t.i. »načelu« o ravnotežju sil. Tako so ponovno Beneški, rezijski in kanalski Slovenci in del primorskih Slovencev (na Tržaškem in na Goriškem) ostali pod Italijo. Za Slovence na Tržaškem pa je značilno še obdobje (1947 - 1954) nikoli uresničene Svobodnega tržaškega ozemlja. Nima smisla poudarjati, da je bila takšna rešitev hud udarec težnjam in zahtevam Slovencev, ki so si v prvih povojnih dneh drugače zamišljali svojo usodo, t.j. v okviru združenega in osvobodjenega slovenskega naroda. V tem prvem povojnem obdobju gre v glavnem za boj za priključitev, saj si Slovenci niso mogli zamisljati, da bodo morali ponovno v boj za lastno enakopravnost.

V drugem obdobju (1947 - 1954) so bili Slovenci, ki so danes pod Italijo, razdeljeni na dveje: tržaški Slovenci so ostali v coni A Svobodnega tržaškega ozemlja, goriški in videmski Slovenci pa so po mirovni pogodbi l. 1947 ponovno prišli pod Italijo. Položaj enih in drugih se je sedaj razločeval. Eni so se morali boriti za svoje pravice v okviru domnevnega Tržaškega ozemlja, ki je imelo svoj statut, s katerim naj bi bila zagotovljena popolna formalna in vsebinska enakopravnost. Slovenci na Goriškem in Videmskem pa so zahtevali pravice, ki bi jim zagotovile obstoj in razvoj. Vse to so morali zahtevati v hudih pogojih divjaškega nacionalizma, ki je prišel do izraza posebno v Benečiji. Po odobritvi nove italijanske (republiške) ustave so se zavzemali za uresničitev njenega 3. in 6. člena. Na drugi strani pa so se sklicevali na ureditev, ki jo je Italija že nudila južnotirolskim Nemcem in aostanskim Francozom (1948). Napori vseh Slovencev za doseg enakopravnosti so bili veliki, a so rodili picle rezultate. Ne smemo prezreti dejstva, da je bilo to obdobje hladne vojne. V italijanskih vladnih krogih — isto velja za anglo-ameriške — je prevladovala nacionalistična in protijugoslovanska razpoloženje. K vsemu temu moramo prišteti še razdor med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo, ki je vnesel neenotnost in krizo med Slovence (zlasti na Tržaškem). Vsa prizadevanja Slovencev, da se na Tržaškem v vsakdanji praksi spoštuje statut STO v zvezi z enakopravnostjo Slovencev in da se na Goriškem in Videmskem spoštuje italijanska ustava, so bila zaman. Slovenci so se ohranili zaradi lastne borbenosti in organiziranosti. Poleg vsega drugega so se morali boriti proti italijanskim političnim krogom, ker so se do leta 1947 prizadevali za priključitev k novi Jugoslaviji. Vse to pa je nastalo, ker so Slovenci zahtevali dosledno uveljavljanje demokratičnih načel o enakopravnosti narodnih manjšin.

V tretjem obdobju (1954 - 1964) se je zadeva le nekoliko spremenila. Tržaški Slovenci so prešli z Londonskim memorandumom skupno z italijansko manjšino v nekdanji coni B posebnosti, ki je podrobneje obravnaval in opredeljeval njihove pravice. Za Slovence na Goriškem in na Videmskem pa se ni nič spremenilo. Omeniti velja, da so Slovenci na Goriškem imeli od leta 1945 svoje lastne šole, ki jih je Italija le dejansko, ne pa tudi formalno priznala. V tem desetletju se je razvila odločna in trmasta bitka za uresničevanje posebnega statuta Londonskega memoranduma, vendar vidnejših rezultatov ni bilo. Na Goriškem in Videmskem beležimo boj za uresničevanje ustave. V Benečiji je nekoliko popustil pritisk na fizični ravni, ki se pa je spremenil v pritisk na psihični in drugi ravni.

Proti koncu omenjenega desetletja se je začelo spreminjati politično ozračje. V glavnem je troje stvari pripomoglo k delni razjasnitvi: 1. napori Slovencev, 2. spremenjeno politično ozračje v Trstu in Gorici, 3. jugoslovanska politika odprte meje. Sad tega je bil prvi zakon o slovenskem šolstvu (1961), ki je bil kasneje dopolnjen. Tako je bilo zakonjeno stanje slovenskega šolstva na Tržaškem in Goriškem. Na drugi strani pa je bila izključena možnost slovenskega šolanja in izobraževanja v videmski pokrajini.

Nadalje so Slovenci z velikim razočaranjem sprejeli ustanovitev avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine s posebnim statutom. Vse slovenske sile in dve vsedržavni stranki (KPI in PSI) so ob razpravi o posebnem statutu avtonomne dežele zahtevale, da se v ustanovni akt vnesejo posebni členi o slovenski narodnostni skupnosti, s katerimi naj se dokončno uredi njen pravni položaj. Zaradi odločnega nasprotovanja vseh ostalih političnih sil, s demokristjani na čelu (ki so odklanjali kakršnokoli zaščito Slovencev v videmski pokrajini), je posebni statut popolnoma prežl slovensko stvarnost. Splošni 3. člen v kratkih besedah omenja načela, ki so vsebovana v 3. in 6. členu italijanske ustave. Na vsak način pa se ne omenja, da gre za slovensko narodnostno skupnost.

Po sprejetju posebnega statuta avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine se začelja novo obdobje v boju Slovencev za doseg narodnih pravic. To četrto obdobje lahko postavimo od leta 1964 (ustanovitev dežele) do leta 1968 (konec prve mandatne dobe deželnega zbora). Tudi to je prineslo popolno razočaranje o vlogi avtonomne dežele FJK v zvezi s problemi Slovencev. Res je, da je v tem obdobju prišlo do združenja vseh Slovencev v Italiji, na drugi strani pa je še vedno obstajala nevzdržna razlika oziroma kategorizacija med tržaškimi in ostalimi Slovenci v deželi. Italijanska država pa si je s posebno razsodbo ustavnega sodišča pridržala pravico, da posega v življenje Slovencev. Tako je odrekla to pravico avtonomni deželi, razen manjših kompetenc: na področju deželnih posvetovalnih organov, na področju finančnih podpor organiziranemu kulturnemu življenju, na področju nekaterih formalnih priznanj o dejanskem obstoju Slovencev.

Zaradi tega dejstva so Slovenci in nekatere politične sile (KPI, PSI) prišli do zaključka, da je treba začeti akcijo za globalno zaščito na podlagi 3. in 6. člena ustave. Tako se začelja peta faza boja, ki jo postavimo v obdobje 1968 do osimskih sporazumov leta 1975. V zvezi z globalno zaščito sta se izoblikovali dve težnji: 1. prva je težila k »ustavni rešitvi« (tedaj je bilo to aktualno zaradi južnotirolskega primera) t.j. za spremembo posebnega statuta dežele FJK; 2. druga je težila k zakonski rešitvi v okviru normalnega zakona — ta rešitev se je izkazala kot bolj realistična. Iz vrst krščanske demokracije se je nakazovala še tretja rešitev, ki pa so jo Slovenci vedno odločno odklanjali. Gre za t.i. »postopno rešitev« vprašanja na podlagi različnih in številnih zakonov, ki bi se nanašali na posamezna področja.

Za prvo nakazano rešitev se je zavzemala Slovenska kulturno-gospodarska zveza (SKGZ), ki je izhajala iz načela, da mora biti zakonodaja za vse narodnostne skupnosti enaka. Vse to je krepilo še dejstvo, da je italijanska država za nemško in francosko narodnostno skupnost izbrala pot posebnega statuta kot ustavnega akta. Druge sile (KPI in PSI) pa so trdile, da pomeni sprememba statuta zelo dolgotrajen postopek in dvojno odobritev v obeh vejah italijanskega parlamenta. Zato so nakazale pot navadnega zakona, ki naj s svojo vsebino reši vsa vprašanja Slovencev, kar bi pomenilo, da bi ga lahko označili kot globalen zakon. Po omenjeni poti je krenila tudi združena samo slovenska politična formacija (Slovenska demokratska zveza iz Gorice in Slovensko skupnost v Trstu). Vse tri sile (KPI, PSI in SSK) so pripravile osnutke zakonskega predloga, ki so po različnih poteh prišli v italijanski parlament. SKGZ pa je pripravila svoj osnutek sprememb posebnega statuta avtonomne dežele FJK (znan kot »paket« SKGZ) in ga predstavila kot politični program, ki je na voljo vsem do Slovencev prijateljskim silam.

Peto obdobje je rodilo novo gledanje na morebitne rešitve slovenskega vprašanja. Pozornost se je obrnila na državo. Vsekakor je to pomenilo, da so Slovenci in italijanske, njim naklonjene sile, osredotočili na vprašanje globalne zakonske zaščite v smislu predvsem 6. člena italijanske ustave. To obdobje se je zaključilo s podpisom osimskih sporazumov in z njihovo uveljavitvijo (3. aprila 1977) se začelja novo šesto obdobje, še vedno trajajoče obdobje boja Slovencev v Italiji za doseg lastnih pravic in enakopravnosti v okviru italijanske države.

Šesto obdobje se je začelo v ugodnem ozračju. Poleg drugih določil (meje, gospodarsko sodelovanje ipd.) so Slovenci pozdravili sporazum, ker so bili v določbah sporazuma tudi členi in odstavki o rešitvi slovenskega problema. Zato so pričakovali, da ne bo več zadržkov

za odobritev globalnega zaščitnega zakona. Nadalje je bilo tudi politično ozračje v državi pozitivno, saj so sporazume sprejeli v parlamentu z 90-odstotno večino.

Na drugi strani pa so iz teme zgodovine ustali neki fantomi, ki so nekoč prevladovali v nacionalno - liberalno usmerjenem tržaškem italijanskem meščanstvu pred prvo svetovno vojno in bili nato protagonisti v fašistični dobi, ko je bilo tudi formalno prepovedano biti različen, t.j. Slovenec. Iz vsega tega je nastal najprej vik in krik ob podpisu sporazumov. Nato pa je iz tega na Tržaškem nastala Lista za Trst, na Videmskem pa so zopet dvignile glavo nacionalistične sile.

To šesto obdobje pa je obdobje delovanja posebne komisije za slovenska vprašanja pri predsedstvu italijanske vlade. To je obdobje, ki traja že 7 let in je do sedaj prineslo nova razočaranja. »Posebna komisija za preučevanje vprašanj slovenske narodne manjšine v Furlaniji - Julijski krajini«, ki je konec decembra 1980 zaključila svoje delo, je bila imenovana z odlokom predsednika ministrskega sveta Giulia Andreottija z dne 24. decembra 1977. Bila je sad dogovorov med istim ministrskim predsednikom in enotno slovensko delegacijo (sestavljeno iz predstavnikov Slovenske kulturno - gospodarske zveze, Sveta slovenskih organizacij, slovenskih beneških društev, stranke Slovenske skupnosti, Komunistične partije Italije in Socialistične stranke Italije) na srečanju z dne 9. avgusta 1977. Na omenjenem srečanju je enotna slovenska delegacija zahtevala, da se odobri v obeh vejah italijanskega parlamenta zakon o globalni zaščiti Slovencev v Italiji. Vse to bi se moralo izvršiti v 18 mesecih po ratifikaciji sporazumov (izmenjava listin je bila 3. aprila 1977 v Beogradu). Pri tem se je enotna slovenska delegacija sklicevala na osimske sporazume, predvsem na četrty odstavek preambule in na 8. člen osimske pogodbe. Nadalje bi moral zakon temeljiti tudi na italijanskem ratifikacijskem zakonu z dne 14. marca 1977 in na že večkrat omenjenih členih 3. in 6. italijanske ustave.

Posebna komisija je bila sestavljena iz 21 članov, po svojem predsedniku pa je dobila ime »Cassandrova komisija«. Kljub protestom slovenske enotne delegacije je komisija imela pet slovenskih članov (1 predstavnik SKGZ, 1 Slovenske skupnosti, 2 KPI, 1 PSI). Vlada je predvidela le dva slovenska člana in gre za hvala obema delavskima strankama, da sta imenovali za svoje predstavnike Slovence. Komisija je bila prvič imenovana za leto 1978, ker pa v tistem obdobju ni zaključila svojega dela, ji je bil mandat podaljšan vsakokrat za šest mesecev do 31. decembra 1980.

Posebna komisija je začela svoje delo v ugodnem političnem ozračju. Demokratične stranke so bile na višku svoje moči, delavski stranki (KPI in PSI) sta imeli ugodne, vladne in prikladne pozicije. V času, ko se je prvič sestala posebna komisija (16. januarja 1978), se je nakazovala le ovira, ki pa je demokratične sile niso takrat dovolj upštevale: odločno nasprotovanje nekaterih tržaških krogov proti osimskim sporazumom, zlasti pa proti industrijski coni na Krasu.

Vsekakor je razprava v komisiji takoj razkrila glavne probleme. Italijanski državni del ni priznaval celovitosti osimske pogodbe, ker je omejeval mednarodno veljavno pogodbo na slovenski del manjšine na Tržaškem. Druga pomembna točka, kjer sta se slovenska in italijanska državna stran razhajali, je bila ugotovitev ozemlja, na katerem naj bi veljal globalni zakon. Italijanska država in delno tudi politična stran, sta zahtevali ugotovitev teritorija s preštevanjem manjšine; potem je bil navržen še problem določenega odstotka, ki naj bi dovoljeval uveljavitev zakona in predvsem uporabe jezika. Tretja sporna točka je bilo vprašanje Slovencev v videmski pokrajini in njihovega ozemlja. Italijanska država in delno politična stran (ne smemo mimo dejstva, da so bili v komisiji zastopniki demokristjanske, socialdemokratske, republikanske in liberalne stranke — poleg zastopnikov KPI in PSI, ki pa so bili Slovenci) sta odločno nasprotovali obstoju Slovencev v videmski pokrajini, češ da gre za prebivalstvo z različnimi slovenskimi ali slovanskimi narječji brez povezave s tržaškimi ali goriškimi Slovenci ali s slovenskim narodom sploh.

Da bi razprava lažje stekla, je bila marca 1978 osnovana delovna skupina 11 članov posebne komisije. V tej delovni skupini so bili štirje Slovenci (Albin Sirk, Stojan Spetič, Karel Šiškočič, Aljoša Volčič). Skupina je delala do novembra 1978, ni pa zabeležila nobenega uspeha, ker se ni mogla zediniti niti za skupno poročilo. Sporna vprašanja so se pojavila na vsakem koraku. Iz omenjenega obdobja je tudi pobuda z vprašalniki, ki so bili julija 1978 poslani 21 občinam v videmski pokrajini, da bi ugotovili narodnostno stanje. Slovenski člani so bili odločno proti pobudi in njenim morebitnim rezultatom.

Julija leta 1978 (lahko bi ga označili za zloglasni julij) je prišlo še do enega poizkusa. Italijanska vlada je julija 1978 pripravila osnutek »izvršilnega dekreta«, ki naj bi uredil odprta vprašanja v okviru Posebnega statuta Londonskega sporazuma; pri vsem tem se je sklicevala na svoj zakon o ratifikaciji osimskih sporazumov in predvsem na 8. člen pogodbe. Zaradi enotnega odločnega nastopa in protesta Slovencev, nekaterih javnih uprav (občin in pokrajin) in celo deželne vlade je bil dekret umaknjen.

Ker je bilo delo delovne skupine brezuspešno, je bila razprava ponovno prenešana

v celotno posebno komisijo. Na ta način je vse skupaj zašlo v slepo ulico. Da bi se omogočilo nadaljnje delo, je slovenska enotna delegacija predlagala, naj posebna komisija »umre« naravne smrti in naj se na njeno mesto imenuje nova komisija, ki naj bo paritetnega značaja: pol Italijanov in pol Slovencev. Nova študijska skupina v kateri je bilo 5 italijanskih (predstavnik predsedstva vlade, predstavnik ministrstva, predstavnik Krščanske demokracije, 1 strokovnjak brez stranke) in 5 slovenskih članov (Boris Iskra, Albin Sirk, Stojan Spetič, Karel Šiškočič, Aljoša Volčič) s koordiniranjem prefektom F. Rizzom, je začela svoje delo aprila 1980 in ga zaključila oktobra, potem ko je takratni ministrski predsednik Cossiga podaljšal mandat komisije do 31. decembra 1980.

Sad dela študijske skupine je bilo poročilo, ki je odražalo »koncesije« italijanske vlade in delno politične večine ter na drugi strani zahteve slovenskih zastopnikov. Skratka, stališča slovenske in italijanske vladne — delno tudi politične strani — so si bila precej narazena. Suttlele in pozitivne točke so naslednje: italijanska stran je de facto priznala, da živijo Slovenci v 35 občinah avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine; pristaja na odprtje nekaterih šol v videmski pokrajini; namerava urediti vprašanje Slovenskega stalnega gledališča; predlaga znošno rešitev za šolo Glasbene matice; podpira nekatera področja stikov z matico (šola in kultura); misli urediti problem poitalijančenih imen in primkov; predlaga paritetno komisijo za izvršilne norme. Vse ostalo pa na ta ali oni način odklanja. Zlasti pa so nemogoča stališča glede uporabe jezika (kjer naj bi bile predvidene razne kategorije Slovencev) ter do socialnih, ekonomskih in prostorskih vprašanj Slovencev.

Nekatere postavke pri zahtevah Slovencev za globalni zaščitni zakon.

1. Ozemeljski okvir 35 občin (21 v videmski, 8 v goriški in 6 v tržaški pokrajini), kjer velja popolna uporaba slovenskega jezika na področju privatnega, poljavnega in javnega življenja.

2. Glede šolskih vprašanj so slovenski predstavniki zahtevali predvsem šolsko avtonomijo na upravnem in predstavniskem področju ter razširitev mreže v videmsko pokrajino. Šolska avtonomija pomeni: slovenski šolski skrbnik za vse šole, namestnike šolskih skrbnikov v Trstu, Gorici in Vidmu, izvoljeno deželno telo iz slovenskih predstavnikov, slovenski šolski okraj ali okraji, večje zastopstvo v pokrajinskih šolskih svetih. Poleg tega so bile postavljene zahteve po odprtju novih šol (predvsem srednjih šol poklicne in tehnične smeri), po razširitvi stikov z matico, po ureditvi problemov šolnikov, strokovnih tekstov, programov, notifikacij diplom, po odprtju oddelkov za humanistične vede v slovenščini na tržaški in videmski univerzi, po terminoloških tečajih slovenščine na vseh fakultetah, po spremembi šole Glasbene matice v konservatorij.

3. Na področju socialnih, gospodarskih in prostorskih vprašanj je slovenska stran zahtevala imenovanje slovenskih predstavnikov v vsa telesa, ki odločajo o teh problemih, zato da se ohranijo etnične značilnosti in da se slovenski narodnostni skupnosti omogoči skladen razvoj.

4. Na področju kulture je bila postavljena zahteva po finančni in drugi pomoči iz državnih virov, ker ima manjšina specifične probleme, zahteve in potrebe. Ista postavka seveda velja glede tiska in založništva, radia in televizije. Za radio in televizijo je bila postavljena zahteva po avtonomiji.

5. Politična predstavništva na evropski, parlamentarni in deželni ravni.

6. Ureditev vprašanja poitalijančenih imen in primkov.

7. Zahteva po pravnih jamstvih: t.j. imenovanje komisije ali komisij, ki bi na vladni in krajevni ravni sledile poteku uresničevanja zakona in predlaganja novih ukrepov.

Pogoji za uresničenje globalne zakonske zaščite danes niso več tako ugodni kot so bili leta 1977 in v prvi polovici leta 1978. Ohrabrujoče je dejstvo, da so odnosi med Italijo in Jugoslavijo dobri. Na drugi strani pa je razveseljivo dejstvo, da so Slovenci ohranili svojo enotnost.

Zadnja italijanska vlada s Spadolinijem na čelu (prvič po 36 letih načeluje vladi nekdo, ki ni iz vrst Krščanske demokracije) se v svojem programu ni izrekla o slovenskem vprašanju in predsednik vlade je le odgovoril na zastavljena vprašanja v obeh vejah parlamenta. V tem okviru se je obvezal, da bo omogočil razpravo o obstoječih zakonskih osnutkih in da bo vlada pripravila lasten zakonski osnutek. Enotna slovenska delegacija se je izrekla za začetek razprave o obstoječih zakonskih osnutkih, ne da bi čakali na vladni osnutek. V tem smislu so bili izvedeni pogovori s tajniki strank ustavnega loka. Napori so rodili delen uspeh: 15. septembra 1983 je skupina poslancev Krščanske demokracije vložila zakonski osnutek, s katerim se sicer ne moremo strinjati.

Poležaj je danes tak, da ne moremo točno predvidevati, kako se bodo odvijali dogodki okrog globalnega zaščitnega zakona. Pomembno je, da se vrši na vlado in na parlament neprestan pritisk, ki naj končno privede do spoštovanja ustave in mednarodnopravnih obveznosti.

Zaključil bi z mislijo pokojnega Karla Šiškočiča: »Vsekakor moramo reči, da so Slovenci vseh idejnih in političnih smeri v Italiji, poleg delavskih strank, storili pred zgodovino svoje. Druga stran pa bo morala pred zgodovino odgovarjati na še neizpolnjene dolžnosti«.

Pomembnejše obletnice boja za naše pravice

1. maj 1945 — osvoboditev Trsta, Gorice in Benečije ter Rezije
13. maj 1945 — v Trstu izšla prva številka Primorskega dnevnika
9. junij 1945 — sklenjen je bil drugi beograjski sporazum med vlada ZDA, Velike Britanije in Jugoslavije očasni vojaški upravi v Julijski krajini (Morganova črta)
12. junij 1945 — jugoslovanske čete so se umaknile z ozemlja cone A
20. junij 1945 — v Devinu so dopolnili sporazum od 9. junija
23. junij 1945 — v veljavo je stopil proglas zavezniške vojaške uprave o razpustu Narodne zaščite, sledila je 24-urna protestna stavka
12. julij 1945 — ZVU je izdala odlok, s katerim je uvedla redna italijanska sodišča in ukinila ljudska sodišča
11. avgust 1945 — ZVU je izdala odlok, s katerim je bila na celotno ozemlje cone A raztegnjena italijanska uprava; sledile so velike demonstracije
2. december 1945 — po 25-letni prepovedi je v Trstu oživel Slovensko gledališče
7. marec 1946 — v Trst je prišla mednarodna razmejitvena komisija, z delom je končala 5. aprila
10. marec 1946 — civilna policija ZVU je streljala na demonstrante v škodnju pri Trstu (ubila je dve osebi), sledila je dvodnevna stavka
18. junij 1946 — v Italiji je bila proglašena republika, potem ko so 2. junija izvedli referendum
1. julij 1946 — v coni A se je začela splošna 12-dnevna stavka
29. julij — 15. oktober 1946 — v Parizu je bila mirovna konferenca, ki je ratificirala francoski mirovni predlog o meji med Jugoslavijo in Italijo
4. november — 12. december 1946 — v New Yorku se je sestal Svet ministrov za zunanje zadeve, ki je izdelal končno besedilo sporazuma z Italijo in sprejel statut Svobodnega tržaškega ozemlja (STO)
17. januar 1947 — nastane Slovenska demokratska zveza v Gorici. 21. decembra nastane SDZ za Trst. Iz teh dveh in drugih gibanj se v naslednjih letih izoblikuje sedanja stranka Slovenska skupnost na deželni ravni. Leta 1964 se izoblikuje v Trstu Slovenska skupnost kot koalicija katoliško in liberalno usmerjenih Slovencev. Leta 1975 pa je začetek enotne slovenske samostojne politične stranke SSK na deželni ravni
10. februar 1947 — podpisan mirovni sporazum med Jugoslavijo in Italijo
10. avgust 1947 — v Gorici je bil ustanovni (prvi) kongres Demokratične fronte Slovencev, kjer so se združili goriški, beneški in kanalski Slovenci, ki so po mirovni pogodbi ostali pod Italijo
14. september 1947 — prva delovna seja Odbora za zgraditev Kulturnega doma v Trstu
15. september 1947 — v veljavo je stopila mirovna pogodba med Jugoslavijo in Italijo
1. januar 1948 — stopi v veljavo ustava republike Italije, za Slovence sta posebno važna člena 3 in 6
20. marec 1948 — vlade ZDA, Velike Britanije in Francije so izdale Tripartitno deklaracijo, v kateri so se izrekale za priključitev STO k Italiji
28. junij 1948 — informacijski biro komunističnih partij je sprejel »Resolucijo o stanju v Komunistični partiji Jugoslavije«
3. julij 1948 — sestal se je izvršni odbor KP STO in razpravljalo o resoluciji Informbiroja. Izoblikovali sta se dve smeri: Vidalijska in Babičeva. Do dejanskega razkola je prišlo na seji CK KP STO 12. julija. Razkol se je prenesel še na ostale organizacije: Slovensko - italijansko antifašistično unijo, OF, Enotne sindikate, Antifašistično slovensko - italijansko žensko zvezo, Zvezo partizanov Tržaškega ozemlja, Zvezo Antifašistične mladine in Slovensko - hrvatsko prosvetno zvezo
22. avgust 1948 — slovenske žene iz Gorice, Benečije in Kanalske doline, organizirane v Zvezi slovenskih žena so poudarile zahtevo po narodnostnih pravicah
29. avgust 1948 — v Gorici je bil 1. kongres Zveze slovenske mladine v Italiji (udeležili so se ga mladinci iz Gorice, Benečije in Kanalske doline)
12. junij 1949 — na Tržaškem so bile prve povojne občinske volitve
23. marec 1950 — fašisti so vdrl v prostore Demokratične fronte Slovencev za Beneško Slovenijo in jih zažgali
1. — 2. april 1950 — 1. kongres OF slovenskega naroda za Tržaško ozemlje
7. junij 1953 — izvršni odbor Demokratične fronte Slovencev v Gorici je v soglasju s Slovensko demokratsko zvezo sklenil, da bodo na volitvah oddali bele glasovnice, ker volilni zakon že vnaprej onemogoča kakršenkoli volilni rezultat in ker ni bilo ugodno zahtevi po enem slovenskem zastopniku v senatu in zbornici
6. september 1953 — na Okroglici na Primorskem je bilo veliko ljudsko zborovanje, na katerem je govoril Josip Broz - Tito, ki se je takrat zavzel, da Trst postane mednarodno mesto, njegovo slovensko zaledje pa se priključi k Jugoslaviji
8. oktober 1953 — vladi ZDA in Velike Britanije sta objavili, da sta se odločili ukiniti vojaško upravo nad cono A in jo prepustiti Italiji, prišlo je do t.i. tržaške krize
2. maj 1954 — na kongresu v Gorici se je Demokratična fronta Slovencev preimenovala v Socialistično fronto Slovencev v Italiji, poudarjena je bila nujnost o enotnosti
5. oktober 1954 — po dolgotrajnih pogajanjih je bil v Londonu parafiran memorandum o soglasju med vlada Italije, Velike Britanije, ZDA in Jugoslavije, znan kot londonski memorandum. S tem je vsa prejšnja cona B STO in del cone A prišel pod upravo Jugoslavije, ostali del cone A s Trstom pa pod upravo Italije. Zajemčene so bile pravice manjšin
28. november 1954 — nastane Slovenska kulturno-gospodarska zveza na Tržaškem kot braniteljica gospodarskih in kulturnih koristi Slovencev, kot nadaljevalka tradicij OF
5. junij 1955 — ustanovni občni zbor Slovenske kulturno - gospodarske zveze za Goriško
20. avgust 1955 — v Vidmu je bil dosežen sporazum, ki ureja omejni promet med Jugoslavijo in Italijo
2. oktober 1955 — ustanovni občni zbor prosvetnega društva »Ivan Trzin« udeležilo se ga je veliko število Beneških Slovencev
18. februar 1956 — v Trstu je bilo zasedanje ustanovne sindikalne skupščine nove zvezne delavske zbornice — CGIL, kjer so postavili temelje za obnovo enotnosti delavcev
28. junij 1957 — na šestem kongresu KP Tržaškega ozemlja so sprejeli sklep, da postane KP Tržaškega ozemlja avtonomna federacija Komunistične partije Italije
23. marec 1958 — je bil sprejet sklep o združitvi obeh zvez v enotno Slovensko kulturno - gospodarsko zvezo (SKGZ) za Tržaško, Goriško in videmsko pokrajino. Izdelana je bila resolucija, da se začnejo izvajati načela o zaščiti manjšine
11. oktober 1959 — zasedanje glavnega sveta SKGZ posvečeno 5. obletnici podpisa londonskega sporazuma. Med drugim so v resoluciji zahtevali, da se prenesejo določila Posebnega statuta tudi na Goriško in Benečijo
3. februar 1961 — v Trstu so se začele fašistične demonstracije proti Slovincem, proti dvojezičnosti. Napadli so Kulturni dom v gradnji, slovensko Tržaško knjigarno ter poskusili napasti slovensko višjo gimnazijo. Napadi in nasilje so trajali nekaj dni. Bomba na dvorišču Primorskega dnevnika
24. maj 1961 — resolucija vodstva KPI o pravicah slovenske manjšine v Italiji
18. junij 1961 — zborovanje slovenskih pokrajinskih in občinskih svetovalec Tržaške, Goriške in Videmske pokrajine v Trstu. Svetovalci so soglasno sprejeli spomenico, ki so jo izročili 21. junija predsedniku vlade Fanfaniju med njegovim obiskom v Trstu
19. julij 1961 — italijanski parlament je odobril zakon o šolah s slovenskim učnim jezikom v tržaški in goriški pokrajini. Zakon je bil skoraj enak prvotnemu vladnemu osnutku. Izval je proteste slovenske narodnostne skupnosti, kajti v členih zakona ni nobenega določila za Slovence v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini
5. oktober 1961 — skupna izjava političnih in kulturnih organizacij Slovencev na Tržaškem proti podpisu po »občevalnem jeziku«
29. julij 1962 — razpust Neodvisne socialistične zveze v Trstu z navodilom, naj se člani vključijo v KPI in PSI
- NSZ - USI nastala kmalu po priključitvi cone A Italiji
28. — 29. april 1963 — volitve za poslansko zbornico in senat; v poslansko zbornico je bila na listi KPI na Tržaškem izvoljena Slovenka Marija Bernetič - Marina
31. januar 1963 — razglasitev ustanovitve avtonomne dežele s posebnim statutom Furlanije - Julijske krajine; v statutu dežele je bila slovenska narodnostna skupnost ponovno ignorirana
10. maj 1964 — volitve v prvi deželni svet FJK, izvoljeni so bili trije slovenski svetovalci
14. junij 1964 — na zasedanju glavnega sveta SKGZ so sprejeli »Sklepe v zvezi s položajem slovenske skupnosti v Italiji« in »Poziv slovenskim manjšinskim organizacijam in strankam, v katerih so vključeni Slovenci«
5. december 1964 — v Trstu je bila svečana otvoritev Kulturnega doma
24. april 1965 — Rižarna v Trstu (uničevalno taborišče s krematorijem) je bila proglašena za narodni spomenik
19. oktober 1966 — ob stoletnici priključitve Beneške Slovenije Italiji so Benečani poslali predsedniku italijanske republike spomenico
17. — 18. december 1966 — v Kulturnem domu v Trstu je bilo zasedanje glavnega sveta SKGZ. Postavljena je bila zahteva po globalni rešitvi vseh vprašanj, ki se tičejo slovenske narodnostne skupnosti v Italiji
18. — 19. maj 1968 — volitve za parlament, na listi KPI je bil za poslanca izvoljen Slovenec Albin Škerk
29. april 1970 — skupina komunističnih senatorjev je predložila v parlamentu zakonski osnutek za pravno zaščito slovenske narodne manjšine v FJK
10. december 1970 — napovedan obisk Josipa Broza - Tita v Italiji je bil odpovedan zaradi izjave v italijanskem parlamentu, ki je ponovno dala pod vprašaj jugoslovansko suverenost v bivši coni B. V Trstu je prišlo do nasilne manifestacije desničarskih neofašističnih sil. Do obiska je prišlo med 25. in 27. marcem 1971
15. julij 1971 — parlamentarna skupina PSI predloži zakonski osnutek v korist slovenske narodnostne skupnosti v FJK v poslanski zbornici, kamor ga ponovno vloži 25. maja 1972
15. september 1971 — Slovenska kulturno - gospodarska zveza predstavi svoj t.i. »paket« za globalno zakonsko zaščito
15. november 1971 — peticijska Slovenske skupnosti iz Trsta in Slovenske demokratske zveze iz Gorice obema vejama parlamenta, ponovno vložena maja 1972
2. december 1971 — delegacijo Slovencev v Italiji je sprejel predsednik vlade Emilio Colombo. Razpravljali so o zahtevah Slovencev, ki so jih sestavili predstavniki vseh Slovencev in obrazložili v posebnem pismu že 3. decembra 1970. Postavljena je bila zahteva, da mora Italija s posebnimi zakonskimi določbami zaščititi slovensko narodnostno skupnost. Bilo je prvič po drugi svetovni vojni, da je predsednik italijanske vlade sprejel enotno predstavništvo Slovencev v Italiji
12. februar 1972 — poslanci PSIUP predstavljajo zakonski osnutek v korist slovenske narodnostne skupnosti v Italiji
7. maj 1972 — prvič v povojnem razdobju so bile v Italiji predčasne parlamentarne volitve; v poslansko zbornico je bil ponovno izvoljen Albin Škerk na listi KPI
25. maj 1972 — skupina poslancev KPI je predložila v poslanski zbornici zakonski osnutek za pravno zaščito slovenske narodnostne skupnosti v FJK
22. december 1973 — po številnih stankah, demonstracijah, protestih slovenskih šolnikov je bil v italijanskem parlamentu sprejet dopolnilni zakon za ureditev slovenskega šolstva. Zakon je poznan kot zakon Belci - Škerk
27. april 1974 — v veži šolskega poslopja pri Sv. Ivanu je eksplodirala bomba, ki je povzročila precejšnjo materialno škodo. To se je zgodilo le nekaj dni po govoru fašističnega veljaka Almiranteja v Trstu, ko je rekel, da je treba uničiti »slovenski bacil«. Demokratični Trst je odločno obsodil teroristični napad
10. — 14. julij 1974 — v Trstu je bila mednarodna konferenca o manjšinah, prisotnih je bilo preko 800 udeležencev. Delo je potekalo v komisijah, ki so obravnavale kulturo, jezik, šolstvo, sredstva množičnega obveščanja, družbeno - gospodarska in pravno-politična vprašanja
8. december 1974 — jubilejni občni zbor SKGZ, ki si je postavila kot glavno nalogo uresničitev globalne zaščite Slovencev v deželi FJK
10. november 1975 — v mestu Osimo pri Anconi sta jugoslovanski zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić in italijanski zunanji minister Mariano Rumor podpisala t.i. osimske sporazume
20. — 21. junij 1976 — v Italiji so bile predčasne volitve v poslansko zbornico in senat. Na listi KPI je bila v senat izvoljena Slovenka Jelka Gerbec
27. oktober 1976 — skupina poslancev radikalne stranke predloži zakonski osnutek za zaščito državljanov neitalijanskega jezika in jezikovnih manjšin
3. april 1977 — v Beogradu je prišlo do izmenjave ratifikacijskih listin, ki po razpravah v parlamentu obeh držav potrjujejo veljavnost osimskih sporazumov
8. junij 1977 — Slovenska skupnost predloži obema vejama parlamenta zakonski osnutek v obliki peticije
11. junij 1977 — organizacija AID LCM je na zasedanju v mestu Tablja (Pontebba) sprejela dokument v korist zaščite jezikovnih manjšin v severovzhodnem delu Italije
9. avgust 1977 — sprejem enotne slovenske delegacije pri predsedniku vlade Giulio Andreottiju v Rimu
15. september 1977 — slovenska kulturna in izseljenska društva iz videmske pokrajine so na zasedanju v vasi Lipa odobrila Listino o pravicah Slovencev v videmski pokrajini
24. december 1977 — z odlokom predsednika vlade Andreottija je bila imenovana Posebna komisija za preučevanje vprašanj slovenske narodnostne manjšine v Furlaniji - Julijski krajini. Bila je sad dogovorov med predsednikom vlade in enotno slovensko delegacijo na srečanju 9. 8. 1977. Komisija (večkrat ji je bil podaljšan mandat) je zaključila svoje delo decembra 1980
5. — 6. maj 1978 — v Vidmu je bila konferenca o etnično - jezikovnih skupnostih v pokrajini Videm
6. junij 1978 — predložen v senatu zakonski osnutek KPI za globalno zaščito
25. — 26. junij 1978 — v deželi FJK so bile deželne, na Goriškem pokrajinske, v Trstu pa občinske volitve. Pojavila se je nova politična tvorba »Lista za Trst«, ki je nastala iz odpora proti osimskim sporazumom
21. november 1978 — sprejem pri predsedniku republike Sandru Pertiniju v Rimu
28. november 1978 — sprejem enotne slovenske delegacije pri predsedniku senata Fanfaniju
14. december 1978 — sprejem enotne slovenske delegacije pri predsedniku vlade Andreottiju in pri predsedniku poslanske zbornice Ingrau
5. februar 1979 — enotna slovenska delegacija pri Antonu Vratuši, predsedniku IS Slovenije in Milanu Kučanu predsedniku skupščine SRS v Ljubljani
8. april 1979 — na občnem zboru ob 25-letnici SKGZ je bil sprejet Dokument o pravicah Slovencev v Italiji
3. junij 1979 — volitve v italijanski parlament. V senat je bila na listi KPI izvoljena Jelka Gerbec
20. junij 1979 — zakonski osnutek PSI za zaščito slovenske jezikovne skupnosti predložen v poslanski zbornici
15. februar 1980 — predstavljen v senatu popravljen predlog KPI za globalno zakonsko zaščito Slovencev v Italiji
18. januar 1980 — sprejem enotne slovenske delegacije pri ministrskem predsedniku Cossigi v Rimu
15. julij 1980 — v poslanski zbornici je Aurelia Gruber Benco predložila zakonski osnutek LpT za zaščito etnično-jezikovnih manjšin (furlanska, slovenska, nemška) v sklopu dežele FJK
24. oktober 1980 — skupina poslancev PSI vloži v zbornici zakonski osnutek za zaščito jezikovnih manjšin v Italiji
12. november 1980 — senator Fontanari (Tridentinsko - tirolska ljudska stranka) je v rimskem parlamentu vložil zakonski osnutek Slovenske skupnosti
18. december 1980 — sprejem enotne slovenske delegacije pri predsedniku predsedstva SFRJ Cvjetinu Mijatoviću na obisku v Rimu
31. oktober 1981 — na prefekturi v Trstu je predsednik italijanske vlade Spadolini sprejel enotno slovensko delegacijo
18. november 1981 — v Novi Gorici in Gorici sta enotno slovensko delegacijo sprejela Josip Vrhovec, zvezni sekretar za zunanje zadeve SFRJ, in Emilio Colombo minister za zunanje zadeve italijanske vlade
27. november 1981 — slavnostna otvoritev Kulturnega doma v Gorici
26. januar 1982 — enotna slovenska delegacija na razgovorih v Ljubljani pri Janezu Zemljariču, predsedniku izvršnega sveta Slovenije
17. februar 1983 — sprejem enotne slovenske delegacije v Rimu pri zveznem sekretarju za zunanje zadeve SFRJ
4. junij 1983 — začetek divjanja fašističnih skupin na Tržaškem v sklopu predvolilne kampanje. Začelo se je v Bazovici, nadaljevalo 9. junija na Proseku, 18. junija v Lonjerju in Bazovici. 19. junija je bilo enotno protestno zborovanje v Bazovici, sledila je skupna akcija zavarovanja in straženja spomenikov, kulturnih domov, Primorski dnevnik je 20. junija 1983 izdal posebno številko
26. — 27. junij 1983 — so se vršile volitve v parlament. Na listi KPI je bila potrjena Slovenka Jelka Gerbec
15. september 1983 — skupina poslancev DC (Krščanska demokracija) je vložila v poslanski zbornici zakonski osnutek za valorizacijo slovenske jezikovne skupine kot je med drugim zapisano v naslovu predloga
3. oktober 1983 — sprejem enotne slovenske delegacije pri predsedniku italijanske republike Sandru Pertiniju na prefekturi v Trstu
4. november 1983 — skupina poslancev PSI je vložila v zbornici zakonski osnutek za zaščito slovenske jezikovne skupine. Isto potezo so naredili tudi socialistični senatorji
5. maj 1984 — v Kulturnem domu v Trstu zbor slovenskih javnih delavcev na pobudo enotne slovenske delegacije kot priprava na enotno manifestacijo na trgu Travnik v Gorici 20. maja
7. maj 1984 — v Trstu je bila predstavitev zakonskega osnutka poslancev DP (Democrazia proletaria) v korist slovenske narodnostne skupnosti v Italiji »Norme za zaščito Slovenske manjšine«
16. maj 1984 — po nekajkratni odložitvi je v senatni komisiji za ustavno vprašanja stekla razprava o osnutkih zakonov za globalno zaščito slovenske narodnostne skupnosti v Italiji
18. — 20. maj 1984 — Beneški kulturni dnevi pod geslom »Za pravico pravno ureditev slovenske manjšine v Italiji«
20. maj 1984 — na Travniku v Gorici zborovanje Slovencev videmske, goriške in tržaške pokrajine pod geslom »Enotno za naše pravice«

Množično in organizirano v Gorico!

Navodila in opozorila udeležencem manifestacije

Po sklepu enotne delegacije Slovencev v Italiji, na shod v Gorico ne bomo prišli s strankarskimi simboli!

Dobrodošli društveni prapori v čimvečjem številu!

Na Travniku se dobimo pravočasno, da ne bi z nepotrebnim tekanjem in zmešnjavo motili potek zborovanja!

Udeleženci, ki bodo potovali v Gorico z osebnimi avtomobili, naj poskrbijo, da bodo le-ti polno zasedeni!

Športniki, člani športnih in kulturnih združenj in društev, pevskih zborov, taborniki, skavtje; v Gorico pridite v svojih dresih, uniformah in značilnih oblačilih!

Fotoamaterji, člani krožka Foto Trst 80: oskrbite se s svojimi fotografskimi aparati in kamerami, da bo ta edinstvena manifestacija čimbolje zabeležena na filmskem traku!

Le vkup, le vkup, le vkup!

Toliko napovedani dan je pred nami; 20. maj 1984, svojevrstni mejnik v zgodovini boja Slovencev v Italiji za lastne pravice. Naša pozornost je usmerjena v Gorico, ki za ta nedeljski dan postaja prestolnica Slovencev v deželi Furlaniji-Juljski krajini, njen največji trg, Travnik, pa kraj srečanja Slovencev iz videmske, goriške in tržaške pokrajine, tistih, ki mislijo in čutijo tako ali drugače, a so si edini, da je napočil čas, ko naj italijanska država dokončno izpolni, kar nam dolguje.

Omikano in z dvignjeno glavo se bomo zbrali z vseh treh koncev, kjer živimo. Iz Trsta bo na goriško železniško postajo pripeljal posebni vlak, od tam pa bodo potniki prestopili v avtobuse, ki jih bodo odpeljali na Travnik. Avtobusi in avtomobilske kolone pa se bodo usmerili na parkirni prostor pri Rdeči hiši, blizu mestnega mejnega prehoda. Organizirana redarska služba bo skrbela za red na parkirišču, usmerjala bo udeležence na Travnik in nadzorovala parkirana vozila.

Na Travniku bomo z napisi in transparenti, zbirali se bomo ob zvokih godb na pihala. Na kratko bodo spregovorili predstavniki vseh šestih kom-

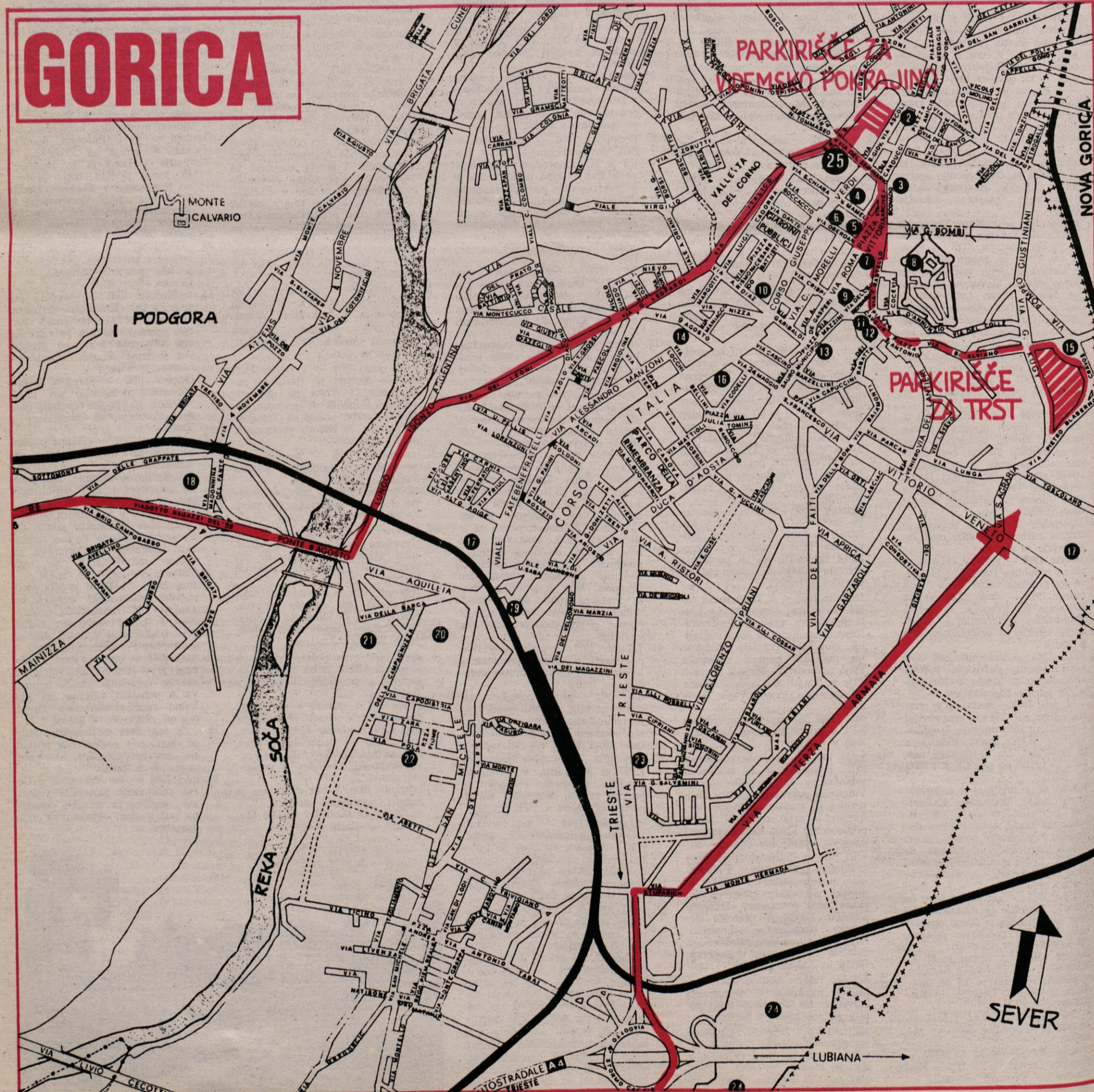
ponent enotne delegacije Slovencev v Italiji, nato bomo prebrali pismo, ki ga bomo z zborovanja naslovili predsedniku italijanske republike Sandru Pertiniju. Manifestacijo bomo sklenili s pesmijo: združeni pevski zbori in udeleženci bomo zapeli pesem tolminskih puntarjev, »Le vkup, uboga gmajna«. Omikano, kot smo prišli, bomo trg na Travniku zapustili. Marširali si je popoldan rezerviral za krajši izlet, za klepet s prijatelji na vrtu ene od slovenskih gostiln, za piknik ali podobno. Udeleženci, ki so

prišli z vlakom, se bodo ob 14. uri že vračali, avtomobilisti bodo šli po svoje, avtobusi pa bodo ubrali pot, za katero se bodo potniki dogovorili z vozniki.

V našem uredništvu bomo obračun manifestacije začeli sestavljati že zgodaj popoldne, tako da ga boste v ponedeljek navsezgodaj že lahko prebrali na straneh naše posebne izdaje. Prvi množični izraz naše enotnosti nam bo vlil novega poguma in samozavesti, da bomo še odločneje vztrajali na začrtani poti.

Gostoljubje in okrepčilo

Vid Primožič, Gorica, Drevored XX. septembra 138, tel. 0481/82117
Milan Pintar — »Alla Luna«, Gorica, Ul. Oberdan 13, tel. 84374
Mirko Gravner, Vallone delle Acque 2 (proti Števerjanu) tel. 87428
Mara Možina — »Pri Mirotu«, Sovodnje, Ul. 1. maj 92, tel. 882017
Michela Devetak, Sovodnje, Vrh sv. Mihaela 48, tel. 882005
Adrijan Sirk — »La Subida«, Krmin, tel. 60531
Silvana Maligoy, Gorica, Trg Tommaseo 29 (za Kulturnim domom)
Silvana Mrak, Jazbine, Števerjan, tel. 390246
Branko Peric Poljane, Doberdob, tel. 78117
Bruno Petejan, Sovodnje, Ul. Diaz 5, tel. 882034
Mario Peric, Doberdob, Ul. Roma 20, tel. 78000
Soban, Jamlje, tel. 75044
Giuseppina Sadl, Sovodnje, Ul. 1. maja 101
Hmeljak — »Gostilna pri Francetu«, Sovodnje, tel. 882038

film - film - film

ureja kinoateljce

filmi na tv zaslonu

POLŽASTE STOPNICE

1945. The Spiral Staircase. Režija: Robert Siodmak. Igrajo: Dorothy McGuire, George Berent, Ethel Barrymore. TV LJUBLJANA, v nedeljo, 20. maja, ob 17.50.

Siodmak, rojen v ZDA, je preživel mladost in se filmsko formiral (skupaj z B. Wilderjem in drugimi) v Nemčiji do l. 1933, ko je bil prisiljen, kot mnogi drugi nemški umetniki in intelektualci, emigrirati preko Pariza v rodno Ameriko. Tu je uspešno pridobil svoj figurativni in psihološki ekspressionizem k sicer različno naravnani, a odprti strukturi ameriškega filma.

Kar je razvidno iz njegovega prvega uspeha »made in Usa«, iz pričujočega naslova, ki je klasik filmske shriljivke 50. let. In iz njegovih, več ali manj črno obarvanih gangsterskih zgodb in morboznih »thrillingov«, ki ustvarjajo efekt suspenza in dramatično napetost ne le skozi akcijo, marveč tudi z učenčkovito montažo in igro kontrastov, svetlobe in senc: Zgodba: »Prebivalce ameriškega mesteca vznemirja morilec, cigar žrtve so vedno mladenke s telesnimi hibami...«

KAKO ZELENA JE BILA MOJA DOLINA

1941. How Green Was My Valley. Režija: John Ford. Igrajo: Walter Pidgeon, Maureen O'Hara, Donald Crisp. TV LJUBLJANA, v sredo, 23. maja, ob 20.00.

»Moje ime je John Ford in delam westernce«, tako se sam opredeljuje veliki mojster in, zadnja leta enooki, oče ameriškega in svetovnega filma. Kaj povedati o cigari tega trdovratnega, globokega in nostalgичno rdečega, kožega Irca? O njegovih 125 (!) filmih, ki sestavljajo velikopotezno mitologijo sedanjega in preteklega, epskega in vsakdanjega, junaškega in drobnega, vedno široko odprtega, prerisane, Poštena kočija, My Darling Clementine in nekateri drugi westerni so nedopovedljivi filmski dogodki. Irski komedija z John Waynejem Mimi človek in socialne drame, npr. Sadovi jeze po Steinbecku in Tobačna cesta po E. Caldwellu, zavzemajo čisto drugi register, razmišljajo, elegijski, nostalgичno vpet v hrepenenje, sanjarjenje o nečem izgubljenem.

Takšen izraz in takšna čustva oplažata tudi to delo, ki pa drugače ostaja zvesto osnovni ideji istonaslovne romana izpod peresa Roberta Llewellyna. Kot znano ta opisuje težke življenjske razmere in propadanje skupnosti rudarjev.

FANNY E ALEXANDER

1983. Fanny och Alexander. Fanny in Alexander. Režija: Ingmar Bergman. Igrajo: Borje Ahlstedt, Harriet Anderson, Allan Edwall, Ewa Fröling, Erland Josephson. RAI 2, v sredo in četrtek, 23. in 24. maja, vedno ob 20.30.

To veliko gledališko in družinsko fresko na začetku 20. stoletja so predstavili z velikim reklamnim bliščem komaj lani v Benetkah. Tedaj si je delil Bergman skupaj s Fellinijem, In ladja pluje, največje zanimanje in fanično pozornost s strani vseh prisotnih. Sloglasno se je vsa kritika navduševala in vzklivala absolutni mojstrovini, k »summi« dosedanjega ustvarjanja švedskega avtorja. Skorajda vse šole naše države so si ga ogledale, z užitkom in navdušenjem, v hrupnih in doživljajih kulturnih matinejah.

Res ni kaj reči: zelo virtuozna in natančna igra. Prozorna in rigorozna fotografija Svena Nykvista, ki je snemal tudi Rafelsonovega Poštar zvoni vedno dvakrat. In zelo bogata režija, mizanscena, scenografija in kostimi (delo 7 krojačev). Toda mi smo bili v našem poročanju iz Benetk dokaj previdni, češ da ne gre za nič novega, pač pa za čudovito vajo v slogu, za prevzemanje in povzemanje iz sintezo že izraženih vsebin. Sedaj je priložnost, da to naše gledanje spet

preverimo, kolikor je bilo lahko pogojeno od našega predsodka zoper pretirano Bergmanovo filmsko psihoanaliziranje.

APOCALYPSE NOW

1979. Apokalipsa danes. Režija: Francis F. Coppola. Igrajo: Martin Sheene, Marlon Brando. ITALIA 1, v petek, 25. maja, ob 20.25.

»This is the end, my beautiful friend« poje Jim Morrison v Ouverturni filma. Na ekranu pa se vrstijo podobe Vietnama, skozi mojstrskega kamero — oko — direktorja fotografije Vittoria Storare. Obraz ameriškega vojaka se preliva v ogenj naplamske eksplozije, in ta v osvežujočo sapico pahljače; negibne poteze vojakovega pogleda zrcalijo stisko morilca, ki so ga pahnili 15.000 kilometrov od doma, da očisti zavezniška tla rdeče nevarnosti. Gleda v prazno, ker so njegovi možgani votli, ne morejo in ne smejo izdajati nobenega čustva, kajti čustva so za vojaka življenjska nevarnost, poraz. Stisko in grozo lahko občutimo mi, ki film (in vojno) doživljamo od zunaj, sede v kinodvorani ali v copatah pred televizijskim sprejemnikom. Halucinantni pogled se tako preliva v halucinacijo bombnih eksplozij, v plamen, ki žre džunglo in ljudi, ki se tam skrivajo. In ko polkovnik ukaže pokol vasice ob izlivu reke, ker so tam najboljši pogoji za surfanje, ko vojak umre ob zvokih Stinsonske »Satisfaction« ali ko se prikažejo sredi džungle podobe smrti — tedaj je halucinacija popolna. Bolj kot zgodba ostane v spominu gledalca občutek, da je doživel »trip« (potovanje) v svet brezvezne omame, ki ga lahko nudi vojna, spektakel vojskovanja, podobno kot napojenost z mamili.

Od drugih filmov na temo vietnamske vojne (»Coming home« — Vojakova vrnitev, režija H. Ashby; »The Deer Hunter« — Lovec na jelene, režija M. Cimino) je Apokalipsa edini postavljen na vojno prizorišče in prikazuje vojno akcijo.

Vojakova vrnitev je indirektni vojni film, akcija je postavljena na gotova ameriška tla in prikazuje posledice »vietnamcev«. Lovec oponira ambient ruskih izseljencev in dogodivščine skupinice teh v rokah Vietkongovcev. Apokalipsa pa vseskozi spremlja misijo Američana navzgor po reki za petami poblazelega polkovnika — dezerterja.

Odnos do problema je pri treh avtorjih različen. Ashby vzpostavi z gledalcem sentimentalni odnos z zgodbo o invalidu in njegovi težki ljubezni; njegov film je moralna obsodba vojne in njenih (zlasti ameriških) žrtev. Cimino prikazuje individualistični odnos ameriškega idealista (individualista) do sovražnika in njegovo spoštovanje nacionalnega ideala. Lovec je glorificiranje posameznika v boju s sovražnikom, v čemer je njegova samopotrditve: pojmovanje vojne kot višje sile in barbarski prikaz Azijcev (kolonialistični).

Apokalipsa pa, kot časovno zadnji od omenjenih filmov, naj bi predstavljala moralno očisteno in oddolžitev drugačnim vrednotam, ki so izbruhile pred dobrim petnajstletjem.

Cimino in Ashby imata pristranski (proameriški) odnos do Vietnama, Coppola pa upodobi sodobno vojno pošast z mogočno uporabo tehnologije in sredstev: v tem je Apokalipsa spektakel, v pripravi sami in v filmski realizaciji le-te. Ideja filma, poleg tega, ni vezana zgolj na dogajanja v Vietnamu. Storarova fotografija ima pri tem nepodcenljivo vlogo, s takšno učinkovitostjo barv, ki priklicuje v spomin Van Goghov »Samoportret«. Apokalipsa je film o vojni nasplošno, prikaz narkomanske blaznosti in osebnega poraza, skupna imenovalca vsakršnega vojskovanja. (I.P.)

Iz filma Fanny in Alexander

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal
10.00 Kalevalove legende
10.10 Un colpo di bacchetta
10.45 Michele Cascella
11.00 Čudežne povesti
12.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
12.05 Objektiv Evrope
12.30 Check-up - oddaja o medicini
13.30 Dnevnik 1
14.00 Prisma
tedenska oddaja Dnevnika 1
14.30 Sobotne športne vesti
Rim: tenis
16.30 Posebna oddaja iz parlamenta
17.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
17.05 Rim: tenis
18.05 Izžrebanje loterije
18.10 Nabožna oddaja
18.20 Programi prihodnjega tedna
18.40 Forte fortissimo TV top oddaja za mladino
19.40 Almanah in Vremenske razmere
20.00 Dnevnik 1
20.30 Al Paradise
zabavno - glasbena oddaja
22.00 Dnevnik 1
22.10 Tam Tam
aktualnosti Dnevnika 1
23.00 Kosilo na TV
24.00 Dnevnik 1 - Zadnje vesti

Drugi kanal
10.00 Evropski dnevi
10.30 Programi prihodnjega tedna
10.45 Sobotna
12.30 Dnevnik 2 - Start
13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
13.30 Dnevnik 2 - Lepa Italija
Mesta, vasi, ljudje in stvari, ki jih je treba štiti

14.00 Šolska vzgoja
14.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
14.35 L'ultimo aereo per Venezia
TV nadaljevanka
15.55 Športne vesti: 67. Giro d'Italia
2. etapa: Pietrasanta - Firenze
17.00 Sereno variabile - tedenska oddaja o turizmu in prostem času
17.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
17.35 Izžrebanje loterije
18.30 Dnevnik 2 - Športne vesti
18.40 Le strade di San Francisco
TV film
19.45 Dnevnik 2 - Vesti
20.30 La grande fuga - film, 2. del
Nastopajo: Steve McQueen, Charles Bronson, James Coburn...
22.00 Dnevnik 2 - Nocoj
22.10 Il cappello sulle ventitrè
variete
23.00 Registriran polčas košarkarske tekme
23.40 Dnevnik 2 - Zadnje vesti

Tretji kanal
15.40 Šolska vzgoja
16.40 La rimpatriata - film
Nastopata: Walter Chiari in Gastone Moschin
18.25 Programi tretje TV mreže
19.00 Dnevnik 3
19.35 Geo - dogodivščina in odkritje
20.15 Programi prihodnjega tedna
20.30 Indagine sui sentimenti - 4. del
Nastopa Ubaldo Lay
21.30 Dnevnik 3
22.05 Una nuvola d'ira
po romanu Giovannija Arpina
23.40 Di Gei musica - glasbena odd.

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Koper
15.25 Fant s trobento - film
Nastopata: Kirk Douglas, Lauren Bacall
16.55 Poročila
17.00 Nogomet: Budućnost - Željezničar
18.45 Risanke
19.30 TV D - Stičišče
19.50 Ameriške komike
20.00 Folk art:
Folklorna skupina Tine Rožanc
20.30 Lucy in njeni - TV film
21.00 Diamanti na nebu
dokumentarna oddaja
22.00 TV dnevnik - Vse danes
22.10 Črne nogavice - film
Nastopajo: Dagmar Lassander, Ninetto Davoli...

Zagreb
8.35 TV in šoli
15.40 Sedem TV dni
16.10 Poročila
16.15 TV koledar
16.25 PJ v nogometu: Budućnost - Željezničar
18.15 Mali koncert
18.30 Dosje - dokumentarna serija
19.30 TV dnevnik
20.00 Veliki igralec - film

21.40 TV dnevnik
21.55 Pred polnočjo

Ljubljana
8.00 Poročila
8.05 Slovenske ljudske pravljice: O štirih bratih
8.20 Pedenjžep
8.55 Jole, Jole - otroška serija
9.25 Diamanti na nebu
dokumentarna serija
10.15 Včeraj za jutri: Leto dni
dokumentarna serija
10.50 Kulturne diagonale
11.25 Dokumentarec mesteca: »Holandec«
12.15 Poročila
16.20 Poročila
16.25 PJ v nogometu
Budučnost - Željezničar
18.15 Ribiči iz Moorhövda
TV nadaljevanka
19.00 Risanke
19.24 TV in radio nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
20.00 Steklena hiša - film
21.35 Zrcalo tedna
21.55 Bodite z nami
zabavno - glasbena oddaja
22.45 Poročila

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5
10.00 L'ex moglie - film
12.00 Simon Templar - TV film
13.00 Il pranzo è servito
nagrada tekmovalje
13.30 Il ricco e il povero - TV nadalj.
15.30 Arabesque - TV film
16.30 T.J. Hooker - TV film
17.30 Record - športna rubrika
19.00 I Jefferson - TV film
19.30 Zig Zag - nagradno tekmovalje
20.25 Risatissima
zabavno - glasbena oddaja
22.25 Super Record - športna rubrika
23.25 Il ribelle d'Irlanda - film

RETEQUATTRO
9.00 Archie e Sabina - risanka
10.00 I giorni di Brian - TV film
11.00 Gli italiani e le donne - film
12.30 Superamici - risanka
13.30 Fiore selvaggio - novela
14.15 Magia - novela
15.00 Športna rubrika - Caccia al 13
15.30 Šport
16.30 Športna rubrika
Vincente e piazzato
17.00 Šport
17.20 Šport
17.50 Mai dire si - TV film
18.50 Marron Glacé - novela
19.30 Pippo il grande atleta
risanka
20.25 A-Team - TV film
21.30 Stupidissima
23.00 Sponsor City - variete
00.15 Paranoia - film
2.00 Šport

ITALIA 1
8.30 La grande vallata - TV film
9.30 Testimone d'accusa - film
11.30 Maude - TV film
12.00 Gli eroi di Hogan - TV film
12.30 Lucy Show - TV film
13.00 Bim Bum Bam - otroška oddaja
Laura - risanka
Marco Polo - risanka
14.00 Šport
16.00 Bim Bum Bam - otroška oddaja

17.30 Musica è - glasbena oddaja
18.30 Be Bop a Lula - glasbena odd.
19.50 Il mio amico Arnold - TV film
20.25 Supercar - TV film
21.25 Magnum P.I. - TV film
22.30 Drive in - variete
00.30 Dee Jay Television
glasbena oddaja

TELEPADOVA
12.15 Agente Pepper - TV film
13.00 Šport: catch
14.00 Falcon Crest - TV film
15.00 Cara Cara - novela
17.00 Shogun - risanka
17.30 Tigerman - risanka
18.00 Lupin III - risanka
18.30 Sampei - risanka
19.00 L'incredibile Hulk - TV film
20.00 Anche i ricchi piangono
TV film
20.20 La supertestimone - film
22.00 Šport: catch
23.00 Športna rubrika - Rombo TV
24.00 Film

TRIVENETA
8.30 TV film
9.30 TV film
10.00 Q.P. Coupons
13.00 TV film
14.00 Drazba
16.30 Drazba
20.30 Film
22.00 TV film
22.30 Drazba
1.30 Horoskop
1.40 Film
3.00 Programi non stop

TELEFRIULI
14.30 Šport
16.30 Permette? Harry Worth
TV film
17.00 L'ora di Hitchcock - TV film
18.00 Mariana, il diritto di nascere
TV film
20.25 La dottoressa ci sta con il colonello - film
22.15 L'ora di Hitchcock - TV film
23.30 Roma come Chicago - film

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 7.40 Pravljica; 8.10 Dopoldanski zbornik; Kulturni dogodki; 8.40 Glasbeni potpuri; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beleška; 11.40 Glasbeni potpuri; 12.00 »Glas od Režijec; 12.30 Glasbeni potpuri; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Radijsko popoldne; Izbrana dela slovenskih mladinskih pesnikov in pisateljev; 14.30 Naš jezik; 14.35 Halo, tu Radio Trst A!; 16.05 Glasbene raznolikosti; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Luciano Chiabudini: »Preklete grabje; 19.30 Posnetek prireditve ob 90-letnici kulturnega društva SLAVEC v Babni hiši v Ricmanjih; 20.30 Neposreden prenos košarkarske tekme Jadran - Maltinti iz športne palače v Trstu.

RADIO OPČINE

RADIO OPČINE obvešča vse poslušalce, da namesto na frekvenci 93.200 MGHW nas bodo lahko sprejemali na frekvenci 98.900 MGHW.

oddaja na naslednjih frekvencah: 98.900 MGHW, 90.600 MGHW in 99.100 MGHW.

Do 15.00 glasba; ob 15.00 Glasba po željah s telefonskimi pozivi v živo; ob 18.00 Listajmo po časopisih, v studiu Vinko Ozbič; ob 20.30 iz športne palače v Trstu - direktni prenos košarkarske tekme Jadran - Maltinti Pistoia; dalje nočni val Radia Opčine.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

6.30, 13.30, 14.30 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro - Jutrnanji koledar; 6.15 Vremenska napoved, cestne razmere, EP; 6.45 Prometni servis; 7.00 Zaključek; 13.00 Otvoritev: Kruh in sol Radia Koper - Med glasbo; 13.40 Zamejska reportaža; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 16.45 Pesem tedna Radia Koper; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski vestnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 9.15 Casadei sonora; 9.32 Pisma Lucianu; 10.00 Popevka tedna; 10.35 Vrtiljak; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 12.45 Pičice na i; 14.30 Popoldanski program; 15.50 Glasbeni week-end; 16.55 Pismo iz...; 20.00 Zaključek.

RADIO 1

6.00, 7.00, 8.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.02 Zeleni val; 9.00 Jutrnanji program; 10.25 Black-out; 11.10 Glasbena srečanja; 11.40 Magična svetilka; 12.26 Zgodovinske osebnosti; 13.25 Master; 14.05 Summertime; 14.40 Glasbeni program; 18.30 Vrstijo se plošče; 19.30 Koncert glasbe in poezije; 20.40 Ci siamo anche noi; 21.30 Giallo sera; 22.28 »Enrico Caruso« radij. priredba; 23.05 Telefonski poziv.

RADIO 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 17.30, 19.30 Poročila; 6.00 Labirint; 8.05 Šola in vzgoja; 8.10 Radiodue predstavlja; 8.45 Tisoč popevk; 9.32 Od A do Ž; 11.00 Long Playing Hit; 12.45 Najnovejše plošče; 15.00 Gaetano Donizetti - radij. priredba; 16.32 Izžrebanje loterije; 17.02 Tisoč in ena popevka; 17.32 »Uno sguardo dal ponte« radij. priredba; 19.10 Glasbeni program; 19.50 Od sobote do sobote; 21.00 Simfonični koncert; 22.50 Nočni program.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00 Poročila; 5.30 Prva jutranja kronika - obvestila, promet; 6.20 Rekreativna; 6.45 Prometne informacije; 7.25 Dobro jutro, otroci; 7.35 Prometne informacije; 7.50 Iz naših sporedov; 8.05 Pionirski tednik; 9.05 Pojte z nami; 9.20 Matinejski koncert; 10.05 Svetovna reportaža; 10.25 - 11.30 Popoldne ob lahkem glasbi; 11.30 Srečanja republik in pokrajin; 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.30 Kmetijski nasveti; 14.05 Kulturna panorama; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.10 Zabavna glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtiljak; 17.00 Studio ob 17.00 Zunanje politični magazin; 18.00 Škafica z godbo; 18.30 Iz dela Glasbene mladine Slovenije; 19.25 Zabavna glasba; 19.35 Za naše najmlajše; 19.45 Minute z ansamblom Milana Ferleza; 20.00 Oddaja za Slovence po svetu; Mladi mostovi; Naši kraji in ljudje; 23.05 Literarni nočno - Katul: Pesmi za Lesbijo; 23.15 Od tod do polnoči.

Soglasna in odločna podpora naših izvoljenih predstavnikov

Prizadevanjem celotne naše skupnosti za doseg osnovnih pravic se soglasno in odločno pridružujejo tudi upravitelji in člani občinskih svetov treh slovenskih občin na Gorškem, ki bodo jutri v polnem številu prisotni tudi na množičnem zborovanju na Travniku.

To odločno in jasno podporo so povedali na sejah v četrtek zvečer in tudi strnili v dokument, ki ga bodo poslali najvišjim predstavnikom državnih in krajevnih oblasti in tudi županom občin v pokrajini.

V Sovodnjah in Števerjanu sta župan Primožič in Klanjšček sklicala izredni seji občinskih svetov za razpravo o sedanjem trenutku političnega boja naše skupnosti za doseg po ustavi zajamčenih ter po mednarodnih in meddržavnih pogodbah priznanih pravic. V Dohodku so se tamkajšnji upravitelji, prav tako v četrtek zvečer, odločili za sklice razširjene seje občinskega sveta in predstavnikov kulturnih in športnih društev in organizacij. Ta-

ko v Sovodnjah, kakor v Števerjanu je bil soglasno odobren dokument, ki ga objavljamo na prvi strani. Enak dokument, z manjšim popravkom so odobrili tudi na razširjeni seji v Dohodku. Povsod je prišla med razpravo do izraza volja po čimbolj enotnem in skupnem nastopanju za doseg zakonske zaščite. Slišati pa je bilo tudi precej priporočil, da bi morali v naša prizadevanja v največji možni meri vključiti tudi vse italijanske demokratične sile, saj bomo le z njihovo močjo lahko dosegli uresničitev naših zahtev. Skratka, poudarjeno je bilo, da se pri takih pobudah ne bi smeli ograževati. V četrtek zvečer se je na izredni seji sestal tudi rajonski svet v Pevmi ter po krajši razpravi sprejel po vsebini podobno resolucijo, ki jo bodo poslali gorški občinski upravi, v vednost pa tudi drugim devetim rajonskim svetom na območju goriske občine.

Kako se na manifestacijo pripravljajo mladi

O tem kako živo in aktivno je pričakovanje mladim na jutrišnji manifestaciji na Travniku, priča izredna zavzetost goriske mladine v teh dneh. Ni ga večera (in v teh zadnjih dneh niti popoldneva), da bi se mladi v Gorici in iz okoliških vasi ne sestali za pripravo manifestacije, za porazdelitev služb za izdelavo transparentov, za lepljenje plakatov. V navdušenju mladih prihaja do izraza tudi enotnost, saj so v pripravah aktivno angažirani pripadniki vseh političnih prepričanj, ki si med seboj porazdeljujejo in usklajujejo delo. Tako so v prejšnjih večerih nalepili plakate za enotno manifestacijo po Gorici in v vaseh. Tudi transparenti so večinoma že nared, nekaj pa jih bodo dokončali še danes. Veliko število mladim bo sodelovalo, vsak s točno določeno nalogo, pri organizacijskih službah, da bi manifestacija, kljub velikemu številu ljudi, potekala čimbolj nemoteno in urejeno. Taka aktivnost pa je lahko samo zgled vsakemu pripadniku naše narodnostne skupnosti, zato, da bomo jutri vsi in zares vsi prisotni na Travniku.

Ob koncu naj omenimo še skupno zborovanje dijakov vseh gorških višjih srednjih šol, ki bo danes ob 12. uri v šolskem poslopju v Ulici Alvia. Dijakom bosta o globalni zaščiti in o poteku jutrišnje manifestacije govorila prof. Karlo Černic in Aldo Rupel.

Vsi v avtokolone!

Na nedeljsko manifestacijo bodo iz vasi odpeljale avtokolone. Vsi, ki bodo odšli na manifestacijo z osebnimi avtomobili, naj se zberejo na sledečih zbornih mestih:

STANDREŽ,	
pred Domom A. Budal	9.45
PODGORA,	
pred spomenikom NOB	10.00
VRH, pred gostilno Devetak	10.00
SOVODNJE,	
pred Kulturnim domom	9.45
GABRIJE, pred sed. KD Skala	9.45
RUPA - PEČ,	
pred kotalkališčem na Peči	10.00
ŠTEVERJAN,	
pred sed. KD Briški grič	10.00
DOBERDOB,	
pred osnovno šolo	9.45
JAMLJE,	
pred spomenikom NOB	9.45
DOL - POLJANE,	
pred gosf. Peric pri Devetakah	10.00
Pred gostilno Peric se bodo ob tej uri združile vse tri kolone iz doberdobske občine.	
NASVIDENJE JUTRI V GORICI!	

Izjava vodstva kulturnega centra

V četrtek so o enotni manifestaciji vseh komponent slovenske narodnostne skupnosti razpravljali v upravnem odboru javnega večnamenskega kulturnega središča v Ronkah. Soglasno podpirajo prizadevanja Slovencev za doseg globalnega zaščitnega zakona in se strinjajo z demokratičnim načinom boja za uveljavljanje, v ustavi zajamčenih pravic, ki ga je izbrala enotna sindikalna delegacija z organizacijo jutrišnjega zborovanja.

Seja ZSKP

Na zadnji seji odbora Zveze slovenske katoliške prosvete so ocenili zadnje prireditve, med katerimi je bil posebno uspešen nastop Slovenskega okteta v gorški stolnici, ter razpravljali o programu za naprej. Seveda ni manjkala beseda o manifestaciji 20. maja na Travniku, pri čemer je odbor pozval člane društev, naj se polnoštevilno udeležijo shoda, »da izpričajo enotnost Slovencev v boju za globalno zaščito in trdno vero v obstoj naše narodne manjšine«.

Govor je nato bil o sodelovanju na reviji »Pesem mladim« v Kulturnem domu, o sestanku z ZSKD in o širšem posvetu o mladini, ki naj bi potekal čimprej. Že sedaj pa se ZSKP pripravlja na pomembno razstavo del slikarja Toneta Kralja, ki naj bi bila prihodnje leto, ob 85-letnici njegovega rojstva.

Solidarnostnim izjavam številnih ustanov, organizacij in združenj v zvezi z jutrišnjo manifestacijo na Travniku, se pridružujejo tudi radikalci z Gorškega. V posebnem tiskovnem poročilu izjavljajo, da se pridružujejo pobudi strank, ustanov in društev slovenske narodnostne skupnosti. Radikalci ob tem navajajo, da je njihova stranka od zmeraj dovzetna za vprašanja narodnostnih manjšin in da je, tudi na krajevni ravni angažirana za uveljavljanje nove politike v odnosih med različnimi narodi.

Gospodarska kriza in možnosti obmejnega sodelovanja

Pod naslovom »Obmejno sodelovanje in gospodarska kriza na Gorškem« je za danes napovedana javna razprava, na pobudo goriske pokrajinske uprave.

Govorilj bodo veleposlanik Ludovico Artemisio Carducci o stopnji izvajanja osimskega sporazuma, deželni odbornik za finance Dario Rinaldi, o izrednih posegih države in dežele za poživitev gospodarstva v Gorški pokrajini, poslanec Mario Fioret, podtajnik v ministrstvu za zunanje zadeve, o možnostih sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo. Javna razprava bo v pokrajinski sejni dvorani s pričetkom ob 18. uri.

S predvolilnega shoda KPI

Poudarek na vlogi manjšin in političnem odmevu volitev

Komunistična partija je svojo volilno kampanjo za obnovo evropskega parlamenta odprla v Gorici v četrtek zvečer s shodom v deželnem avditoriju. Pokrajinski tajnik Redivo je predstavil oba kandidata iz naše dežele, deželnega tajnika partije Giorgio Rossetti in univerzitetnega profesorja ter ravnatelja SLORI Darka Bratino, ki (kot neodvisen) predstavlja na listi KPI slovensko manjšino.

Rossetti je precejšniji del svojega izvajanja posvetil notranji italijanski politični stvarnosti, saj je dejal, da pomenijo evropske volitve preverjanje ravnotežij med strankami. Omenil je afere v zvezi z ložo P-2, Craxijevo polemiko s parlamentom, postavitev zaupnice glede dekreta o ceni dela in dejal, da obnašanje vlade pomeni, za navidezno odločnostjo, šibkost večinske koalicije. Zatem je Rossetti govoril o evropski skupnosti. Na vprašanje, če ima še smisel da obstaja, kljub hudi krizi v zadnjem času, je odgovoril pritrdilno, iz več razlogov: v prvi vrsti sta potrebna skupna poli-

tika miru in sodelovanje na gospodarskem področju, da v elektroni in informatiki ne zaostanemo za Japonsko in ZDA.

Prof. Bratina je uvodoma pozdravil v slovenščini, zatem v furlanščini, nato pa — kot je dejal, iz izključno praktičnih razlogov — nadaljeval poseg v italijanskem jeziku. Dejaj je, da imamo pri naš izjemno bogastvo, ki ga predstavlja kulturno premoženje več narodnosti. Stari kalupi, nacionalizem in nostalgije so danes vredni pomilovanja in nimajo več prostora v sodobni Evropi. Omenil je avdicijo več kot 100 evropskih manjšin pri Evropskem svetu in podčrtal, da so danes manjšine središčni in ne postranski problem na našem kontinentu. Dejaj je še, da je treba ovrednotiti in zlasti kvalitetno izboljšati kulturno izmenjavo med raznimi narodnostmi v naši deželi, deželi, ki ima velike možnosti, če se iz marginalnega predela spremeni v aktivno stičišče kulturnega in gospodarskega pretoka na evropski ravni.

V dijaškem domu vpisujejo v otroško poletno središče

V prostorih Slovenskega dijaškega doma Simon Gregorčič v Gorici bo tudi letos, v mesecu juliju, delovalo mladinsko poletno središče. To koristo in potrebno pobudo na vzgojnem področju prirejajo letos že sedmič. Namenjena je otrokom, ki obiskujejo slovensko osnovno šolo ali vrtec, pod pogojem, da so dopolnili peto leto starosti.

Poletno središče omogoča otrokom bivanje v družbi vrstnikov tudi v poletnem času, obenem pa nudi pomoč in razbremenitev staršem. Otroci bodo imeli možnost udeleževanja na raznih področjih mladinskih dejavnosti, ki krepijo in utrjujejo njihov razvoj in samozavest.

Tako naj navedemo športno-rekreativno dejavnost, od telovadbe, do raznih športov in otroških iger, jezikovne dejavnosti kot so dramsko-recitacijski krožki, petje, razgovori, pismono izražanje in kreativne dejavnosti kot risanje oblikovanje in razna ročna dela. Poleg tega bodo prirejali krajše izlete v bližnje okolice.

Vpisovanje v poletno središče je že v teku v pisarni dijaškega doma, Ul. Montesanto 82 (tel. 83495) vsak delavnik ob 10. do 12. in ob 16. do 18. ure, do ponedeljka, 11. junija. Podrobnejše informacije ob vpisu!

Jutri revija otroških zborov »Pesem pomladi«

Jutri, ko bo vsa pozornost namenjena veliki enotni manifestaciji na Travniku, bo v popoldanskih urah v Kulturnem domu otroška pevka revija, ki se vključuje v okvir manifestacij, s katerimi hočemo potrditi našo živlenskost in visoko kulturno bogastvo.

Pobude, ki jo je uresničila Zveza slovenskih kulturnih društev in nosi naslov »Pesem pomladi« se bo udeležilo osem skupin z Gorškega. Gre za zbor OŠ iz Solkana (skupino vodi Jožica Golob), OPZ KD »Jezero«

iz Dohodba (Magda Prinčič), MO PZ Gorica (Rozina Konjedič), OZ KD »Skala« iz Gabrij (Anton Klanjšček), OZ KD »O. Župančič« iz Standreža (Elda Gravner - Nanut), MZ »Sedeje« iz Števerjana (Anka Černic), MS KD »O. Župančič« iz Standreža (Elda Gravner - Nanut), ter OPZ KD »Briški grič« iz Števerjana (Ivan Klanjšček). Prireditve se bo pričela ob 17. uri.

Včera so odprli sejem Allevacaccia

Na razstavišču ob ločniškem mostu so včera dopoldne odprli — tokrat brez posebnih slovesnosti — sejem lovskega orodja, opreme in divjadi iz lovišč Allevacaccia. Gre za novost tako v lokalnem kakor deželnem merilu, saj take razstave doslej menda še ni bilo.

razna obvestila

Slovensko planinsko društvo obvešča, da zaradi prenizkega števila vpisanih odpoveduje izlet v Salzburg in okolico. Interesenti, ki so že vplačali naj se za povračilo denarja zglasijo v trgovini Bavcon.

V konferenčni dvorani Trgovinske zbornice bo jutri ob 9., oz. 10. uri redni in izredni občni zbor Konzorcija za zaščito briških vin »Collio«.

Odbor za doraščajočo mladino pri SKGZ bo izjemoma še do konca meseca vpisoval otroke med 7. in 13. letom starosti za letovanje v Savudriji ob 10. do 24. junija. Vpisovanje v uradu SKGZ, Ulica Malta 2, telefon 84-644.

kino

Gorica

VITTORIA 17.30—22.00 »Lolita, la governante erotica«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

CORSO 18.00—22.00 »Cento giorni a Palermo«.

VERDI 17.30—22.00 »Voglia di tenezza«.

Tržič

EXCELSIOR 18.00—22.00 »Pinocchio«.

PRINCIPE 18.00—22.00 »Una poltrona per due«.

COMUNALE Danes zaprto

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.30—20.30 »Kavbojke z rožnatimi očmi, ob 22.30 »Stevardesa in gangsterji«.

SVOBODA Danes zaprto.

DESKLE 19.30 »Ljudožerci Amazonke«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI Marzini, Corso Italia 89, tel. 84443

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU Alla Salute, Ul. C. Cosulich 117, tel. 72480.

POGREBI Ob 12.30 nuna Maria Vosca iz Ul. Palladio 6 na glavno pokopališče.

BRANILCA IN OBTOŽENEC SKUPAJ NA ZATOŽNI KLOPI

Izvor vsega je zapleteno ljubezensko razmerje

Včera je bila na gorškem sodišču dokaj neobičajna obravnava, saj so sodili skupaj obtožencu in njegovima odvetnikoma. Glavni obtoženec je bil 63-letni Vincenzo di Rosa iz Caserte, ki je moral odgovarjati za dolg spisek kaznivih dejanj, od nasilja in namernega povzročanja škode, do posesti eksplozivnega orožja, povzročitve telesnih poškodb in ugrabitve. Njegova prvotna branilca, odvetnik Aleardo Ginaldi iz Tržiča in odvetnik Eno Pascoli, občinski svetovalec misovske stranke v Gorici, pa sta bila obtožena, ker naj bi nudila pomoč osumljencu.

Vsa zadeva ima še ljubezenski prizvok, s tipičnim primerom pretiranega vročkrvnega ljubosumja. Vse se je začelo, ko je neka Diana Budin iz Tržiča sklenila, da prekine sentimentalno razmerje z di Roso. Temu pa taka odločitev ni bila po godu. Stvar se je nekoliko zapletla zaradi Budininega moža Luciana Fornasarija in prijateljce Romane Martinuzzi, ki sta bila po mnenju di Rose verjetno odgovorna za prerano prekinitev njegove ljubezenske idile. Tako je septembra 1982 pred pralnico Martinuzzijeve eksplozivna bomba, ki je povzročila za 3 milijone lir škode. Tri mesece kasneje je ista usoda doletela Fornasarijevo mehanično delavnico; tokrat je škoda znašala 5 milijonov.

To pa še ni vse. Ne bodi len naj bi di Rosa 12. maja lani napadel Martinuzzijevo, jo zaprl v stanovanje, jo zvezal, nato pa jo obdelal z brcami in pestmi. Končno naj bi mož vseeno poskusil še zadnjo karto z Diano Budin, jo skušal s grožnjami in nasiljem držati pri sebi in ji celo zagrozil, da bo v nasprotnem primeru ubil njeno hčerko.

To so obtožbe. Odvetnika Pascoli in Ginaldi sta se kot zagovornika di Rose obrnila do Budinove in jo skušala prepričati naj prekliče obtožbe. Ženska pa se ni pustila prepričati in je o njenih pritiskih obvestila sodstvo, ki je oba odvetnika prijavilo zaradi kaznivega nudenja pomoči obtožencu.

Včerašnja obravnava se je začela z nekaj ugovori odvetnika Maniacca, ki sedaj zagovarja di Roso. Zatem so sodniki poslušali nekatere od številnih prič. Med najzanimivejšimi je bilo pričevanje Budinove. Di Rosa naj bi ji povedal, da je plačal dva Cutolova moža, da bi postavila bombo Martinuzzijevi in Fornasariju, z namenom, da bi ju prepričal, naj se ne vmešavata v njegovo »love story«. Budinova in druge priče so potrdile tudi ostale obtožbe.

Razpravo so včera morali prekiniti in se bo nadaljevala v sredo, 30. maja.

Jutri vsi ob 11. uri na Travniku v Gorici

Divjanje nacističnih tolpe pred štiridesetimi leti v Renčah

V Renčah bo 20. maj 1944 ostal zapisan kot eden najbolj črnih dni med drugo svetovno vojno. Ta dan so v vas prihitali Nemci, napadli kurirsko postajo v zasedlu Ozrenj, mučili in pobijali civilno prebivalstvo, požigali domove, odpeljali ljudi v zapore in taborišča.

Nemci so ob pomoči izdajalcev prišli v okolico Renč že v zgodnjih jutranjih urah in povsem obkolili zaselek Ozrenj. Ob prvem svitu so napadli hišo, kjer je bila postaja italijanskih partizanskih kurirjev. Napad je bil nepričakovan in silovit in ni bilo časa niti možnosti misliti na obrambo ali preboj.

Na srečo je nekaj kurirjev prejšnjo noč odšlo v različne smeri, sicer bi bilo število žrtev še večje.

Ko so Nemci vdrl v hišo so tam zajeli še dva živa kurirja ter ju med pretrepanjem in mučenjem odpeljali na trg v Renče. V poskusu, da bi se z begom rešil je padel smrtno zadet Zvonimir Saksida, medtem ko se je s srečnem in obenem čudnem naključju rešil Battista Borio iz Turina. Prestregel je smrtno zadetega tovariša in oba sta se zgrudila na tla. Nemci, ki so zatem vdrl v hišo so mislili, da sta oba mrtva. Ves ta čas je Borio negibno ležal pod Saksidovim okrvavljenim truplom, po odhodu Nemcev pa

pobegnil v gozd.

V sosednji hiši so ustrelili Jožefa Mozetiča, ki je bil bolan in je ležal v postelji, 19-letno hčerko in ženo so zvrlekli na dvorišče, jih pretepli in nato ustrelili.

Skupina Nemcev je medtem vdrla v hišo Selme in Marije Mozetič. Obbe sta tesno sodelovali z narodnoosvobodilnim gibanjem in pomagali partizanom. Selmo in Marijo so nečloveško mučili in pretepali.

Nemci in njihovi pomagači so v vas prišli s seznami aktivistov. Kljub temu, da se je večina mladih ljudi poskrila, so jih ob koncu racije nalovili 36. Vse so privlekli na trg v Renčah, kjer je poveljnik imel kratek nagovor in zagrozil, da bodo vse vaščane, ki bodo še pomagali partizanom odpeljali v zapore in taborišča, hiše pa zažgali.

Pred tem so Nemci zagrešili še en zločin. Enega od dveh zajetih partizanov, Maria Agostinellija so obesili na oknu občinskega urada v Renčah. Vedel se je zelo junaško. Medtem ko so ga bili s puškinih kopiti je vpil živel Stalin, živel Roosevelt. Končno so ga pahnili skozi okno, kjer je obvisel. Drugega zajetega partizana so Nemci odpeljali. Ni znano, kaj se je z njim zgodilo. Zajete aktiviste so Nemci odpeljali v zapore, druge pre-

bivalce pa izpustili. Kmalu po odhodu Nemcev pa je v kraj prišla skupina Mongolcev, ki je dokončala racijo. Zažgali so Mozetičevo hišo in v ogenj vrgli trupla mame in hčerke Angele. Pri Martinu jih so na begu ustrelili Viktorijo Trojer. Ta dan so na območju Renč zažgali pet stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij.

Ta dan so padli: Zvonimir Saksida iz Gradišča, Mario Agostinelli iz Torina, Armando Romualdi iz Ancone (komandir), brata Pietro in Giuseppe Cuchara doma iz Sardinije in Pietro Capus, prav tako iz Sardinije.

(A. K. - V. K.)

Natečaj za članek ali serijo člankov o gorskem svetu ob Soči

Goriška sekcija italijanskega alpinističnega kluba (CAI) je razpisala, ob 20-letnici smrti prof. Emilia Mulscha, znanega planinca in pisatelja, denarno nagrado v višini 300 tisoč lir — nagrado je dala na razpolago pokojnikova družina — za članek ali vrsto člankov o gorskem svetu ob Soči. Članki lahko obravnavajo različno tematiko, od favne in flore, do geologije, krajine itd.

Pogoj je, da so bili, ali bodo članki objavljeni v obdobju od 1. julija 1983 do 30. septembra 1984. V poštev prirejajo tudi članki objavljeni v drugih jezikih, vendar je treba v tem slučaju poskrbeti za prevod. V vsakem primeru je treba članke poslati do 31. oktobra s priporočenim pismom na naslov CAI - Club Alpino Italiano — Ul. Rossini 13 v Gorici s pripisom »Premio giornalistico«.

Meddeželni natečaj za fotoamaterje

Konec maja zapade rok 12. meddeželnega fotografskega natečaja Slovenija - Koroška - Furlanija - Julijska krajina. Letos bo manifestacija v Ljubljani, v organizaciji Fotokluba Planinske zveze Slovenije. V natečaju lahko sodelujejo fotoamaterji z območja treh sosednjih dežel. Vsak udeleženec lahko pošlje največ štiri črno-bele slike v formatu 30x40 in štiri barvne diapozitive formata 5x5 na poljubno temo.

Slike in diapozitive je treba poslati na naslov Fotoklub planinske zveze Slovenije, Dvorčakova 9, 61000 Ljubljana. Podrobnejša pojasnila prejmejo zainteresirani v trgovinah s fotografskim materialom S. Medeot na Verdivem Korzu in G. Assirelli v Ul. San Giovanni. Ob tem seveda ne gre pozabiti, da poteka rok za sodelovanje v natečaju 31. maja.

spodaj primlinu, se ne bi mogli znesti nad našo vasjo!

Šele sedaj je doumela svojo krivdo. Kot da ne bi mogla verjeti, je vprašala:

»Krivite me za požig vasi?»

»Tako je!« je odvrnil župnik.

»In za bratovo smrt?»

»Tudi za bratovo smrt! Nesrečnica! Mar nisi vedela, da sodeluje v odporu?»

»Doma so vse prikrivali pred menoj. Če bi mi bili zaupali, se to gotovo ne bi zgodilo...«

Odšla je k cerkvenemu zidu in se vrgla k bratu. Ni se hotela ločiti od njega. Zaželela si je, da bi umrla. Ko bi bil brat povedal, kam hodi noč za nočjo in s kom se sestaja, ne bi napravila te usodne napake... Joj, tega ne bo preživela...

Božala je njegovo hladno in okrvavljeno roko in jo močila s solzami... Še preden ga bodo položili v grob, si bo solzila sama... Le kaj jo je prineslo domov za praznike? Služila je v mestu ob morju pri italijanski družini... Ne bo se vrnila!... Vrgla se bo v reko, da bo voda izmila z nje greh in utopila njeno bolečino...

Sredi noči je zapustila vas in se napotila v dolino. Vso pot ni srečala živega človeka. Ustavila se je na mostu. Gladina vode je bila spokojna. Pod lesketa-jočo se ploskvijo so se vrstili globoki tolmoni in gol-tali vase, kar je reka prinesla.

»Tu bom mirna...« je pomislila.

Vodna gladina je vzvalovila... V njej so se skrivale sence visokega drevja. Krogi valov so bili vse večji, dokler se niš odbili od skalnatega obrežja in se v vedno manjših krogih vračali v izhodišče. In sence dreves so otrpnile v novem miru spokojne vode...

XXXII.

Bečanov sosed Bizant se je skušal tolažiti tako, da je s pomočjo svojih šefov prevladil svojo in Hlevarjevo krivdo na učiteljico Evelino in njenega ljubimca. Pa tudi na neko žensko, ki je prišla iz mesta domov in tudi odšla nazaj k Italijanom.

Drevi v Katoliškem domu

Koncert ob 50-letnici delovanja zbora Rupa-Peč

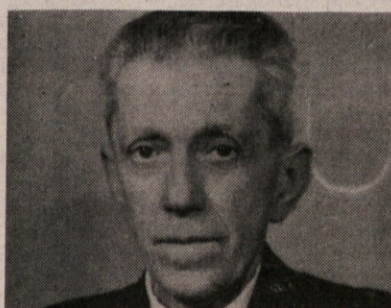
Pevski zbor Rupa - Peč ima za sabo 50 let delovanja. Jubilej bodo pevci in pevke počastili danes, s samostojnim koncertom, ki bo ob 20.30 v Katoliškem domu v Gorici.

Zbor že dve desetletji vodi Zdravko Klanjšček, ki bo seveda dirigiral tudi na nocojšnjem jubilejnim koncertu. Trenutno šteje mešani zbor 35 članov

iz Rupe in Peči. Poleg cerkvenega petja gojijo narodno in umetno pesem, velikokrat so nastopili na pevskih revijah, gostovali v raznih krajih v Sloveniji in na Koroškem.

Za današnji koncert so pripravili bogat spored polifonskih, slovenskih narodnih in umetnih pesmi.

Učitelju Fonziju Štruklju

V svojem 90. letu starosti je pred kratkim umrl znani učitelj Fonzi Štrukelj iz Tolmina, kjer se je rodil 2. julija 1894. Vpoklan je bil v vojsko tik pred maturo, ki jo je namesto v Gorici opravil na tolminskem učiteljsku leta 1919.

Vsa leta po vojni je vodil tamburaški orkester in bil najbolj aktiven v Rokodelskem bralnem društvu v Tolminu. Pogumno je društvo rešil 75 tisoč lir, takrat lepo premoženje, ki so ga fašisti po vsej sili hoteli zapleniti. Med poučevanjem v Jagerščah je ustanovil PD, režiral uprizoritve, vodil pevski zbor in obogatil knjižnico s pritihoapljenimi knjigami iz Jugoslavije. Zato so ga fašisti odpustili. Nato je na poziv šebreljskega župana uredil šebreljsko knjižnico.

Zaposlil se je pri Kmetijski zadrugi na Reki pri Cerknem ter z Dominikom Kacinom širil slovensko knjigo in učil otroke slovenščine. Ker so fašisti zadrugo zatrli, je dobil delo

pri oni v Hudajužni. Tu je skrivaj učil petje, deli »Prve korake« in antifašistični tisk. Vneto je delal v tajni organizaciji TIGR. Pretela mu je aretacija. Pobegnil je v Jugoslavijo. Po enem letu brezposelnosti se je zaposlil v pisarni mestne policije v Mariboru.

Ob napadu na Jugoslavijo so ga Nemci oropali aprila 1941. Ušel je v Ljubljano in po ponovnem letu brezposelnosti dobil delo pri prehrabnem uradu v Tolminu. Stalno je sodeloval v NOB. Nemci so ga aretirali 19. februarja 1944, toda z nekim posredovanjem so ga izpustili in izgnali. Tudi s Tirolskega je bil izgnan po treh mesecih bivanja. Do osvoboditve je živel v San Danieleju pri Vidmu in bil stalno povezan z OF.

Z letom 1945 do upokojitve je poučeval v Volčah, se izživljal v prosvetni dejavnosti in vodil tamburaški orkester. Zveza kulturno prosvetnih organizacij Slovenije mu je podelila Odličja svobode z zlatim listom za dejavno spodbujanje kulturnega življenja. Predsednik SFRJ Tito ga je odlikoval z medaljo za zasluge za narod in z redom Republike z bronastim vencem. Ob 40-letnici OF slovenskega naroda mu je predsedstvo SZDL podelilo Spominsko značko Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Fonzi je bil zelo priljubljen med učitelji zaradi tople tovariške iskrenosti in zavzetosti za obstoj in napredek Slovencev. Spomin nanj ne bo splahnel.

T. R.

STONE SVETINA

Med nebom in peklom

145.

»Jočete? Ste pomislili na Zannija?«
Prikimala je.

»Kako ste ga morali imeti radi... Napravil bom vse, da vas potolažim...«

XXXI.

Med ruševinami požganih hiš je še vedno tlela žerjavica. Nekaj ljudi je tavalo okrog pogorišč. Bili so kot sence. Svojo nesrečo so zalivali z grenkimi solzami.

Večina vaščanov — tistih, ki jim ni pogorelo in jim niso odpeljali svojcev — se je zbrala v cerkvi. Vo-jaki so odšli in vaška ulica je bila prazna.

Ljudje v cerkvi so bili zgneteni v gručo. S sklonjenimi glavami so naglas molili za župnikom, ki je klečal vseh v bled in zmeden pred oltarjem. V cerkvi je bilo temačno, le sveče so medlo utripale med oltarjem in križevim potom.

Ob pokopališkem zidu sta ležala ustreljena talca. Okoli njiju so gorele sveče, zasajene v zemljo. Ob mrtvem Trebcu je klečalo dekle in vilo roke k brezčutnemu nebu.

»Gospod, usmili se, oprosti nevednici...«

Bila je sestra ustreljenega. Prišel je župnik, se ji približal in dejal:

»Poglej, nesrečnica, požgano vas! Kaj si storila? Zakaj si govorila, ko te sploh ni nihče nič vprašal?«

Gledala ga je osuplo in odgovorila skoraj užaljena:

»Sem mar jaz kriva in ne Bečanovi?«

»Kriva si! Če Italijani ne bi bili vedeli, kdo je bil

FORMULA 1 — VN FRANCIJE

Tambay na renaultu najhitrejši

DIJON — Po prvem dnevu uradnih poskusnih voženj za 70. Veliko nagrado Francije v Dijonu vlada največje zadovoljstvo v taboru Renaulta, saj je na prvem mestu Tambay na renaultu elf pred De Angelisom na lotusu renaultu. Slabo sta se odrezala Ferrarijeva voznika Alboreto in Arnoux, ki sta na enajstem oz. dvanajstem mestu. Imela sta precej težav, toda v Ferrarijevem taboru niso zaskrbljeni in računajo, da bo do prave dirke z avtomobiloma vse nared.

VRSTNI RED

1. Tambay (Fr.) renault 1'02"200, povprečna hitrost 219.935 km na uro; 2. De Angelis (It.) lotus 1'02"336; 3. Piquet (Braz.) 1'02"806; 4. Rosberg (Fin.) williams 1'02"908; 5. Prost (Fr.) mclaren 1'02"982; 6. Mansell (VB) lotus 1'03"200; 7. Warwick (VB) renault 1'03"540; 8. Winkelhock (ZRN) at 1'03"865; 9. De Cesaris (It.) ligier 1'04"137; 10. Lauda (Avs.) mclaren 1'04"419.

Po prvi etapi kolesarske dirke po Italiji Fignon prevzel vodstvo

MARINA DI PIETRASANTA — Današnje prvo etapo dirke po Italiji na kronometer za ekipe od Lucce do Marine, dolgo 55 km, je dobilo moštvo Renaulta s Fignonom na čelu, ki je z današnjo zmago prevzel tudi roza majico. Med italijanskimi ekipami je bila najboljša Carrera Inoxpran, z Visentinijem, ki je bila druga, medtem ko si Moser s svojo ekipo deli tretje in četrto mesto z ekipo Belgijca Van Impeja. Razočarala je ekipa lanskega zmagovalca Saronnija Del Tongo Colnago, ki je za zmagovalcem eno minuto in 35 sekund in je tako Saronni na skupni lestvici precej nazadovol.

Vrstni red prve etape za ekipe:

1. Renault (Fignon) v 1.04'13", s povprečno hitrostjo 51,388 km na uro; 2. Carrera Inoxpran (Visentini) po 6"; 3. in 4. Metauro Mobili (Van Impe) in Gis-Tuc Lu (Moser) po 27"; 5. Atala (Gavazzi) po 30"; 6. Alfa Lun (Lejarreta) po 44"; 7. Sammontana (Argentin) po 47"; 8. Ma-

gniflex Cilo Aufina (Mutter) po 50"; 9. Malvor Bottecchia (Beccia) po 1'24"; 10. Wilier Triestina (Boyer) po 1'31"; 11. Dromedario (Vandi) po 1'31"; 12. Del Tongo Colnago (Saronni) po 1'35".

SKUPNI VRSTNI RED

PO PRVI ETAPI
1. Fignon (Fr.) 1.08'13"; 2. Moser (It.) po 4"; 3. Gaigne (Fr.) po 5"; 4. Visentini (It.) po 6"; 5. Mottet (Fr.) po 7"; 6. Wojtinek (Fr.) po 9"; 7. Chevalier (Fr.) po 9"; 8. Bon-tempi (It.) po 13";

● OLIMPIJSKE IGRE — Predsednik sovjetskega olimpijskega komiteja Marat Gramov je na včerajšnjem izrednem zasedanju izvršnega odbora MOK ponovno potrdil, da je odločitev Sovjetske zveze, da ne nastopi na igrah v Los Angelesu, dokončna. Zagotovil je tudi, da Sovjetska zveza nima namena organizirati v času olimpiade nobene podobne prireditve.

Tudi košarkarji aktivni v boju za naše pravice

Košarkarji Jadrana imajo dosti zaslug, da se je slovensko govorico slišalo v mnogih krajih po Italiji in s svojimi nastopi so bili najboljši ambasadorji naše prisotnosti v Italiji in pozivajo vse Slovence, da se udeležijo jutrišnje manifestacije na Travniku v Gorici

Play-off za košarkarsko B ligo

Jadran pred odločilno nalogo

Jadran bo drevi odigral svoje najpomembnejše srečanje v letošnji sezoni. Več o važnosti tekme sploh ne bi povedali, saj vsi dobro vemo, da je od drevisnjega končnega izida odvisna usoda našega moštva. Jadranovci so se na drugo tekmo z Maltintijem temeljito pripravili in so poleg tega odigrali tudi koristno trening tekmo z ljubljansko Olimpijo. Jasno je, da bodo razpleti in današnji tekmi prej vezani na razpoloženje in psihično stanje košarkarjev na igrišču, kot na uspešno izvajanje taktičnih nalog. To še enkrat poudarjamo, ker so predvsem čustveni dejavniki tisti, ki v taki odločilni tekmi, kot bo drevisnja, vplivajo tudi na sproščenost posameznika, na tehniko in na tak-

tično mišljenje. Na dlani je, da se obe moštvu poznata takorekoč »na pamet«, zato je za oba tekmeča obremenjenost v igri toliko večja.

Drevisnje srečanje bo pravzaprav dvoboj velikanov, ki se borita za življenje in smrt in ki bosta eden do drugega neprisrčljiva. Gostje so vsekakor v rahli prednosti, ker bi zanje poraz v Trstu ne bil usoden. Glede na pomembnost drevisnjega spopada smo prepričani, da bodo navijači prisostvovali tekmi v še večjem številu kot običajno in da bodo spodbujali in bodrili svoje moštvo od začetka pa vse do poslednjega sodniškega žvižga. Za naše košarkarje pa smo že v naprej prepričani, da bodo stopili na igrišče s potencirano voljo

do zmage in vsi upamo, da bodo tudi v najbolj ustreznem psihofizičnem stanju. Srečanje med Jadranom in moštvom Maltinti Pistoia bo drevi, v tržaški športni palači s pričetkom ob 20.30.

Cancia

● KOŠARKA — Paul Westhead, bivši trener Los Angeles Lakers, bo v prihodnji sezoni treniral košarkarje Scavolinija. Vest je uradno sporočilo društvo iz Pesara.

● GIANCARLO PRIMO v prihodnji sezoni ne bo več vodil goriškega San Benedetta. To je sporočilo goriško društvo, ki z obžalovanjem sprejema odstop Prima zaradi družinskih motivov.

Tenis: mednarodno prvenstvo Italije C. Panatti ni uspelo

RIM — Claudio Panatta se ni ušel kvalificirati v polfinale mednarodnega teniškega prvenstva Italije v Rimu. V četrtfinalu je gladko izgubil proti Gomezu iz Ekvadorja s 6:3 in 6:0. Panatta je igral precej slabše kot na prejšnjih srečanjih, do izraza pa je prišla tudi izčrpanost kot posledica naporenega dvoboja z Ariasom, ki je peti nosilec turnirja, je bil danes za Italijana premočan in osem tisoč gledalcev je razočarano zapustilo centralno igrišče v Rimu.

IZIDI ČETRTFINALA

Olerc (Arg.) - Arraya (Peru) 6:1, 6:3; Gomez (Ekv.) - Panatta (It.) 6:3, 6:0; Perez (Urug.) - Dickson (ZDA) 6:4, 6:4; Crickstein (ZDA) - Cancellotti 6:4, 6:0.

DVOJICE - ČETRTFINALE

Giammalva - Giammalva (ZDA) - Edmondson - Stewart (Avstral.) 6:7, 6:2, 6:1; Flach - Seguso (ZDA) - Gunnarson (Šve.) - Mortensen (Dan.) 6:1,

4:6, 7:5; Graham - Warder (ZDA) - Canè - Colombo (It.) 6:3, 2:6, 6:3.

NOGOMET

Italija proti ZRN

Italijanska nogometna reprezentanca je odpotovala v Zürich, kjer bo 22. maja igrala proti Zahodni Nemčiji. Od poklicanih nogometašev bosta manjkala Cabrini in Rossi, ki sta se poškodovala na zadnji Juventusovi tekmi proti Portu. Gotovo je, da bo na torkovi tekmi namesto Cabrinija igral Nela, za katerega Bearzot pravi, da je dober branilec, poleg tega pa je nevaren tudi v napadu in tako lahko v celoti nadomesti izgubo Cabrinija. Po tekmi z ZRN bo italijanska reprezentanca nadaljevala svojo pot v Karado in ZDA, kjer bo igrala z obema reprezentancama. Na ameriško turnejo ne bodo odpotovali nogometaši Rome, katere 30. maja čaka finalno srečanje pokača prvakov proti Liverpoolu.

Namizni tenis: državno prvenstvo

Marina Cergol za naslov

V Enni na Siciliji, kjer je v polnem teku državno namiznoteniško prvenstvo, bodo danes stopile za zeleno mizo tudi prvokategorice. V posamični konkurenci bodo nastopile tudi vse tri krasovec Marina Cergol, Sonja Doljak in Damjana Sedmak, ki so se kvalificirale v to zaključno fazo. Letos so spremenili formulo, saj so državni turnirji v teku sezone služili za nabiranje točk in najboljših 16 se je uvrstilo na državno prvenstvo, o naslovu pa bi odločala le današnja preizkušnja, katere finale je napovedan za jutri ob 12.45.

Ena izmed favoritinj za naslov državne prvakinja je vsekakor tudi Cergolova, ki je uspela pred dvema letoma, lani pa jo je presenetila nova zvezda Zampinijeva in jo potisnila na drugo mesto. Če ne bo nepričakovanih razpletov, bo državni naslov tudi letos domena teh dveh igralk, račune pa jima lahko prekriža Busnardova in tudi izkušena Bevilacqua je sposobna podviga. Sonja Doljak bi se ob dobri igri, ki jo je pokazala v le-

tošnji sezoni morala prebiti do četrtfinala, vendar pa je letos dosti pridobila na zrelosti in samozavesti, tako da lahko tudi prijetno presenetiti. Sedmakova bo verjetno že v prvem kolu naletela na eno izmed favoritinj, vendar pa bo tudi ona gotovo znala solidno opraviti svojo nalogo.

Kako koajno lahko pričakujemo tudi v igri dvojic. Dobre izglede celo za najlahtnejšo kovino ima mešani par Cergol - Giovanni Bisi, v tej konkurenci pa bosta igrali še dvojici Doljak - Bargagli in Sedmak - Tinelli. V ženskih dvojicah pa bosta nastopila para Cergol - Donda in Doljak - Sedmak. (B. S.)

● V FINALU EVROPSKEGA nogometnega prvenstva »espoirs« je Anglija v prvi tekmi v Seville premagala reprezentanco Španije z 1:0. Zmaga gostov je zaslužena, najboljši na igrišču pa je bil vratar domačinov, ki je preprečil še hujski poraz. Povratna tekma bo na sporedu 24. maja.

DANES V GORICI OB 16. URI

Nagrajevanje športnikov F-JK

Danes ob 16. uri bo v goriškem Avditoriju tradicionalna podelitev priznanj najboljšim športnikom in športnicam iz Furlanije - Julijske krajine v letu 1983. Atleti, ki so v minuli sezoni dosegli pomembne rezultate na državnih ravni ali so oblekli dres državne reprezentance (teh je 150 iz 28 panog) bo nagradil deželni odbornik za šport Brancati. Poleg običajnih priznanj bodo letos posebno nagrado namenili »superatletom F-JK«, ki so se še posebej izkazali v agonističnih panogah. Med udeleženci nagradjevanja, ki ga prireja dežela v sodelovanju s CONI, so tudi nekateri slovenski atleti in sicer deseterbojec Gorazd Pučnik, kotalkar Samo Kokorovec, strelec-invalid Pavel Križmančič in namiznoteniški igralci Krasa Sonja Doljak in Marina Cergol.

● AVTOMOBILSKI RALLY štirih dežel se bo začel danes v Pavii in na njem bo sodelovalo 71 posadk, ki bodo tekmovala za trofejo Fiat in Opel. Cilj rallyja je predviden v nedeljo dopoldne.

KOŠARKA

Mladinci ZSSDI v Novi Gorici

V OŠ IX. korpusa v Novi Gorici bo danes že četrti tradicionalni mednarodni mladinski košarkarski turnir v spomin Bojana Debenjaka, ki je pred štirimi leti tragično preminil. Bil je odličen mladinec domačega KK Gostol (sedaj Nova Gorica).

Na turnirju bodo poleg domačega KK Nova Gorica, nastopile še ekipe Ilirije iz Ljubljane, F-JK in ekipe ZSSDI, ki jo bodo sestavljali košarkarji Sokola in Bora.

Razpored turnirja je sledeč: Ob 9.00 Nova Gorica - ZSSDI; 10.45 Ilirija - Furlanija - Julijska krajina; ob 15.00 bo tekma za 3. in ob 16.45 za 1. mesto.

Po končanem turnirju bo organizator podelil priznanja udeležencem ekipam. (Rudi Varl)

● KOŠARKA — Na kvalifikacijskem turnirju za nastop na OI v Los Angelesu bodo v finalni skupini igrala naslednje ekipe: Španija, Grčija, SZ, Švedska, Francija, ZRN, Velika Britanija in Izrael. Prve štiri ekipe se uvrstijo na OI.

Na sabljaškem turnirju za trofejo Marzi

Sovjetska zveza najboljša

Ginnastica Triestina je pred kratkim organizirala močan mednarodni sabljaški turnir na katerem so največ pokazali sovjetski tekmovalci, ki so med najboljšimi na svetu v tej panogi

šport na primorskem

V ospredju regate v Izoli

V nedeljo bo Izola prizorišče tradicionalne, 29. po vrsti Istrske veslaške regate, na kateri bo tokrat nastopilo rekordno število tekmovalcev. Do srede tedna je prireditelj, domači veslaški klub Argo, dobil prijave iz petnajstih društev in klubov, ki bodo v Izolo poslali 153 čolnov. Med nastopajočimi bodo posadke iz vseh slovenskih klubov, predstavniki kolektivov iz Istre in Kvarnerskega zaliva, kot običajno pa bo zelo številno zastopstvo iz tržaških veslaških klubov. Na tej reviji predvsem pionirskega in mladinskega veslanja bomo lahko torej videli skoraj vse, ki v jugoslovanskem veslanju kaj pomenijo, s pozornostjo pa bomo spremljali predvsem nastop izolskega mladinskega dvojca s krmarjem (Čehovin, Pekolj, Dujc), ki mu bo izolska regata služila kot dobra priprava pred mednarodno preizkušnjo v Brnu, na kateri si bo skušal pridobiti vizum za nastop na mladins-

skem svetovnem prvenstvu na Švedskem.

Med ligaškimi obračuni naj omenimo predvsem derbi slovenske nogometne lige v Kopru, kjer se bo domača enajsterica pomerila z Mariborom, ki si je že zagotovil napredovanje v drugo zvezno ligo. Prav zaradi neobremenjenosti s pomonom srečanja lahko pričakujemo zanimiv nogomet, Koprčani pa so že med tednom, kljub porazu s Triestino z 1:2, dokazali, da so zadržali dobro formo, v kateri igrajo ves pomladanski del prvenstva.

MIRAN KLJUN

● BRAZILSKI NOGOMETAŠ SOCRATES bo v prihodnji sezoni nastopal za Fiorentino. Po dogovoru, ki je bil dosežen včeraj, bo Fiorentina plačala dosedanemu Socratesovemu klubu Corinthiansu 3,2 milijona dolarjev, medtem ko bo imel igralec letno plačo 850.000 dolarjev.

Odbojka: dekleta v Tarcentu, fantje pa v Repnu v organizaciji ŠZ Sloga

Kar tri slovenske ekipe v deželni finalu »under 15«

Sloga v moški ter Breg in Sovodnje Butkovič v ženski konkurenci so slovenske ekipe, ki se bodo jutri v Repnu in Tarcentu (Videm) potegovali za naslov odbojkarskega deželne prvega v mladinski kategoriji under 15. Ob zelo številnem zastopstvu naših ekip v predstavnosti goriske in tržaške pokrajine, kar je že samo po sebi zelo spodbudno, pa še pomembno dejstvo, da bo prireditelj moškega dela deželne finala slovensko društvo in sicer ŠZ Sloga, ki je tako za Borom že druga naša osnovna športna organizacija, kateri je bila letos zaupana izvedba pomembnejše odbojkarske prireditve v deželi.

FANTJE

V deželni finale so se poleg ekipe

Sloge, ki je briljantno osvojila naslov tržaškega pokrajinskega prvega, uvrstila še Volley Ball iz Vidma, Libertas iz Gorice in Prata iz Pordenona. Nasprotniki slogašev so prava neznanca. Naši igralci se bodo v jutranji izločilni tekmi pomerili s Prato, ki se lahko sicer ponaša z bogatejšo tradicijo pri ženskah, vendar je v zadnjih letih precej okrepila tudi moški sektor. V drugem »polfinalu« se bosta spopadla videmski Volley club in goriški Libertas. Slednji je v pokrajini izločil iz finala Olympio. Videmčani pa, ki jih trenira Poljak Swiderek, sicer član prve ekipe, ki nastopa v A-2 ligi, ne skrivajo svojih ambicij po zmagi na deželni ravni, saj je društvo dr. Travaglinija postavilo izredno ambiciozen program dela tudi na mladinski ravni.

Kakšne so možnosti Sloge? Vzhodnokraško društvo se na prizorišču deželne odbojke z moško ekipo predstavlja prvič, zato ne starta z velikimi ambicijami. Že uvrstitev v deželni finale je za slogaše lep in nepričakovan uspeh. To pa še ne pomeni, da se naši igralci že vnaprej predajajo. Konkurenca, zlasti furlanskih ekip, bi morala biti dokaj ostra, vendar vsaj uvrstitev v finale za prvo mesto, je cilj, ki si ga naši mladi igralci morajo in lahko zastavijo.

Društvo je finale skrbno pripravilo, ob priliki pa je izdalo tudi program s sestavo ekip in urnikom srečanj, ki je naslednji:

10.30: Volley Ball - Libertas Gorica; sledi Sloga - Prata.

16.00: mali finale, sledi finale za

1. mesto.

DEKLETA

Južni del Furlanije-Juljske krajine v rokah slovenskih ekip! Če je zmagala Brega na pokrajinski ravni le potrditev že večletne premoči ženske slovenske odbojke na Tržaškem, pa predstavlja nastop Sovodenj Butkovič v predstavnosti goriske pokrajine res prijetno presenečenje.

Naši ekipe bosta že v jutranjih izločilnih tekmah pred dokaj težkima nalogama. Še zlasti velja to za Brežanke, ki se bodo pomerile nič manj kot z nosilkami državnega podnaslova in sicer s tradicionalno močno ekipo iz Fiume Veneta. Ne gre sicer pozabiti, da se na mladinski ravni ekipe iz leta v leto spreminjajo (nekateri lanske »under 15« Fiume Ve-

neta so že nastopale v B ligi!), vendar ostaja nasprotnik Dolinčank sila nevaren in po našem mnenju bo prav ta tekma odločala o končnem zmagovalcu deželne finala.

Sovodenjkom pa bo na drugi strani mreže stala nasproti domača šesterka iz Čente, ki se odlikuje predvsem po servisih, ni pa izrazito močna ob mreži. Mnogo bo odvisno od tega, ali bo lahko računala na podporo domačih navijačev. Naše igralke pa se ne smejo ustrašiti in njihova naloga je, da prekinijo tradicijo, po kateri je goriškim ekipam zabranjena pot do velikega finala.

10.30: Itas - Breg; sledi Tarcento - Sovodnje Butkovič.

16.00: mali finale, sledi finale za 1. mesto. (ak)

Bor JIK Banka je napredoval v moško odbojkarsko C-2 ligo

Povratak v višjo ligo nagrada za požrtvovalnost

Borova članska moška odbojkarska ekipa je edina slovenska, šesterka, kar jih je nastopilo v deželnih ligah, ki se lahko ponaša z napredovanjem. Pravzaprav je to le povratak v C-2 ligo, iz katere so borovci izpadli v sezoni 1982/83, ko je ekipa običajno prav na zadnjem mestu skupine za obstanek.

Pred pričetkom letošnje sezone si v Borovem taboru takojšnjega povratka v višjo ligo ni nihče nadejal. Vsi so sicer pričakovali, da bo ekipa v nižji ligi opravila solidno prvenstvo, vendar lanske izpad je bil preveč pekoč, da bi si kdorkoli upal govoriti o takojšnji revanši. In vendar so »plavi« s požrtvovalnostjo in iz kola v ko lo boljše igranje, za kar ima nedvomno veliko zaslug tudi trener Guido Neubauer, presenetili vseh.

Morda ni odveč, da na kratko pregledamo, kako to, da je Bor po dolgotrajnem igranju v drugi ligi strmoglavil do roba pokrajinske ravni in se nato spet povzpelo do položaja, ki nekoliko bolj dostojno odraža bleščečo preteklostjo te ekipe.

V sezoni 77/78 so »plavi« prvič izpadli iz B lige, že naslednje leto pa so predvsem zahvaljujoč se povratku,

Klavdija Veljaka v matično društvo, premočno zmagali v C ligi.

Po solidnem prvenstvu B lige v sezoni 79/80 so borovci v sezoni 80/81 že drugič, tokrat dokončno, zapustili drugoligaško prizorišče. V ekipo je naslednje leto prestopilo nekaj mlajših igralcev (Stančič, Batič in Pernarčič), ki so ob pomoči veteranov dokaj uspešno nastopali v tedaj že ustanovljeni C-1 ligi, vendar so po končanem prvenstvu praktično vsi starejši igralci prenehali z igranjem ali so zapustili društvo in ekipa se je tako razbila.

Vodstvo se je v sezoni 1982/83 odpovedalo prezahtevni C-1 ligi in ekipo, ki je istega leta iz 1. divizije napredovala v D ligo, okrepljeno z mlajšimi silami bivše prve ekipe, veteranom Plesničarjem in tremi igralci Krasa, vpisalo v C-2 ligo. Izkazalo se je, da je bil »skok« za nekatere igralce prevelik in letošnja uvrstitev, ki so jo izbojevali praktično isti igralci, to le še potrjuje.

Pri odboru Borovega odbojkarskega odseka smo se pozanimali za oceno letošnje sezone. Povedali so nam, da so z napredovanjem seveda zelo zadovoljni, ker je bilo s tem konec

vrste zaporednih izpadov in se sedaj odpirajo možnosti za okrepitev celotnega moškega odseka. Članska ekipa je povprečno še dokaj razpad (okrog 24 let) in ji ne preti razpad, hkrati, pa je brezno med člani in mladinci manjše, kot včasih, tako da je moč računati tudi na določeno pomladitev, ki pa je v prihodnji sezoni še ne more biti. Za naprej računajo pri Boru še na vse igralce in tehnično vodstvo, ki je letos stalo ob ekipi, treba pa bo najbrž pomisliti tudi na kakšno okrepitev. Glavna naloga odbora pa je nedvomno v tem, da poveča naraščajo, ki ga je kljub bistvenemu napredku še vedno premalo in da, morda tudi ob sodelovanju drugih slovenskih društev, začrta program za smotnejši in učinkovitejši razvoj moške odbojke na Tržaškem.

Bor JIK Banka in Val v Ljubljani

Danes se bosta članski vrsti Bora JIK Banka in štandreskega Vala udeležili tradicionalnega turnirja za prehodni pokal SZDL Ljubljane - center ob 39-letnici osvoboditve Ljubljane. Turnirja se bo udeležilo skupno 12 e-

kip, vse tekme pa bodo v hali Tivoli s pričetkom ob 9. uri.

PRIJATELJSKA TEKMA

V nabitosti polni sovođenjski telovadnici (100 ljudi) sta ženski najmlajši postavi Sovodenj in Doma odigrali prijateljsko odbojkarsko tekmo. Na igrišču so se pomerila dekleta od 12. do 14. leta starosti, ki so s tem športno začele komaj pred nekaj meseci. Kljub temu je bilo srečanje zanimivo in ob koncu so se domenili, da ga bodo ponovili v četrtek, vedno v Sovodnjah.

Taka prijateljska srečanja dekletom služijo tudi kot priprava na večdnevni tečaj, ki ga bodo imele konec junija meseca na Laznah.

Sovodnje — Dom Agorest 2:2

SOVODNJE: Fajt, Černe, Krašček, Čevdak, Klančič, Florenin, Pelicon, Kovac, Kuzmin, Grillo, Pavšič, S. in M. Nanut, Briško, Lovisutti, Tomsič.

DOM - AGOREST: Princič, Šfiligaj, Furlan, Peterin, Lutman, Nanut, Pavlin, Moretti, Hoban, Ožbot, Pintar.

Na deželni kotalkarskem prvenstvu FIAP

Tokrat slabše uvrstitve poletovcev

V soboto in nedeljo je potekalo v Gorici v organizaciji UG Goriziana deželno kotalkarsko prvenstvo FIAP za kategorije začetnikov in državnih mladincev. Tekmovanja so se udeležili tudi Poletovi kotalkarji in sicer Jana Kosmač in Michela Pro med začetniki ter Mojmir Kokorovec in Giovanna Suban med mladinci. Konkurenca v obeh kategorijah je bila zelo ostra, saj so bili tekmovalci večinoma odlično pripravljeni. Poleg osvojitve deželnih naslovov je bil glavni cilj tekmovalcev uvrstitev na državno prvenstvo. No, povedati moramo, da to ni uspelo nobenemu izmed poletovcev, saj je bilo razpoložljivih mest prav malo.

ZAČETNIKI

Nastopalo je 26 kotalkaric. Po obveznih likih je bila Jana Kosmač na 12., Michela Pro pa na 14. mestu. V prostem programu je Jana nekoliko izboljšala svoj položaj in pristala

na končnem 10. mestu. Michela pa je z nekoliko negotovim nastopom osvojila 18. mesto. Poudariti je treba vsekakor, da je za dve mlajši Poletovi kotalkarici to bil prvi nastop na uradnem deželni prvenstvu in prepričani smo, da se bosta še izkazali.

DRŽAVNI MLADINCI

Fantje

Med 9 kotalkarji je nastopil tudi poletovec Mojmir Kokorovec. Žal se mu je nastop v prvem obveznem liku popolnoma ponesrečil, tako da je pristal na zadnjem mestu. V prostem programu se je Mojmir zelo dobro izkazal, vendar pa je bil zaostanek za drugimi previsok, da bi lahko bistveno popravil svoj položaj. Zmagal je Di Marco iz Pordenona.

Dekleta

V najštevilnejši kategoriji je nastopilo 38 kotalkaric. Giovanna Suban je negotovo vozila obvezne like in je ta-

ko bila predzadnja. V prostem programu se je povzpela na 32. mesto. Za uvrstitev na državno prvenstvo so bila na razpolago le tri mesta. Prvo je osvojila Damjana Makuc, bivša kotalkarica O. Župančiča iz Štandreža, ki sedaj tekmuje za Goriziano. Preostali dve mesti sta z odličnim nastopom osvojili E. Candot in F. Pergola, članici tržaškega Jollyja.

V sredo, 9. maja, je bila v Pordenonu deželna faza mladinskih iger za srednjo šolo. Edina poletovka Monica Danieli se je uvrstila na dobro 13. mesto.

Danes in jutri bo na vrsti drugo letošnje deželno prvenstvo. V organizaciji DL Ferrovioario iz Trsta se bodo pomerili deželni mladinci in kotalkarski pari, tekmovalca se bodo udeležile tudi poletovke A. Pavat, E. Gregori in P. Coslovich ter pari Operti - Kokorovec, Pavat - Kokorovec in Sossi - Renar. (SK)

V 1. moški odbojkarski diviziji

Štiri naše ekipe v boju za D ligo

V okviru finalnega dela 1. moške odbojkarske divizije za napredovanje v D ligo se bosta drevi ob 20.30 v goriškem Kulturnem domu v slovenskem derbiju pomerili Naš prapor Sošol in Val. Tekma je za obe ekipe zelo pomembna. Naš prapor bi si v primeru zmage praktično zagotovil napredovanje, saj, tudi glede na izide iz skupin za obstanek v D ligi, je jasno, da gresta v višjo ligo dve ekipi z Goriškega. Valu pa se ponuja priložnost, da se znova odločno vključi v boj, čeprav tudi poraz še ne bi pomenil konec vseh sanj po visoki uvrstitvi.

Mnogo bo seveda odvisno tudi od izida druge finalne tekme med Sočo in Italcantierjem, ki bo v Štandrežu ob 20. uri.

V Trstu pa se bo v telovadnici šole Visentini za enak cilj borila tudi Sloga Bar Alex. Naši se bodo pomerili z Opicino Ferrovioario, katero so v prvi tekmi že premagali.

0 Krasovkah tudi tednik »Guerin sportivo«

Italijanski športni tednik »Guerin sportivo« je v svoji zadnji številki na 62. strani ob posnetkih znanih nogometašev, kakršna sta Vignola in Pruzzo ter ekipe državnih prvakov v košarki, objavil še sliko in krajše besedilo o novopečenih državnih prvakih v namiznem tenisu, igralcih Krasa.

»Guerin sportivo« je prav gotovo najbolj razširjen italijanski športni tednik in eden najboljših in najbolj renomiranih v Evropi sploh, zato sta članek in slika, navzlic skromni odmerjenemu prostoru in skopemu besedilu, lepo priznanje za naše igralce in društvo.

Na sliki: posnetek in besedilo iz tednika z obrazložitvijo, da so Krasovke v dodatnem dvoboju premagale Recaro, pri čemer je bila Cergolova absolutna protagonistka.

obvestila

ZSŠDI

obvešča, da sta urada združenja (Trst in Gorica) na razpolago za kakršnokoli informacijo v zvezi z vseslovenskim deželnim shodom, ki bo jutri, 20. t.m. v Gorici.

SK Devin

obvešča, da se nadaljuje telovadba za odrasle vsak ponedeljek ob 20. uri v telovadnici v Sesljanu, ob sredah pa aerobika v dvorani I. Gruđen prav tako ob 20. uri.

ŠD Mladina

organizira rekreacijske treninge v namiznem tenisu s končnim turnirjem vsak torek in četrtek ob 19.30 v prostorih občinskega rekreativnega v Križu. Vabljeni!

JK Čupa

obvešča, da je regata za kajutne jadrnice, predvidena jutri, 20. t.m., prenesena na nedeljo, 1. julija, in poziva svoje člane, da se množično u-

deležijo enotne manifestacije Slovencev, ki bo 20. t.m., ob 11. uri v Gorici. Člani kluba se bodo zbrali za skupni odhod na manifestacijo z avtomobili ob 9. uri pred društvenim sedežem v Seslanskem zalivu.

F.C. Primorje

sklicuje v ponedeljek, 21. t.m., v prostorih »Soščeve hiše«, Prosek 306, 19. redni občni zbor, v prvem sklicanju ob 20.30 in v drugem sklicanju ob 21. uri. Dnevni red: 1. Izvolitev predsednika občnega zbora, 2. Poročilo predsednika, 3. Poročilo tajnika, 4. Poročilo blagajnika, 5. Poročilo nadzornega odbora, 6. Razprava, 7. Volitve novega odbora, 8. Razno.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO

Naročnina: Mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000
lir. - V SFRJ številka 15,00 din, naročnina za zaseb-
nike mesečno 180,00, letno 1.800,00 din, za orga-
nizacije in podjetja mesečno 250,00, letno 2.500,00
din
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374
Za SFRJ - Ziro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st.,
viš. 23 mm) 43.000. Finančni in legalni oglaš
2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš
550 lir beseda. Ob praznikih: povisek 20%. IVA
18%. Osmrtice, zahvale in sožalja po formatu.
Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naro-
čajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul.
Montecchi 6 - tel. 775-275, tix 460270 EST 1, iz
vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski

dnevnik

19. maja 1984

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tix 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samša

Izdaja
in tiska ZTT
Trst

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Zaradi čedalje hujše represije se v Čilu širi tudi terorizem

SANTIAGO DE CHILE — V Čilu se nadaljuje trenje med demokratično opozicijo in Pinochetovim režimom, ki na čedalje širšo in globljo zahtevo prebivalstva po demokratizaciji odgovarja z represivnimi ukrepi. Tako so režimske sodne oblasti te dni zahtevale osem let zaporne kazni za sindikalnega voditelja Joseja Ruiza di Giorgia, ki trenutno nadomešča odsotnega Rodolfa Seguela v vodstvu »Vsestranskega delavskega poveljstva«.

Ruiz di Giorgio, ki je na časni svobodi, je obtožen zaradi incidentov, do katerih je prišlo 26. februarja v Punta Arenas na jugu države. Tedaj je namreč sindikalni voditelj organiziral manifestacijo proti Augustu Pinochetu, ki se je mudil na obisku v tistih krajih. Med manifestacijo je policija poleg Ruiza di Giorgia aretirala še 25 ljudi, med katerimi tudi predsednika krščanske demokracije v Punta Arenas Carlosa Mladinica. Kot rečeno, so zdaj sodne oblasti zahtevale 8 let zapor za sindikalista, za Mladinica in pet drugih oseb pa 6 let in 180 dni zaporne kazni.

V takem političnem vzdušju, ki ga zaostrujejo tudi čedalje večja gospodarska kriza ter iz nje izhajajoči brezposelnost in revščina, da se v zadnjih časih pojavljajo tudi teroristični atentati. Tako je preteklo sredo ob zori eksplodiralo skoraj istočasno v Santiagu, Valparaisu in Concepcionu 40 peklenjskih strojev, ki so poškodovali sedeže denarnih zavodov, električne centrale in železniške proge. Predvčerajšnjim pa je policija ubila v Santiagu mlajšega moškega, ki ga je baje zasačila, ko je nastavljal bombo.

Do tega vala terorističnih atentatov prihaja v času, ko vlada namerava odobriti zakon, ki bo policiji in varnostnim službam popolnoma sprostil roke. Zakon vsebuje namreč tudi normo, po kateri bodo lahko izvedli preiskave in areste brez naloga sodnih oblasti. Poleg tega pa je od včeraj v Čilu spet v veljavi policijska ura. Od 1. do 5. ure ponoči bo odslej za nedoločen čas prepovedan v Santiagu avtomobilski promet.

Ronald Reagan prejel lani pisana darila

NEW YORK — Znano je, da dobijo državniki med obiski v tujih deželah veliko daril, ki jih gostitelji dajejo v znak spoštovanja ali iz gole prijaznosti. Znano je tudi, da vsa darila niso čisto »nedolžna«, spomnimo se le bivšega francoskega predsednika D'Estainga, ki je moral zaradi diamantov požreti marsikatero grenko...

In tako je seveda nekaj daril prejel tudi ameriški predsednik Ronald Reagan, ob njem pa seveda še soproga Nancy. No, seznam teh daril za leto 1983 so tudi objavili, kajti obstaja zakon, da visoki funkcionarji Bele hiše in njihovi družinski člani lahko sprejemajo darila, vendar jih morajo vse popisati na poseben formular, za katerega lahko zve tudi javnost.

Katera darila je torej sprejel lani Ronald Reagan (možnost ima tudi, da darila odkloni). Zelo dobrodošlo mu je bilo darilo nekega ameriškega podjetja, ki mu je poklonilo aparat za sluh. Tega si je dal predsednik »namestiti« na desno uho, nemara zato, da bi bolje slišal brnenje jedrskih raket. Zelo rad je sprejel tudi par kavbojskih škornjev, saj je znano, da Reagan zelo ceni štil Divjega Zahoda. Predsednik pa je rade volje pospravil v žep tudi darilo 5 tisoč 500 dolarjev, s katerimi si je kupil rabljeni džip iz leta 1981. Kaj bo z njim počel, ni znano...

Višje plače za sodnike in parlamentarce

RIM — S 1. julijem se bodo plače italijanskih sodnikov v povprečju zvišale za pol milijona lir, avtomatično se bodo zvišale tudi plače poslancev in senatorjev, in sicer za 400 tisoč lir.

To vsaj predvideva zakonski osnutek, ki bi ga morali odobriti že predsinočnim, a so morali odobritev odložiti zaradi raznih popravkov. Sodeč po dosedanjih izkušnjah pa bo parlament pravočasno in v roku odobril poviške, saj se ni še zgodilo, da bi take poviške zavrnil.

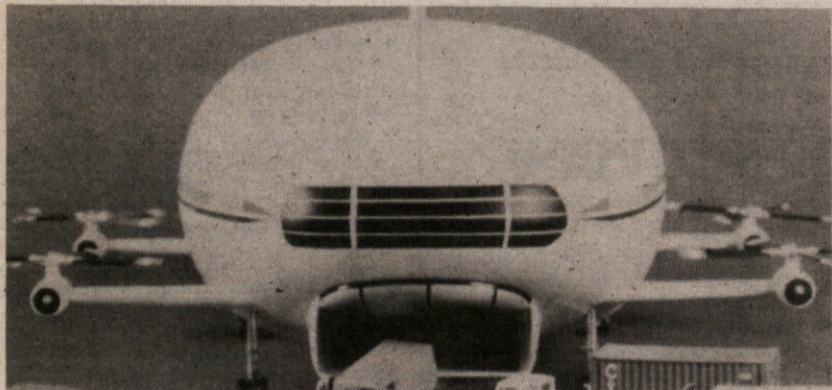
Vedno več razpečevalcev mamil v mreži varnostnih organov

BOLOGNA — Po petih mesecih preiskav je bolonjska policija storila morda odločilen korak v boju proti prekupčevalcem in razpečevalcem mamil. Preiskava se je začela lani decembra in v teh mesecih je policija aretirala kar 26 oseb, ki jih obtožujejo razpečevanja mamil. Preiskovalci so sicer objavili imena aretirancev, ni so pa sporočili podrobnosti obširne preiskave, da ne bi ogrozili njen nadaljnji potek. V Bologni so mnenja, da bi preiskava, ki jo vodi oziroma koordinira namestnik državnega pravdnika Mauro Monti, lahko pripeljala do nadaljnjih odkritij.

Boj proti mamilom beleži tudi v drugih italijanskih mestih vidne uspehe. Tako so v Turinu na primer aretirali Francesca Mazzaferro, ki

prihaja iz Gioiose Jonice (Reggio Calabria). Do aretacije je prišlo v njegovi razkošni vili v Bardonecchii, dolžjo pa ga, da je tihotapil mamilo med Italijo in Francijo. Mazzaferro je bil tudi v preteklosti v središču številnih preiskav o razpečevanju mamil. V Turin je prišel leta 1971, potem ko so ga sodne oblasti izselile iz njegovega rojstnega mesta, ker je bil eden najvidnejših voditeljev krajevnih »ndranghete«. Dejstvo, da ni prenehal s svojo kriminalno dejavnostjo je še en dokaz, da je prisilno izseljevanje mafijcev in kamoristov iz njihovih rojstnih krajev v mesta severne Italije povsem neučinkovito, celo škodljivo početje, saj tako mafija, kamora in »ndrangheta« samo širijo svoje mreže.

Vsestranska uporabnost

V Hannovru so predstavili nov tip helikopterja, ki bo praktično služil vsem vrstam zračnega prevoza. Jasno je, da bo letel samo na krajših relacijah, kljub temu pa odpira nove »prevozne dimenzije« (Telefoto AP)

Prenizka za uradnico

VARESE — Italijansko prebivalstvo ne slovi po pretirani povprečni višini, vendar so norme za sprejem v javne službe, kar zadeva višino kandidatov dokaj stroge. Tako morajo na primer imeti uradniki na železnici vsaj 155 cm (kdo bi neki vedel zakaj, tako je in pika). Antonia De Felice tega ni vedela in se je mirno prijavila k natečaju za uradnico na železnici. Pismeni izpit ji je šel še kar dobro, nakar pa je bil na vrsti zdravniški pregled, kjer so ugotovili, da ima Antonia samo 150 cm. Neizprosna birokracija se je takoj uveljavila in Antonia De Felice je bila črtana iz seznama kandidatov za zaposlitev.

☐ MATAMOROS (Mehika) — Plačani killer je včeraj vdrl v bolnišnico v mehiškem mestu Matamoros in začel streljati na prisotne. Pri tem je ubil dve pacientki, bolničarko, policijskega agenta in otroka, ki je bil na obisku. Njegova prava žrtev, 31-letni Casimiro Espinosa Campos, vodja tolpe prekupčevalcev z mamili pa je ostal nepoškodovan. Morilcu je zatem uspelo pobegniti.

Pozdrav iz Cannesa

V Cannesu poteka 37. mednarodni filmski festival, ki je tudi priložnost za osebno reklamo »zvezdica«. To je seveda izkoristila tudi 22-letna Katja Mileski, ki se prijazno nasmiha. (Telefoto AP)

MIKI MUSTER: Čudežni otok

(12.) Pustolovščine Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika

Vedno več neporočenih mater

RIM — Število neporočenih mater, ki so stare 12, 13 in 14 let, se je v zadnjih letih potrojilo. To je presenetljiva ugotovitev ankete v reviji »Prospettive nel mondo«, ki obenem navaja, da je pojav še bolj razširjen med 15-letnicami, saj letno zabeležijo od 300 do 380 primerov. Skupno je torej letno približno 400 do 450 mater, ki niso še dopolnile 16. leta starosti in ne morejo priznati otroka za svojega. Ob tem revija seveda ne navaja nedopustnih spekulacij in izkoriščevanja tujega gorja. Po njenih predvsem statističnih podatkih je razvidno, da pride do pravega kakovostnega skoka s 16 leti, saj je letno več kot 4 tisoč primerov.

Večina italijanskih žensk pa postanejo matere med 23. in 26. letom starosti. V tem obdobju letno zabeležijo od 47 do 52 tisoč porodov. Rojstva pricenejo bliskovito upadati po 39 letu, niso pa redki primeri, da so ženske rodile po 50 letih strosti.

Nemški policijski psi skrbijo za varnost predsednika Reagana

BONN — 7-letni Rex in 9-letni Dracula sta psa zahodnonemške obmejne policije, ki so ju posodili Američanom za ves čas trajanja olimpijskih iger v Los Angelesu.

Oba nemška volčjaka sta namreč prava »izvedenca« za eksplozive, saj jih zavohata že iz precejšnje razdalje. Nič čudnega torej, da bosta skrbela za varnost predsednika Reagana in drugih vidnih osebnosti.

Američani so v začetku zaprosili samo za enega psa, a ker psi izgubijo svojo koncentracijo že po četrturnem vohanju, so jim Nemci svetovali dvojico. Ob tem pa sta nedvomno še najbolj srečna zahodnonemška instruktorja obeh psov, saj se morata zahvaliti izrednim nosovom svojih varovancev, da bosta lahko prisostvovala olimpijskim igram.